INDEX LECTIONUM

IN

ACADEMIA TURICENSI

INDE

A DIE XXIII. MENSIS APRILIS

USQUE

AD DIEM XXV. MENSIS SEPTEMBRIS M. DCCC. XXXVIII.

HABENDARUM.

INSUNT

I. ANALECTA HORATIANA. II. ANALECTA EPIGRAPHICA.

SCRIPSIT

IO. CASP. ORELLIUS.

TURICI

EX OFFICINA ULRICHIANA.

M. DCCC. XXXVIII.

I. ANALECTA HORATIANA.

Pergratum profecto mihi fuit iudicium, quod de Horatio a me edito fecit Godofredus Bernhardy, egregius philologus: totum enim ex sincero consilio poëtae et κρίσιν et interpretationem pro virili parte adiuvandi profectum esse video. Ego autem quid magis probare et ultro agnoscere debeo, quam quaecunque ab aliis conferuntur ad corrigenda ea, quae his illisve Codicum auxiliis fretus in quibusdam scriptoribus tentavi?

Memini F. A. Wolfium mihi dicere, ,,duodecim circiter ,,nodos" sive ,,cruces interpretum" esse in Horatio"; ego quidem hunc numerum duplicandum saltem reor et praeterea adiungendos haud paucos locos minus difficiles, de quorum tamen vera lectione semper varias sententias proferent certabuntque Critici. Fit etiam, ut, qui Horatium quotannis in scholis interpretamur, post certum annorum numerum quibusdam lectionibus adeo assuescamus, ut etiam validis rationibus, quibus aliae vel in codicibus nunc primum inventae vel diu iam notae defenduntur, difficulter demoveamur ab ea, quam semel amplexi sumus, et lectione et interpretatione. Iam in his Analectis simpliciter et sine ulla certandi cupiditate scriptis partim significavi, quibus locis praeferam nunc Bernhardyi rationes, quibus nondum mihi persuaserit abeundum esse vel a lectione recepta vel ab explicatione proposita: de nonnullis aliis accuratiori examini reservatis nunc tacui. Totam meam κρίσιν Horatianam, ut hoc vocabulo utar, *conservativam* recte dixit Bernhardy: et hanc solam veram esse etiamnunc mihi persuasum est. Verum alias edita opera totum hoc caput pertractabo.

Praeterea, quae partim post primum volumen et secundi folia circiter XVI. absoluta collegi, partim prius collecta, ne nimis cresceret liber, ibi interdum invitus omittere debueram, hic cum lectoribus communico.

Omnibus puto notum esse multas sententias, imagines, exempla, praesertim in Satiris et Epistolis, elegantissime expressa ab Horatio reperiri etiam apud posteriores philosophos et sophistas, adeo ut nonnulli suspicati sint, Arrianum, Lucianum, Maximum Tyrium, alios illas legisse atque imitatos esse; quo nihil sane minus est probabile; semel tantum Plutarchus in Luculli vita memorat Horatium. Verum erat

locorum communium et exemplorum quaedam quasi παράδοσις per philosophorum ac rhetorum scholas propagata, ex qua omnes hauriebant; ita ut easdem sententias modo novis coloribus ornatas et expolitas, modo pingui Minerva repetitas in scriptis suis alicubi velut lege hac de re lata collocarent. In hac autem παραδόσει Horatius quoque, ex quo tempore Athenis in litterarum studia incubuerat, et crebra postea Socraticorum, Stoicorum, Epicureorum lectione usus, habitabat. Plura huius generis significavi in hac scriptiuncula (etsi totum genus nondum exhaustum esse video), quo clarius fortasse, quam antea factum est, haec pars philosophiae Horatianae illustraretur. Non enim in his est fortuita dumtaxat verborum, et, si vis, etiam sententiarum similitudo, sed certa et constans quaedam forma vitae disciplinaeque illius antiquae, quam innovarunt vel dicam deformaverunt magistri Iudaei et Christiani inde a Philone, Iustino, Clemente Alexandrino, Tertulliano, quam tamen intellexisse nostra refert, ut quae humanae naturae longe convenientior sit.

LIB. I. OD. I. 1. v. 4. *Collegisse*] Cfr. Sat. 1, 4, 31. Simonides in Epinicio apud Schneidev. Eustath. p. 61: *Κονία δὲ παρὰ τρόχον Μεταμώνιος ἀέρϑη.* Ceterum effusam victorum et his faventium laetitiam atque exsultationem egregie describit Dio Chrysost. Or. 9. p. 292. R.

Ibid. v. 11. *findere*] Alterius lectionis *scindere* quae sit auctoritas, non satis liquet: nam certam Codicis alicuius nondum repperi; quocirca sine dubio reiicienda est. De aratro quidem v. *scindere* frequenter usurpatum esse demonstrant haec exempla: Plaut. Trin. 2, 4, 122: *Olim terra cum proscinditur, In quinto quoque sulco moriuntur boves.* Virg. Ge. 2, 399: *quotannis Terque quaterque solum scindendum.* Ibid. 3, 160. Seneca Troad. 1021: *centum Rura qui scindunt opulenta bubus. Findere* de eadem re usurpat Pseudotibullus 3, 3, 12: *Arvaque si findant pinguia mille boves.* Aptius tamen est hoc v. de rastris et sarculis, ut sit, quod dixit Virgilius Ge. 1, 94: *rastris glebas qui frangit inertes.*

Ibid. v. 17. In Curis novissimis Bentleius Acidalii coni. *tuta* firmare studuit loco Ovid. Trist. 4, 10, 39: *Et petere Aoniae suadebant tuta sorores Otia iudicio semper amata meo.*

Ibid. v. 29. *Me*] Cfr. Wolf. Anal. 2. p. 273., Leiste et Kiessling in Seebodii Archiv. 1825. p. 476 et 481. cet. Des Fontaines legens *Te* interpretatus est: „Hederae abs te datae poëtis te dis consociant." Quia inanem hanc coni. satis iam refutatam putabam, in Ed. actum agere nolui.

OD. II. v. 2. *rubente Dextera*] Audacius etiam Pind. Olymp. 11, 80: *πυρπάλαμον βέλος Ὀρσικτύπου Διός.*

Ibid. v. 34. *Iocus*] Hic proprie apponendus erat locus Plauti Bacch. 82, quem dedi ad Od. 1, 33, 12.

Ibid. v. 36. *Respicis*] Adde exempla: Plaut. Bacch. 4, 3, 24: *Deus respiciet nos aliquis.* Seneca Thyest. 439: *Respiciet deus Bene cogitata.*

Ibid. v. 39. *Mauri*] Cfr. Incerti Paneg. Max. et Const. Cap. 8: *ferocissimos Mauretaniae populos.* Quo exemplo rursus firmatur librorum lectio.

OD. III. v. 1. *potens Cypri*] Pind. Pith. 4, 213: *πότνια βελέων.* (Gaetulicus in Anthol. Pal. I. p. 88: *Ἀγχιάλου ῥηγμῖνος ἐπίσκοπε — — Δεσπότι καὶ θαλάμων, Κύπρι, καὶ ἠϊόνων.)* Lucian. Amor. 11: *ἠρέμα τῇ γῇ προσηνέχθημεν αὐτῆς οἶμαι τῆς θεοῦ λιπαρᾷ γαλήνῃ πομποστολούσης τὸ σκάφος.*

Ibid v. 3. *lucida sidera*] Eurip. Helen. 1495: *Μόλοιτέ ποθ' ἵππειον ἅρμα Δι' αἰθέρος ἱέμενοι Παῖδες Τυνδαρίδαι, Λαμπρῶν ἄστρων ὑπ' ἀέλλαισιν Οἳ ναίετ' οὐράνιοι.* In nummis supra utriusque caput stella expressa est. Millin *Gal. myth.* T. 144. 526. 528. *Museo Borb.* Vol. IX. T. 36.

Ibid. v. 5. Bernhardy cum aliis interpungens *quae tibi creditum Debes Virgilium finibus Atticis, (:) Reddas incolumem, precor* v. *reddas* refert ad Virgilii in Italiam reditum: nondum tamen mihi persuasit hanc esse Horatii mentem. Etenim unicum poëtae optatum nunc est, ut amicus salvus Athenas perveniat: hunc autem comparat cum bono deposito in nave illa, quae depositi custodiam per iter praestare *(gewährleisten)* idque suo loco et tempore *(Athenis) reddere* debet. Et *Debes* et *reddas* ex sermone ICtorum petitum est.

Ibid. v. 11. *Commisit pelago ratem Primus*] Navigatio quomodo paullatim ab hominibus inventa sit, egregie exponit Maximus Tyrius Diss. 12, 2. Cfr. etiam Claudianum Praefat. ad Lib. I. de R. Proserp. Ed. Gesn. 2. p. 318.

Ibid. v. 18. *siccis oculis*] Cum semper reperiantur, qui in hoc *ἐπιθέτῳ* haereant, ut is qui nuper *invictis* proponendo rem acu tetigisse sibi visus est, agedum superaddamus tres locos de lacrimis ab antiquis copiosius fortasse quam a nobis effundi solitis: Eurip. Hel. 950. Dind.: *Καίτοι λέγουσιν ὡς πρὸς ἀνδρὸς εὐγενοῦς Ἐν ξυμφόραισι δάκρυ ἀπ' ὀφθαλμῶν βαλεῖν.* Caesar B. G. 1, 39. de suis militibus rumore, quem de incredibili Germanorum virtute acceperant, perterrefactis: *nonnulli pudore adducti, ut timoris suspicionem vitarent, remanebant; hi neque voltum fingere neque interdum lacrimas tenere poterant.* Ovid. Fast. 3, 596: *Iactatur tumidas exsul Phoenissa per undas, Humidaque opposita lumina veste tegit.*

Ibid. v. 20. *Infames scopulos Acroceraunia*] Similiter Tac. Hist. 2, 93: *infamibus Vaticani locis* (propter aërem pestilentem). Pacatus Paneg. Theod. 14: *famosa naufragiis maria.* Firmat *Acroceraunia* addubitatum ab Hofman Peerlkampio Servius ad Aen. 3, 506.

Ibid. v. 26. *Gens humana ruit per vetitum nefas*] Philosophus aliquis scholasticus excogitasse videtur lect. Codd. Torrentii: *Mens humana. Ruit* autem *per vetitum nefas* breviter et nove dictum pro: *ruit per vetitum* atque adeo *nefas* audet. Memorari etiam poterat Peerlkampii suspicio: *ruit per vetitum (nefas!)* tamquam *παρενθύρσου* exemplum. Duhamelii languidum illud *per vetitum et nefas* in suspectissimo suo Cod. Sorbonae repperisse se dicit Valart.

Ibid. v. 30. *macies*] Imitatus est hos versus a Peerlkampio Horatio abiudicatos Seneca Oedip. 1059: *horridus morbi tremor Maciesque et atra pestis.*

Ibid. v. 38. *Caelum ipsum*] Eurip. Suppl. 218: *δοκοῦμεν εἶναι δαιμόνων σοφώτεροι.* V. praeced. *ardui* etiam Cod. Franequeranus Lamb. Bosii.

OD. IV. v. 5. *Iam Cytherea*] Tibull. 2, 3, 5. itidem de tempore verno: *Ipsa Venus laetos iam nunc migravit in agros.*

Ibid. v. 8. *Volcanus ardens urit officinas*] Volcanum πυρίτην καὶ σπινθήρων ἀνάπλεων, οἷα δὴ καμινευτὴν vocat Lucian. de Sacrif. 6., *ardentem deum* Claudian. 72, 3. Suidas: Αἰθαλόεις θεός, ὁ Ἥφαιστος ὡς χαλκεύς. Doederleinius Lect. Hor. XI. comparat Iliad. σ, 410: Ἦ, καὶ ἀπ' ἀκμοθέτοιο πέλωρ αἴητον ἀνέστη. Quod attinet ad v. *urit* („igne a se accenso collustrat") proxime videtur accedere Eurip. Troad. 308: φῶς φέρε, σέβω, φλέγω -- λαμπάσι τόδ' ἱερόν „facibus hoc templum collustro"; Pind. Olymp. 9, 21: φίλαν πόλιν Μαλεραῖς ἐπιφλέγων ἀοιδαῖς. Cum Wadii, qui *versat* coniecit, librum nunquam viderim, ignoro, utrum attulerit necne Senecae illud Hippol. 190: *Et qui furentes semper Aetnaeis iugis Versat caminos.* Verum ne propterea quidem coni. illa et ab *urit* et a *visit* nimis recedens ullo modo probanda est; hoc tantum evincitur, eam Latinitati haud prorsus repugnare; etsi magis κύριον est *versare caminos* quam *officinas.* Bernhardy de h. l. ita disputat: „*In* 1, 4, 7. dum graves Cyclopum Volcanus ardens urit officinas, *ist Scaligers Bedenken, ob Vulcan in einer Schilderung des erwachenden Frühlings Platz habe, und zur Venus sich gesellen dürfe, bekannt und begründet: diess sollte um so weniger verschwiegen sein, als mehrere geistreiche Versuche zur Lösung der Frage vorliegen; auch reicht weder für* ardens *die gewohnte Erklärung aus,* flammis relucens, *noch für* urit officinas *die Properzische Parallelstelle* Colchiacis urat aëna focis." Quid sufficiat, tacet, sed spero suffecturos iam esse locos hic allatos. Iulii autem Caesaris Scaligeri totam κρίσιν Horatianam iam dudum refutatam et ab omnibus derelictam atque explosam ego putaram; falso quidem, nam nunc ex Critici verbis (*gegründet*) colligere prope cogimur ab eo probari illius coniecturam *urget.* Ipse autem Scaliger quid dicit inter ceteras huius carminis reprehensiones? Poëtic. L. VI. p. 882. Ed. tertiae apud P. Santandreanum 1586: „In quarta, *Volcanus ardens urit officinas.* Non urit caminos: deficerent enim. At non deficiunt. Et quaenam *machinae carinas siccas trahunt?* In aqua sane fluitant. Quod si dicas hieme subductas deduci in mare, neutiquam id machinis aut tractu fit, sed pulsu, phalis subiectis. Nec placet epithetum officinarum *graves.* Neque cohaeret tota ea pars parti, cui subest. Quid enim Gratiis choros ductantibus cum marculis Cyclopum? An excusabis eo quod Χάρις est apud Homerum uxor Volcani? Oportet enim commento quopiam subvenire ac referre gratiam magnis viris. Melius *urget officinas*, quippe magistri est operas urgere. Nec prudenter appellavit *exilem Plutoniam domum,* nihil quippe capacius. Quid enim non potuit recipere? aut quid satur remisit, quod gravaret regnum?" — Atque eiusdemmodi sunt omnia, quae Scaliger pater effutivit in Horatium, quem parum intelligebat, ut cum ei inter alia prorsus incredibilia consilium praebuit (pag. 586.) Od. 2, 7, 11. longe melius futurum fuisse, si pro his scilicet absurdis:

Cum fracta virtus et minaces
Turpe solum tetigere mento:

scripsisset: *Cum fracta virtus insolenti* (aut *obstinato*)
Cedere non verita est furori:

et alia variatione:

Oblita virtus, cum vetustum
Perdere non timuit pudorem,

et similia permulta per totum huius Hypercritici de Horatio iudicium, quae cum Latine dicere vix audeam nugas et tricas, Italicae linguae suavissimis sonis appellare iuvat *celie e fandonie.*

Verum, quod sane dolendum est, ipsius Bentleii, viri summi, coniecturae nonnullae et dubia et reprehensiones alium fontem non habuerunt quam Scaligeri iudicia et iniqua et inania: etsi, quae Britannus emendandi et corrigendi causa protulit, semper fere acutiora sunt, non tamen veriora. Ceterum ex ipsius Scaligeri verbis perspicies, ab eo non propterea reprehensum esse Horatium, quod Volcanum cum Venere, sed quod eundem cum Gratiis consociarit. Scite autem hoc, qualecunque est, dubium solvit Scholiasta Vanderburgianus et notante iam Doeringio, Vossius ad Virg. Georg. 1, 511. Vix recte Peerlkampius: „Leporem, qui est in absentia boni mariti, imitatus est Valerius Cato in Diris v. 169." (sive potius in Lydia v. 66.) *„Et quocum tenera gavisa est ludere in herba, Purpureos flores quoties super accumbebat, Cypria, formoso supponens brachia collo, Tum credo fuerat Mavors distentus in armis; Nam certe Volcanus opus faciebat et illi Tristi turpabat malas fuligine barba.* Quo quidem loco vv. *imitatus est* explicanda videntur v. „expressit"; nam poëta ille, quisquis fuit, Horatium certe imitari non potuit, quippe qui antiquior fuerit. Sed de illo lepore, quem dicit, nequaquam cogitavit Horatius. Hoc dicit: „Vere ineunte omnia veluti novam vitam accipiunt:" cuius rei primum affert imagines ex rerum natura petitas, mare apertum, greges ad pascua redeuntes, aratorem, pruinas liquefactas; deinde *μυθικάς*, Venerem cum Gratiis choros ducentem, Volcanum opus rursus facientem, „qui", ut ait Scholiasta ille, „vere fabricat fulmina Iovi, quae in aestate mittit": et similiter Glareanus: „Cur hic Volcani fiat mentio, nullus Commentatorum explicat. Ego ideo puto eius meminisse poëtam sub verni temporis descriptionem, ut Iovi fulmina paret ad aestatem, qui hieme, more hiemantium militum, in Olympo suo inclusus cum ceteris dis egregie potarit." — Egregiam Volcani in officina sua Thetidi Achillis scutum porrigentis imaginem habes in *Mus. Borbon.* Vol. X. Tab. 18.

Ibid. v. 16. *fabulaeque Manes*] Haec vv. sane ut nos accepit Seneca Troad. 405: *Taenara et aspero Regnum sub domino limen et obsidens Custos non facili Cerberus ostio, Rumores vacui verbaque inania Et par sollicito fabula somnio.*

Ibid. v. 17. *domus exilis Plutonia*] Sane est „sepulcrum", ut Anthol. Pal. II. p. 806: *Ὅς σφισι τῶσδε τάφως ἐνεώσατο, τείχισε δ' Ἅιδαν κτλ.*

OD. V. v. 1. *in rosa*] Martial. 8, 87, 2: *Liber, in aeterna vivere digne rosa.*

Ibid. v. 2. *urget*] Utique de venere explicandum. Aristoph. Fr. 116. Dind. Poët. sc. p. 155: *Ὅστις ἐν ἡδυόσμοις Στρώμασι παννυχίζων τὴν δέσποιναν ἐρείδεις.* Pomponius Bonon. ap. Bothe Poët. Com. p. 113: *Nescio quis urget ellam, qua asinus, uxorem tuam.*

Ibid. v. 11. *aurae Fallacis*] Cic. Verr. Accus. 1, 15, 35: *sibi auram posse alicuam afflare in hoc crimine voluntatis eorum* cet.

OD. VI. vv. 1. 2. *Scriberis - - alite*] Ne in *pedestri* quidem *sermone*, quem dicit, Horatius ab hac constructione abhorruit: Epp. I, 1, 94: *curatus inaequali tonsore.* Ovid. Met. 7, 50: *matrum celebrabere turba.* Ad prius utique exemplum applicari potest interpretatio Scaligeri, quam mihi indicavit Bernhardy: „*Diceris - - alite*", id est, „cum Varius sit poëta epicus", „qui locus Horatii male volgo magistrorum conceptus." (Castigg. in Propert. p. 270. Ed. 1607.), ad Ovidianum non item.

Ibid. v. 7. *Cursus duplicis — Ulixei*] Exemplis adde hoc: Dionys. Hal. Rhet. 11, 5: *Ἕλλην Θετταλὸς διπλοῦς καὶ ποικίλος.*

Ibid. v. 18. *Sectis - - unguibus*] In Curis novissimis Bentleius ipse suam coni. *strictis* improbavit.

OD. VII. v. 4. *Tempe*] Eurip. Troad. 214: *Τὰν Πηνειοῦ σεμνὰν χώραν, Κρηπῖδ' Οὐλύμπου καλλίσταν Ὄλβῳ βρίθειν φάμαν ἤκουσ' Εὐθαλεῖ τ' εὐκαρπείᾳ.*

Ibid. v. 7. *Undique*] Nostram de magno Atticarum fabularum numero ac varietate interpretationem firmat Lucianus de Saltat. 40., ubi pantomimum nosse debere ait, *ὅσα περὶ Ἀθηνᾶς - - καὶ ὅλως τὴν Ἀττικὴν πᾶσαν μυθολογίαν·* cuius cum satis multa capita memorasset, ita pergit: *ταῦτα μὲν τῶν Ἀθηναίων ὀλίγα πάνυ δείγματος ἕνεκα ἐκ πολλῶν τῶν παραλελειμμένων διῆλθον.* Bernhardy: *Orelli's Erklärung findet sich nicht sonderlich mit Gesners einsichtiger Kritik über die Bentleysche Note ab; — — während im Zusammenhange des Ganzen vielmehr die mythenreiche Olive an der Stirn eines zur Ehre Athens gesungenen Werkes prangen muss.* Hoc dicit Gesnerus: „Fateor me malle scripsisse, ut dedit Erasmus: *Undique decerptae frondi praeponere olivam*, quam ut credere oportet libris, scripsisse Horatium: denique antiquam lectionem melius explicatam fuisse a Baxtero." (Ubicunque videt olivae folia, ea statim decerpit et fronti suae praeponit." Baxt.) Quam quidem interpretationem pedestri sermone Horatii imaginem *παραφράζειν* concedo, non vero explicare eiusdem proprium significatum.

Ibid. vv. 8. 9. *Plurimus in Iunonis honorem Aptum dicit equis Argos*] Bernhardy: „*Hier ist* dicit *wegen des voraufgegangenen* sunt *beibehalten; wenn aber die Structur nothwendig* plurimus in Iunonis honorem, „*wer auf der Iuno Ruhm seine Kraft setzt*", *zu verknüpfen zwingt, thut man besser*, dicet, *das Zeichen etwaiger Fülle, mit Bentley vorzuziehen.*" Equidem semper construxi: *Plurimus dicit - - Argos in honorem Iunonis*, „Argos laudibus extollit, eo in primis fine, ut honoretur Iuno:" neque vero puto verba Latina admittere novam illam interpretationem.

Ibid. v. 10. *patiens Lacedaemon*] Dio Chrysost, (Or. 25. p. 280. R.: *Λυκούργου κελεύσαντος ἔτι νῦν μαστιγοῦνται Λακεδαιμόνιοι καὶ θυραυλοῦσι καὶ γυμνητεύουσι καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ χαλεπὰ δόξαντα ἂν ἑτέροις ἀνέχονται.*

OD. IX. v. 16. *neque tu choreas*] Sic intelligendus etiam Iuven. 6, 172: *Parce, precor, Paean, et tu depone sagittas.*

Ibid. v. 21. *latentis*] Tibull. 1, 9, 44. de simili puellae ioco: *Et latuit clausas post adoperta fores.*

OD. X. v. 8. *Condere furto*] Hipponax apud Schneidev. Eustath. p. 49. ad Mercurium: *Φωρῶν ἑταῖρε.* In Rhesi v. 217. vocatur: *φηλητῶν ἄναξ.*

OD. XI. v. 1. *ne quaesieris*] *Quaerere*, *scrutari*, *στοχάζεσθαι* verba propria de astrologis, quos Philostratus de vitis Soph. p. 480. Ol. vocat *μωρίοις ἀστέρων στοχαζομένους τοῦ ὄντος*.

Ibid. v. 2. *Babylonios*] Adscribere iuvat exsecrationem vatis Hebraei ex versione volgata Iesaiae 47, 13: *Babylon, defecisti in multitudine consiliorum tuorum; et salvent te augures caeli, qui contemplabuntur sidera et supputabunt menses, ut ex eis annuntiarent ventura tibi.*

Ibid. v. 7. *fugerit invida Aetas*] Respondet Graecorum futuro tertio, v. Matthiae Gr. gr. §. 498. p. 1120. Ed. tertiae.

OD. XII. vv. 8 et 12. *silvae - - quercus*] Satis haec compositio apud antiquos non ita rara a Peerlkampii reprehensione vindicatur exemplo Ovidii Met. 16, 26: *et flores mille colorum Liliaque.*

Ibid. v. 13. *Quid prius*] Pind. Nem. 5, 25: (Musae) *πρώτιστον μὲν ὕμνησαν Διὸς ἀρχόμεναι σεμνὰν Θέτιν Πηλέα τε.* — *parentis*] Arrian. Epictet. 1, 3, 1: *ὁ θεὸς πατήρ ἐστι τῶν τ' ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν.* Qui *parentis* sic nude positum non intelligebant, scripserunt *parentum*, receptum a Peerlkampio; vides tamen Codicem omnium antiquissimum Bernensem B. et Turicensem servare veram lectionem, in tertium praestantissimum Bern. b. falsam demum a pravo correctore intrusam esse.

Ibid. v. 17. *Unde*] Censorin. 22.: *Venere*, *unde maiores eius* (Caesaris) *oriundi dicebantur.* Immo rursus ipse Horatius Sat. 2, 6, 21: *Iane - Unde*, id est, „a quo." Poëticae rationi prorsus contraria est altera interpretatio: „quia ipse maximus est, nihil maius eo oritur."

Ibid. v. 20. *Pallas honores*] Aristides in *Ἀθηνᾷ* p. 13. Dind.: *Τοῦ πάντων δημιουργοῦ καὶ βασιλέως παῖς ἐστι μόνη δὴ μόνου - - μόνη βεβαίως γνησία τοῦ πατρός.* Ib. p. 14: *Ἐστὶν αἰδέσιμος τῷ πατρὶ καὶ πάντων κεκοινώκηκε καὶ τὰ πρεσβεῖα μόνη κατείληφεν.*

Ibid. v. 28. *quorum — alba — Stella*] Etiamnunc simplicior ac vel propterea verior videtur interpretatio: „caelo serenitatem reducens:" ea, quam nuper proposuit Doederleinius Lect. Horat. XIV: „quorum simulac stella ita nautis refulsit, ut prosperam navigationem portendat." — Id vero semper fit, ut opinor, ubi Castores apparent, ut nautae prospere se iam navigaturos confidant; sed poëtam potius decet quid, dum apparent, efficiant, id est, caelum serenum, nobis ante oculos ponere.

Ibid. v. 31. *quod sic*] Iis Codd., qui habent interpretationem *nam sic* accedit Franequeranus Bosii. Doederleinii *quis* (quibus) *sic*, etsi ingeniosum est, non credo Horatii propter duplicem *κακοφωνίαν* iotacismi et sigmatismi: *i*, *s*, *s*, *i*. Quod Vossius probabat *cum sic*, prorsus pedestris est orationis.

Ibid. v. 45. *occulto — aevo*] Optimus interpres Ovidius Met. 10, 519: *Labitur occulte fallitque volatilis actas.*

Ibid. v. 58. *Te minor*] In his *ἐνθουσιασμὸς* poëticus efficit, in me saltem, ut adulationem vix aut omnino non persentiscamus; his et talibus tamen quasi praelusit Plinianis illis Paneg. 4: *Saepe ego mecum, P. C., tacitus agitavi, qualem quantumque esse oporteret, cuius dicione nutuque maria terrae, pax bella regerentur; cum interea*

fingenti formantique mihi principem, quem aequata dis immortalibus potestas deceret, nunquam voto saltem concipere succurrit similem huic, quem videmus: ac tumidius etiam Cap. 80.

OD. XIV. v. 3. *Nonne vides ut* cet.] Qui cum Meineckio indicativos *gemunt, possunt* praeferunt, commate etiam post vv. *ut Nudum remigio latus* posito, ad hoc incisum supplent *est;* qui coniunctivos *gemant, possint* omnes, quos nunc recorder, *sit:* sed nonne longe *ποιητικώτερον* est, ut coniunctivis ex antiquiss. Codd. auctoritate praelatis, etiam haec: *ut Nudum remigio latus* arte coniungantur cum v. *gemant?* Nec quisquam iam offendet in zeugmate: *vides — ut gemant.* Callim. Apoll. 4: *Οὐχ ὁράᾳς; ἐπίνευσεν ὁ Δήλιος ἡδύ τι φοίνιξ Ἐξαπίνης, ὁ δὲ κύκνος ἐν ἠέρι καλὸν ἀείδει.* *Carinas* autem de una nave suo iure dicere poterat h. l., ubi singulas carinae partes a prora usque ad puppim funibus cingendas esse significat.

Ibid. v. 9. *integra lintea*] Rhesus v. 322. eadem imagine: *ἡνίκ' ἐξώστης Ἄρης Ἔθραυσε λαίφη τῆσδε γῆς μέγας πνέων.*

OD. XV. v. 3—5. *obruit otio*] Nereus, ut procellas in mari excitat (Aen. 2, 419. Ovid. Met. 12, 14.), sic h. l. ventos sibi subiectos continet. — Nerei, *ἁλίοιο γέροντος*, dictum ex Cyclico, ut arbitror, aliquo poëta petitum memorat Pind. Pyth. 9, 94. — *mala — avi*] Aeschylus Fragm. Dind. 88: *Ὄρνιθα δ' οὐ ποιῶ σε τῆς ἐμῆς ὁδοῦ.*

Ibid. v. 10. *moves funera*] Plaut. Amphitr. 1, 1, 40: *multa Thebano poplo acerba obiecit funera.*

Ibid. v. 11. *aegida*] Certus locus, ubi aegis est Minervae clipeus, exstat apud Senecam Herc. fur. 905. *belligera Pallas, cuius in laeva ciet Aegis feroces ore saxifico minas.* Plerisque vero, etiam artificibus, est thorax. Eurip. Ion. v. 1012. Herm. Maximus Tyr. 14, 6: *Ἀθηνᾶν αἰγίδα ἀνεζωσμένην, — — ἀσπίδα ἔχουσαν.* Cfr. Minervae statuam in *Musei Borbonici* Vol. IV. Tab. VII. Antiquissimam aegidis formam praebet Millingen *Uned. Mon.* I. Tab. I.

Ibid. v. 14. *carmina divides*] Huius loci quasi *παράφρασιν* habes in Luciani Imagg. 14: *εὐκαίρῳ τῇ ἄρσει καὶ θέσει διαμεμετρῆσθαι τὸ ᾆσμα καὶ συνῳδὸν εἶναι τὴν κιθάραν καὶ ὁμοχρονεῖν τῇ γλώττῃ τὸ πλῆκτρον.*

Ibid. v. 21. *exitium tuae Genti*] Eurip. Troad. 811. Hercules: *Χερὸς εὐστοχίαν ἐξεῖλε ναῶν, Λαομέδοντι φόνον.* Pro altera lect. *gentis* afferri poterit praeter sermonem volgarem Pind. Pyth. 4, 250: *Μήδειαν - - τὰν Πελίαο φόνον.*

Ibid. v. 32. *pollicitus tuae*] Ovid. Rem. Am. 492: *Frigidior glacie fac videare tuae.*

OD. XVI. v. 6. *incola*] Ad v. *mentem* refert Mitscherlichius; et sane apud Senecam Med. 383: *recepto Maenas insanit deo;* verum hoc longe minus tumidum esse apparet in poëta ceteroqui luxuriante quam *deum incolam mentis* in Horatio; nam si Od. 3, 10, 3. *Aquilones* regionis septentrionalis *incolas* dixit, ad spatium quod dicimus corporeum hoc quoque refertur.

Ibid. v. 9. *Tristes ut irae*] Melanthius in Grotii Exc. p. 459: — *Θυμός γε μὴν Πράσσει τὰ δεινὰ τὰς φρένας μετοικίσας.*

OD. XVII. v. 2. *Faunus*] Eurip. apud Dion. Halic. de comp. p. 426. Sch.: *ὅς τε πέτρον Ἀρκάδων δυσχείμερον (Πὰν) ἐμβατεύεις.*

Ibid. v. 20. *vitreamque Circen*] Nostram explicationem (nympham maris) firmat etiam Claudian. R. Pros. 2, 55: *soror vitrei libamina potat uberis* (Tethyis).

OD. XVIII. In introductione pro his: *nec P. Alfenium Varum, ICtum clarum, qui a. u. c. 755. consul fuit:* lege: „nec P. Alfenium Varum ICtum, cos. suff. a. u. c. 715. (cfr. Biondi *Dissertaz. dell' acad. Rom. d'archeol.* Vol. VI. p. 304.) neque huius filium eiusdem nominis, cos. suff. a. u. c. 755." Scriptura autem *Alfenius* pro falsa *Alfinius* (Laurent Fasti Cons. a. 754.) et volgari, item falsa, *Alfenus* (Sat. 1, 3, 130.) nititur marmore apud Viscontium *Monum. Gab. Pref. p. III.*

Ibid. v. 5. *Siccis*] Athen. 2, 1. p. 35. D.: *Χαιρήμων ὁ τραγῳδὸς παρασκευάζειν φησὶ τὸν οἶνον τοῖς χρωμένοις γέλωτα, σοφίαν, εὐμάθειαν, εὐβουλίαν.*

Ibid. v. 12. *variis obsita frondibus*] Imago cistae Bacchicae *frondibus obsitae* est in *Musei Borbonici* Vol. VII. Tab. 36. Talium cistarum decem adhuc supersunt, non tamen Bacchicae, sed ex aede Fortunae Praenestinae omnes, una excepta. Raoul Rochette *Mon. inéd.* p. 331.

OD. XIX. v. 8. *lubricus adspici*] Diverso sane sensu Appul. Met. 9. p. 637. Oud.: *puer admodum et adhuc lubrico genarum splendore conspicuus,* ubi est „levis, (*λεῖος*) imberbis." Ut ego, sed evidentius apposito Graeco *σφαλερός*, explicavit Frenzel.

OD. XX. Est ex iis Horatii carminibus, quae obelo notavit Hofman Peerlkamp, cum ceteris mortalibus per undeviginti iam secula vel eximia quadam arte vel, quae non minor laus est, summa simplicitate nativaque elegantia, ut hoc ipsum, excellere visa essent. Sed profecto hic saltem manus darem Batavo, si verae essent quattuor ultimorum versuum reprehensiones, interpretationes, distinctiones, propositae post rectam Mitscherlichii expositionem, a posterioribus philologis fortasse non satis intellectam. Quarum quidem novissima haec est: „Vinum Sabinum cum modicis cantharis, et quasi honoris causa, biberit Maecenas, hospes haud dubie fastidiosus, tum demum pretiosiora vina et palato respondentia Horatius promittit, nominans et ea vinorum nobiliorum genera, quae possidet, Caecubum et Calenum, et illa, quae non possidet, Falernum et Formianum." — En egregia urbanitas: „Primum, care, tibi dabo vile Sabinum, deinde Caecubum et Calenum, vina sic satis bona; nam optimis Falerno et Formiano, careo neque ad haec emenda sufficit crumena:" cum Horatii mens haec sit: „Apud me pro amicitia tua mihi penitus nota contentus eris vino Sabino; nam generosiora (quorum quattuor memorat), non habeo." Quattuor autem ista genera in duo membra dispescit, quorum quae primo aspectu videtur *ἀντίθεσις* decepit Interpretes, cum *παραλλήλως* potius posita sint. Futurum autem *bibes*, ut sexcenties, imperativi paullo urbanioris loco fungitur: „tu bibito;" „tuum est bibere:" quod si ita accipies, quam, quaeso, habebit offensionem?

OD. XXII. v. 14. *Daunias latis alit aesculetis*] Bernhardy praefert lect. *Daunia in l.*, quam exhibent etiam octo Codd. Pottierii (quinque ut nos, duo *Dauniae).* Sed illa et pedestrem orationem redolere et ingrato iotacismo *i i* aures offendere etiamnunc mihi videtur.

OD. XXIV. v. 14. *Quodsi Threïcio*] Bernhardy legens *Quid, si — ?* affert Burmanni Anthol. Lat. II. p. 271., ubi tamen Burmannus in loco valde simili recte *Quod si*

2

variae lect. *Quid, si* praefert; ut et hic *Quodsi* unice locum habet. Alterum enim esset crudeliter Virgilio illudentis: „Heus bone, pulsa modo lyram tuam Orphicam! nunquam tamen redibit Quinctilius."

OD. XXVI. v. 10. *fidibus novis*] „a nemine Romanorum antea pulsatis." Virg. Ecl. 3, 86: *Pollio et ipse facit nova carmina:* quod intelligendum reor de novo genere tragoediae Latinae ab eo exculto; nam inter antiquiores, Accium Pacuviumque, et posteriores, Varium atque Ovidium, Pollionem interiectum et quasi medium fuisse consentaneum est.

OD. XXVII. v. 3. *verecundumque Bacchum*] Alexis in Grotii Exc. p. 597: *Ὁ γὰρ διμάτωρ Βρόμιος οὐ χαίρει ξυνὼν Ἀνδράσι πονηροῖς οὐδ' ἀπαιδεύτῳ βίῳ.*

Ibid. v. 19. *Charybdi*] Aristoph. Eq. 248. Cleon vocatur *Χάρυβδις ἁρπαγῆς.*

OD. XXVIII. v. 10. *Panthoiden iterum Orco*] Cfr. eleganter hanc fabulam narrantem Maximum Tyrium Diss. 16, 2.

Ibid. v. 13. *Nervos atque cutem*] Immerito haec a nescio quo tamquam abiecta nimisque humilia sunt reprehensa. *Τὸ δέρμα τοῦτο καὶ τὰ ὀστᾶ καὶ τὰς σάρκας, τῆς ψυχῆς χλανίδια ἐφήμερα καὶ ῥάκια ἀσθενῆ καὶ τρύχινα, ἀποῤῥίπτειν ἄσμενον* suadet Maximus Tyrius Diss. 13, 5.

Ibid. v. 20. *Saeva — Proserpina*] Brunatius in Museo Kircheriano p. 65: *AT. SAEVOS. PLVTO. RAPVIT. ME. AD. INFERA. TEMPLA.*

OD. XXIX. v. 4. *horribilique Medo*] *Πανδείμαντοι* Medi sunt Pindaro apud Schol. Venet. Aristoph. Vesp. 302.

Ibid. v. 9. *sagittas tendere*] Sic Himerius Or. 14, 4: *κυκλοῦσθαι βέλη* pro *τόξοις.* Cfr. eundem Or. 7, 17.

OD. XXX. v. 4. *aedem*] „sacellum" interpretatur etiam Bentleius ad Epp. 2, 2, 94.

OD. XXXI. v. 8. *taciturnus amnis*] Esaiae 8, 6: volgatus Interpres: *aquas Siloë, quae vadunt cum silentio.*

OD. XXXIII. v. 2. *Glycerae*] Nominativum *Glycere* reperies apud Plautum (Mil. glor. 2, 5, 26. Lind.) et Martialem (14, 187.) — Etiam Lachmannus (Hall. Literaturztg. 1836. Nr. 110.) favet Dissenii opinioni, Glyceram eandem fuisse cum Nemesi, comparans Tib. 2, 3, 34: *at nostra sint tua castra domo;* et 2, 6, 36: *sis mihi lenta veto.* Verum probe distinguendi sunt poëtarum Latinorum amores stabiles ac perpetui (Lesbia, Delia, Nemesis, Cynthia, Corinna) a vagis et plerumque fictis, ut h. l. est Glycere Tibulli et omnes, opinor, Horatii, excepta *bona Cinara.* Non satis meminerunt homines nostrates nimis severi:

Mille puellarum, puerorum mille furores.

Paldamus (*Zeitung für die Alterthumswissenschaft* 1837. N. 115.): *Tibullus musste in publicirten Gedichten die Glycera besungen haben; sonst erlaubte der Gebrauch nicht eine Privatsache dergestalt öffentlich zu machen.* — „Unde petitum hoc iacis?" Fortasse ex Galli Lycoride a Virgilio memorata; sed quidni licuerit Horatio, poëtae alicuius amicam vel puerum delicatum memorare perinde ac Lycidam Sestii, Lydiam

et Sybaris et Telephi, atque tales amores ab illo cantatos esse fingere? Lege certe nulla hoc vetitum erat.

Ibid. v. 5. *tenui fronte*] Winckelmann *Mon. ined.* T. LIII: *La bassezza della fronte vien commendata da Orazio, quando loda* ins. — Lyc., *di cui ben capirono il vero senso gli antichi interpreti, i quali lo spiegano:* „angusta et parva fronte, quod ex pulchritudinis forma commendari solet."

OD. XXXIV. v. 13. *insignem attenuat deus*] Pind. Pyth. 8, 77: *(δαίμων) Ἄλλοτ' ἄλλον ὕπερθε βάλλων, ἄλλον δ' ὑπὸ χειρῶν Μέτρῳ καταβαίνει.* Cfr. Pyth. 2, 88.

Ibid. v. 14. *apicem*] Eo rectius sic tiara regum orientalium vocari poterat, quod erat *ὀρθή.* Dio Chrys. Or. 14. p. 444. R.: *ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ὅπως μὲν ἕξει μόνος ὀρθὴν τὴν τιάραν, ἐφρόντιζεν· καὶ εἴ τις ἄλλος τοῦτο ἐποίησεν, εὐθὺς ἐκέλευσεν ἀποθνήσκειν αὐτόν.*

OD. XXXV. v. 1. *Antium*] Fortunae Antiates expressae sunt in denario gentis Rustiae apud Eckhel D. N. 5. p. 298. Alias Fortunarum imagines vide in *Musei Borbonici* Vol. III. T. 26.

Ibid. v. 5. *sollicita prece*] Moschion in Grotii Florileg. p. 127: *Μοῖρ' ὦ λιταῖς ἄτρωτε δυστήνων βροτῶν.* Ceterum Bernhardy cum Marklando (Explic. vett. scriptt. p. 254.) construendum suadet: „te ruris dominam ambit colonus, te dominam aequoris nauta:" sed inversio esset minime Horatiana et sonus ipse et conformatio versus facit, ut vv. *Ruris colonus* iungi debeant.

Ibid. v. 12. *Purpurei — tyranni*] Lucian. Dial. m. 4, 4. Vit. Auct. 12. de tyranno: *ὁ τὴν πορφυρίδα ἐνδεδυκώς.* Macedonius in Anthol. Pal. II. p. 337: *τῶν χρυσέων ὑπάτων*, auratis trabeis indutorum.

Ibid. v. 18. *clavos trabales*] Hic iam adscribenda erant, quae de patera Etrusca apud Vermigliolium memoravi ad Od. 3, 24, 5.

Ibid. v. 20. *Uncus* cet.] Vitruvius 2, 8: *cum ansis ferreis et plumbo frontes vinctae sint. Ansa* igitur h. l. *τὸ κύριον* fuisset pro *unco*, qui olim vexabat Interpretes de uncis, quibus supplicio affecti ad Gemonias trahebantur, accipientes.

Ibid. v. 22. *nec comitem abnegat*] Equidem etiamnunc et librorum lectionem et simplicem meam interpretationem retineo, neque in lyrico poëta hanc de fide degressionem, evidente proborum et falsorum amicorum *ἀντιθέσει* pulchre exornatam, reprehendendam esse duco, etsi amicissimus Doederleinius in Lect. Horat. XIV. cum discipulo aliquo suo legens *abnegas* (Praedicow correxerat *abnegans*) novo plane modo hunc locum ita interpretatus est: „Te, Fortuna, et Spes colit, ne supremum quidem fastigium adeptos illa deserens, et Fides amicorum, qui in summa principum familiaritate tamen eorundem dignitatem maiestatemque suspiciunt ac venerantur; sed eadem ita clemens ac mansueta es, ut, etiamsi ipsa potentium domos inimica linquas, tamen amicorum fidem ac solatium tam miseris ac profligatis non invideas; beneficii quinetiam instar habetur, quod tuo discessu amici discernuntur et agnoscuntur, quorum veri remanent te abeunte, falsi diffugiunt." Scilicet vv. *Te — albo rara Fides colit velata panno* ita explicat: „intelliguntur aulici principumque amici vel ministri; quorum fides quoniam saepius quam mediocribus in domibus est infida, *rara* sic

velata dicitur Fides, id est, *raro.*" Verum durior est constructio *Fides albo panno rara velata* — vel: *F. a. p. velata rara,* atque, ut mittas incertam coni. *abnegas,* ipsa sententia Horatianae *ἀφελείᾳ* adversatur. Nobis etiamnunc *rara Fides* est, quae raro inter mortales reperitur, et *albo velata panno* picturae poëticae inservit: cum enim in picturis Herculanensibus et Pompeianis deae, ut ita dicam, simplices, mites, beneficae, venustae, ut Diana, Ceres, Venus, albis vestibus plerumque indutae compareant, quidni etiam suavissimo Fidei numini vel certe eius velo hunc colorem tribuerint, apte significantem incorruptam illius integritatem candoremque animi? — Aliam viam ingressus est Gargallus *comitem* cet. interpretans „eum hominem, quem antea Fides comitata est, non deserit:"

„*Te Speme venera, e in bianca vesta*
Fe, ch'è sì rara, non mai scompagnasi,
Nè l'uom disdice, di cui tu l'auree
Soglie, cangiandoti, lasci molesta:"

quae tamen ratio (*abnegare comitem* pro *deserere*) Latinae consuetudini repugnat; idemque cadit in similem Ioannis Clerici expositionem: „Fideles amici et reditum tuum sperantes non abnegant eos, quibus secundâ te, o Fortuna, comes fueris, quamvis eos nunc reliqueris." — Ad verba: *Ferre iugum pariter dolosi* confer Plauti Aul. 2, 2, 52: *ubi tecum coniunctus siem, Ubi onus nequeam ferre pariter, iaceam ego asinus in luto.*

OD. XXXVI. v. 14. *Threïcia — amystide*] quam exprobrat Rheso Hector Rhes. 405. Ed. Vater: — *οὐκ ἐν δεμνίοις Πυκνὴν ἄμυστιν ὡς σὺ δεξιούμενοι.* ubi Schol. Vatic.: *ἐπὶ τῆς ἀπνευστὶ πόσεως· ὡς Κρατῖνος· Ἀλλ' οὖν θεῷ σπείσαντας ἄμυστιν δεῖ πιεῖν*: ubi propter vv. *ἀπνευστὶ, ὡς Κρ.* leg. videtur *ἀμυστί.*

Ibid. v. 17. *putres — oculos*] Lucian. Amor. 15: *ὁ Χαρικλῆς ὑπὸ τοῦ σφόδρα θάμβους ὀλίγου δεῖν ἐπεπήγει τακερόν τι καὶ ῥέον ἐν τοῖς ὄμμασιν ὑγραίνων.*

OD. XXXVII. v. 7. *Regina*] Exstant nummi M. Antonii cum inscriptione: *CLEOPATRAE. REGINAE. REGVM. FILIORVM. REGVM.* Eckhel D. N. 6. p. 47. — Cic. de Rep. 2, 30: *Populus Romanus pulso Tarquinio nomen regis audire non poterat.* Hic tacet de M. Antonio; satis amare in eundem invehitur in uno illo carmine Epod. 9; sed ante eius interitum, cum Octavianus dominationem sine aemulo nondum adeptus esset.

Ibid. v. 9. *Contaminato cum grege turpium Morbo virorum*] Locum obscuriorem illustrat Lucianus Amor. 21., ubi de eunuchis locutus sic pergit: *οὕτως ἡ μιαρὰ καὶ παντὸς κακοῦ διδάσκαλος τρυφὴ ἄλλην ἀπ' ἄλλης ἡδονὰς ἀναισχύντους ἐπινοοῦσα μέχρι τῆς οὐδὲ ῥηθῆναι δυναμένης εὐπρεπῶς νόσου κατώλισθεν.* Eunuchis igitur suis Cleopatra abuti solebat ad libidinosissimam venerem, quam proprio vocabulo signant Priap. 78, 2. et Martial. 12, 59: hunc prorsus ut Horatius etiam Lucianus *morbum* vocat, quem honeste nominare non liceat.

Ibid. v. 17. *accipiter*] Ovid. Met. 5, 606: *Ut solet accipiter trepidas agitare columbas.*

Ibid. v. 21. *monstrum; quae*] Ter. Eun. 4, 3, 3: *Scelus postquam ludificatus est virginem.*

Ibid. v. 24. *reparavit oras*] Repetita ex hac verbi significatione videtur consuetudo Italica v. *ripararsi (= ricoverarsi)*: etiam absolute. Tasso Gerus. 17, 70, 6: *Poi riparava in più sicura sede.*

OD. XXXVIII. v. 5. *myrto nihil allabores Sedulus curo*] Codicis Bodleiani *curae* placebat etiam Vossio *Anmerkungen und Randglossen* p. 253. „*Oro* optime habet Cod. Petrin. sine ulla litura." Bentleius in Curis noviss. Sed *Sedulus oro* metro repugnat. Similiter atque ego interpretatus est Goeller ad Plauti Trin. p. 69: „Mihi verba ita iungenda esse videntur: *simplici myrto* (ut) *allabores sedulus, nihil curo*. Significat autem v. *allaboro* idem quod: *praeterea laborare*, ut Epod. 8, 20." et sic iam Preiss: „Non curo, ut quidquam allabores."

LIB. II. OD. I. v. 2. *et vitia*] Cfr. Cic. ad Fam. 16, 11: *Cn. Pompeius Caesarem sero coepit timere.* Ad Att. 9, 10, 6. Ibid. 11, 3. Ibid. 11, 6, 2.

Ibid. v. 4. *Principum amicitias et arma*] Cfr. Cic. Philipp. 2, 10, 23. Caelium ad Fam. 8, 14, 2.

Ibid. v. 5. *cruoribus*] „Sanguine multis locis ac saepe effuso." Sic *αἵματα* frequentissimum est apud Tragicos. Aeschyl. Suppl. 262: *παλαιῶν αἱμάτων μιάσμασι* cet.

Ibid. v. 6. *Periculosae plenum opus aleae*] Pollioni, viro quamvis feroci (Tac. Ann. 1, 12.), ante omnes respiciendus erat Octavianus ipse, maxime propter proscriptionis infamiam.

Ibid. v. 10. *publicas Res*] Cic. de Or. 1, 11, 48: *sine multa pertractatione omnium rerum publicarum.*

Ibid. v. 15. *Delmatico*] Ad scripturam cfr. Gruter. p. XCVI. 1. in inscriptione a. u. c. 763.: BELLO DELMATICO.

Ibid. v. 19. *fugaces*] Porphyrio: „Pro velocibus accipe; et in sermone hodieque *fugam* pro velocitate dicimus, cum de equis loquimur." Accepit ergo pro Gall. *fougueux, (fougue*, Ital. *foga)*; sed et sententia ipsa et Horatii consuetudo hoc admittere non videtur. Aliter res se habet apud Senecam. Gronovius ad Thyest. 629: „*Fuga* huic scriptori quaevis velox itio. Habet compluries in Natur. Quaestt."

Ibid. v. 24. *atrocem animum Catonis*] quo fretus se ipse interficere maluit quam se submittere Caesari. Non recte Düntzer (*Zeitung für Alterthumswiss.* 1836. N. 157.) accepit de Catonis contumacia adversus Pompeium.

Ibid. v. 25. *cesserat*] Eurip. Troad. 25. Neptunus: *Λείπω τὸ κλεινὸν Ἴλιον βωμούς τ' ἐμούς.* Tac. Hist. 5, 13. — *impotens*] alii explicant *ἀκρατὴς τῆς ὀργῆς*· verum artissime iungitur vel sono cum v. *cesserat*, nec pertrahi potest ad v. *Rettulit.*

Ibid. v. 28. *Iugurthae*] Düntzer suspicatur a Pollione initio historiarum mentionem factam esse belli Iugurthini; coniectura sane inani, nam Horatius hoc carmen componens Pollionis librum nondum viderat.

Ibid. v. 40. *leviore plectro*] A nimia audacia similiter se ipse revocat Pindarus Olymp. 9, 35: *ἀπό μοι λόγον τοῦτον, στόμα, ῥῖψον.*

OD. III. vv. 9. 10. *Qua pinus* cet.] Similibus coloribus utitur Sappho Ed. Neue p. 38· *Ἀμφὶ δὲ ψυχρὸν κελαδεῖ δι' ὕσδων Μαλίνων, αἰθυσσομένων δὲ φύλλων Κῶμα καταῤῥεῖ.*

Ibid. v. 11. *trepidare rivo*] Epp. 1, 10, 21: *aqua — — quae per pronum trepidat cum murmure rivum.*

Ibid. vv. 26. 27. *Versatur urna*] Seneca Herc. fur. 191: *Recipit populos urna citatos.* Cic. Verr. Acc. 2, 51: *cuius nomen exisset ex hydria, ut is haberet id sacerdotium.*

OD. IV. v. 3. *niveo colore*] Frequentius apud Latinos ἐπίϑετον quam apud Graecos, atque ut inusitatum explicatur ab Hesychio: *νιφόεσσα Ἑλένη, ἀντὶ τοῦ λευκή. Ἴων Φρουροῖς.*

Ibid. v. 7. *Arsit Atrides*] Ovid. Am. 1, 9, 37: *Summa ducum Atrides visa Priameide fertur Maenadis effusis obstupuisse comis.* Ceterum simili cum εἰρωνείᾳ Dio Chrysost. Or. 15. p. 446. R.: *οὐ πολλοὶ Ἀϑηναίων συγγίνονται ϑεραπαίναις αὐτῶν, οἱ μέν τινες κρύφα, οἱ δὲ καὶ φανερῶς; οὐ γὰρ δήπου βελτίους εἰσὶ πάντες τοῦ Ἡρακλέους, ὅς οὐδὲ τῇ Ἰαρδάνου δούλῃ συγγενέσϑαι ἀπηξίωσεν, ἐξ ἧς ἐγένοντό οἱ Σαρδέων βασιλεῖς.*

OD. V. v. 2. *munia comparis*] Lipsius ad Plauti Pseud. 1, 1, 64. explicat: „compressiones artas amantium comparum", de coitu. Sed sic idem bis diceretur.

Ibid. v. 5. *Circa virentes est animus tuae*] Aristoph. Eq. 87: *περὶ ποτοῦ γοῦν ἐστί σοι;*

OD. VII. v. 3. *Quiritem*] Pro homine tenui ac plebeio usurpat Ovid. Am. 3, 14, 9: *Ignoto meretrix corpus iunctura Quiriti.* Ceterum *Quis te redonavit Dis patriis* est interrogatio infinita vel, si mavis, poëtica: pro: „Fierine potuit, ut restituerere?" „Quomodo, quaeso, factum est, ut redire potueris?" nec vero cum Düntzero l. l. referendum est ad Maecenatem, qui Pompeii restitutionem ab Octaviano impetrarit; praeterea ex Vita Horatii antiqua scholastica statuit poëtam in acie Philippensi *captum et proscriptum* esse; mira profecto compositione. Sane in illis obscuri Grammatici somniis haec leguntur: „Captus est a Caesare et proscriptus, etiam omnibus, quae habebat, direptis:" sed quis talibus hodie fidem tribuat?

Ibid. v. 6. *saepe diem mero Fregi*] Plaut. Men. 1, 2, 45: *hunc comburamus diem.*

Ibid. v. 21. *Oblivioso*] Ad puerum dicta haec suspicatur Schnitzerus, collatis Od. 2, 11. vv. 18 et 22. Certe sic explicandum est: „propter te adventumque tuum insperatum Massico ciboria explentor, funduntor unguenta capacibus de conchis!"

OD. VIII. v. 21. *Te suis matres metuunt iuvencis*] „*Iuvenci*, non sine virtute, in re turpicula." Mitscherlich. Nihil turpiculi puto inesse; sed usus est eodem sermone poëtico, quo Rhesus in cognomine fabula v. 387: *ὁ Στρυμόνιος πῶλος ἀοιδοῦ Μούσης* vocatur.

OD. IX. v. 19. *Cantemus*] Constructionis: *Cantemus tropaea et (cantemus) Medum flumen minores volvere vortices* gemellum exemplum praebet Tibullus 1, 3, 17: *Aut ego sum causatus aves aut omina dira, Saturni aut sacram me tenuisse diem.*

Ibid. v. 21. *gentibus additum*] Sic Cic. pro Sestio 61: *orbis terrarum regiones* a Pompeio *adiunctas huic imperio* dicit et Verr. Accus. 3, 6: *maiores cum Siciliam — — ad rempublicam adiunxissent.*

OD. X. v. 3. *Auream — mediocritatem*] Pindar. Pyth. 11, 52: *Τῶν γὰρ ἂμ πόλιν εὑρίσκων τὰ μέσα μακροτέρῳ Ὄλβῳ τεθαλότα, μέμφομ' αἶσαν τυραννίδων.* Democritus in patruelis mei Opusc. sent. I. p. 110: *ὅκως ἂν πρὸς μετρίης κτήσιος ἐπιμελῆται κτλ.*

Ibid. v. 10. *celsae graviore casu*] Sine imagine eadem sententia auctorem habet Tragicum in Grotii Exc. p. 459: *Πολλοῖς ὁ δαίμων οὐ κατ' εὔνοιαν φέρων Μεγάλα δίδωσιν εὐτυχήματ', ἀλλ' ἵνα Τὰς συμφορὰς λάβωσιν ἐπιφανεστέρας.*

Ibid. v. 19. *Suscitat musam*] Pind. Olymp. 7, 42: *ἔγειρ' ἐπέων οἶμον λιγύν.* Isthm. 7, 1: *Κλεάνδρῳ τις - - ἀνεγειρέτω Κῶμον.* Recte, ut nunc arbitror, Bernhardy praefert lect. *cithara* meae: *citharae*, cum *citharae musa* sane mire diceretur. Cfr. etiam Od. 4, 15, 1. *Phoebus — me — increpuit lyra.*

OD. XI. v. 14. *sic temere*] Cic. Arat. 250. planetae: *Sic malunt errare vagae per nubila caeli.* Ioannes Evang. 4, 6: *ὁ Ἰησοῦς - - ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῆς πηγῆς.* Dio Chrysost. Or. 15. p. 445. R.: *οὐκ ἐν τῇ ἀγορᾷ, οὑτωσὶ δὲ κατ' οἰκίαν.*

Ibid. v. 23. *nodum*] Cfr. Od. 3, 14, 22. Ovid. Met. 8, 318: (Atalantae) *Crinis erat simplex, nodum collectus in unum;* sicque picta est Atalanta in tabula Pompeiana *Musei Borbonici* Vol. VII. T. 2.

OD. XV. v. 7. *olivetis — Fertilibus domino priori*] Seneca de Vita beata 17: *Cur arbores praeter umbram nihil daturae conseruntur?*

Ibid. v. 17. *fortuitum — cespitem*] Sic Pindar. Pyth. 4, 35. glebam vocat *προτυχὸν ξένιον.*

OD. XVI. v. 26. *amara lento Temperet risu*] „docto," inquit Mitscherlich, „epitheto." Aeque *docte* Consol. ad Liv. Aug. 279: *Consistam laetisque oculis lentusque (gleichgültig) videbo Strata per obscoenas corpora nuda vias.*

Ibid. v. 31. *Et mihi forsan, tibi*] Cod. Franeq.: *Et mihi fors et tibi*, unde Bosius suspicatus est Horatium scripsisse *forsit*, ut Sat. 1, 6, 49. Ingratum tamen sonum *it ti* proculdubio vitavit poëta, et qui scripsit Codicem illum ceteroquin haud spernendum nescio quo mentis errore in falsam compositionem *Et mihi — et tibi* incidit.

OD. XVII. v. 17. *me Scorpius adspicit*] Iulius Firmicus in locis a Lessingio primum editis *Zur Geschichte und Literatur* III. p. 328: *Si Iove in parte horoscopi constituto in occasu et in diametro Saturnus constitutus Iovem horoscopumque respiciat in diurna genitura et Luna plena referatur ad Iovem, divitias, felicitates et summae beatitudinis incrementa decernunt.*

Ibid. v. 18. *pars violentior*] Eandem *fortiorem radiationem*, *fortiores stellas* vocat Firmicus ibid. p. 234.

Ibid. v. 22. *impio Saturno*] *Nefarium* dicit *Saturnum* idem scriptor ibid. p. 229; eidemque *minacem radiationem* aliquoties tribuit, ut p. 226. In omnibus his Firmici locis apud Lessingium *stellae se* et *respicere* et *aspicere* crebro dicuntur.

Ibid. v. 29. *Mercurialium — virorum*] Philostrat. Heroic. p. 18. Boisson.: *τὶς τῶν παρὰ τοῦ Ἑρμοῦ σοφῶν.*

OD. XVIII. v. 2. *Mea renidet in domo lacunar*] *Meis in aedibus nitet lacunar* est interpolatio memorata ab Henrico Stephano Diatr. II. p. 135.

Ibid. v. 3. *trabes Hymettiae*] Eadem significatione Plinius Paneg. 54: *non trabibus aut saxis nomen tuum, sed monumentis aeternae laudis inciditur.*

Ibid. v. 17. *Tu secanda marmora*] Seneca Controv. 2, 9: *In hos ergo exitus* (domorum ruinas) *varius ille* s e c a t u r *lapis, ut tenui fronte parietem tegat, at quam iunctus severe! — Litoribus quoque moles invehuntur congestisque in altum terris exaggerant sinus.*

OD. XIX. v. 1. *rupibus*] Cfr. Euripid. Ion. 1141. Hermann.

Ibid. v. 2. *Nymphas*] Vide vas pictum in *Musei Borbonici* Vol. II. Tab. 45. *ΔΙΟΝΥΣΟΣ, ΣΙΜΟΣ, ΚΩΜΟΣ* (Satyri), *ΧΑΙΡΑΣ* (Nympha).

Ibid. v. 3. *Capripedum Satyrorum*] Capripedes Satyros, hos cum Paniscis confundentes dixerunt Lucretius 4, 582. et h. l. Horatius. Vide Zoëga *Bassirilievi Tav.* 75. *Not.* 14.

Ibid. v. 16. *Lycurgi*] Dionys. Longin. 15, 6: *Καὶ παρὰ μὲν Αἰσχύλῳ παραδόξως τὰ τοῦ Λυκούργου βασίλεια κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Διονύσου θεοφορεῖται. Ἐνθουσιᾷ δὴ δῶμα, βακχεύει στέγη.*

Ibid. v. 18. *uvidus*] Eurip. El. 324: *μέθῃ γε βρεχθείς.*

Ibid. v. 22. *Cohors Gigantum scanderet impia*] Pindarus in Eustath. Schneidev. p. 36: *πίτναντες θοὰν Κλίμακ' ἐς αἰπὺν οὐρανόν ..... Ἀλλαλοφόνους δ' ἐπάξαντο λόγχας.* Eurip. Ion. 216: *Καὶ Βρόμιος ἄλλον Ἀπολέμοισι κισσίνοισι βάκτροις Ἐναίρει Γᾶς τέκνων ὁ Βακχεύς.*

Ibid. v. 28. *Pacis eras mediusque belli*] Voc. *medius* propria significatione cum genitivo aliquoties usurpat Ovidius. Met. 5, 409. 6, 409. 10, 233. Apposite ad h. l. Aristides in Dionyso p. 49. Dind.: *ὥσπερ γὰρ δίδυμος πάντῃ αὐτὸς πρὸς ἑαυτόν ἐστι - - πολεμικός τε δὲ καὶ εἰρηναῖος διαφερόντως θεῶν.* A Luciano Pisc. 26. vocatur *φιλόγελως.* Credetne unquam posteritas Praedicowium scripsisse:

Rhoeton retorsisti leonis
  Unguibus *horribilisque* mala.
Quamquam choreis aptior et iocis
Ludoque dictus, non sat idoneus
  Pugnae. Ferebaris; sed idem
  Pacis eras mediusque belli;

a Peerlkampio totam hanc elegantissimam strophen Horatio abiudicatam esse?

Ibid. v. 31. *trilingui Ore*] „uno ore, in quo tres linguae, sive lingua trifida, qualis solet in serpentibus fingi." Naeke in Progr. 1821. Quam tamen interpretationem rectam esse non credo, sed explico de Cerbero tricipite; sic Valerius Flaccus 7, 184. triplici Hecatae *cantum trilinguem* tribuit. Atque omnino quaeri potest, num Cerberum aliter quam vel tricipitem vel centicipitem descripserint poëtae Latini. Virg. Aen. 6, 417: *Cerberus haec ingens latratu regna trifauci Personat.* Pseudotibullus 3, 4, 3; *Canis — Cui tres sunt linguae tergeminumque caput.* Ovid. Met. 10, 21: *nec uti vil-*

losa colubris Terna Medusaei vincirem guttura monstri. Sic omnes *tres linguas* Cerbero tribuentes tria eius capita significant.

OD. XX. v. 6. *quem vocas*] Sic absolute de invitatione etiam Cic. Verr. Accus. 3, 4: *hic cum venit* (in domum aliquam), *extra ordinem vocatur.*

Ibid. v. 13. *Iam Daedaleo ocior Icaro*] Bernhardy inclinare videtur in lect. *notior;* mihi hoc potius quam illud mali ominis futurum fuisse videtur. Quo enim *notior* erat ille, quam casu suo? Et manifesta est interpolatio facta propter hiatum.

Ibid. v. 14. *gementis litora Bospori*] Soph. Antig. 585: *στόνῳ βρέμουσι δ' ἀντιπῆγες ἀκταί.*

LIB. III. OD. I. v. 2. *Favete linguis*] Exemplis a Mitscherlichio allatis haec licet addas: Eurip. Fr. Phaëth. 60: *ἔχειν χρὴ Στόμ' ἐν ἡσυχίᾳ.* Ibid. v. 74: *ἀλλὰ σῖγ' ἔστω λεώς.* Aristoph. Ran. 354: *Εὐφημεῖν χρὴ κτλ.* Cic. de Div. 1, 45, 102.

Ibid. v. 7. *Clari Giganteo triumpho*] Hinc Lucianus Tim. 4. deridet eius epitheta a poëtis usurpata: *Γιγαντολέτωρ καὶ Τιτανοκράτωρ.* — Ex eo, quod apud Acronem in Edd. recentioribus hoc legitur: „Ordo est: *Imperium regum timendorum est in proprios greges; imperium Iovis, clari Giganteo triumpho* et *cuncta moventis supercilio, est in ipsos reges:*" nonnemo collegit Scholiastam legisse:

Clari Giganteo triumpho et
Cuncta supercilio moventis:

verum in Editione Veneta anni 1481. sic est: — — *clari Giganteo triumpho, moventis cuncta supercilio.*

Ibid. v. 25. *Desiderantem quod satis est*] Alexis in Grotii Exc. p. 595: *Τὰ περιττὰ μισῶ· τοῖς ὑπερβάλλουσι γὰρ Δαπάνη πρόσεστιν, ἡδονὴ δ' οὐδ' ἡτισοῦν.*

OD. II. v. 26. *qui Cereris sacrum Volgarit arcanae*] Cfr. Arrian. Epictet. 3, 21. p. 439. Schweigh.

Ibid. v. 27. *vetabo — — sub isdem Sit trabibus*] Sophocl. Antig. 372: *Μήτ' ἐμοὶ παρέστιος Γένοιτο μήτ' ἴσον Φρονῶν ὃς τάδ' ἔρδει.*

Ibid. v. 29. *Saepe Diespiter Neglectus incesto addidit integrum*] Eurip. Suppl. 226: *Κοινὰς γὰρ ὁ θεὸς τὰς τύχας ἡγούμενος, Τοῖς τοῦ νοσοῦντος πήμασιν διώλεσε Τὸν οὐ νοσοῦντα κοὐδὲν ἠδικηκότα.*

Ibid. v. 32. *Poena*] Aeschyl. Fragm. 268. Dind.: *Τό τοι κακὸν ποδώκες ἔρχεται βροτοῖς Καὶ τ' ἀμπλάκημα τῷ περῶντι τὴν δίκην.* Lucan. 6, 695: *Eumenides Stygiumque nefas Poenaeque nocentum.* Maxim. Tyr. 6. extr.: *Ἕως ἄσπονδος καὶ ἀκήρυκτος ὁ ἐν ψυχῇ πόλεμος, ἄφιλος ἡ ψυχὴ μένει, ἐχθρὰ, σκυθρωπή. Ταῦτα αἱ Ποιναὶ, ταῦτα αἱ Ἐρινύες, τὰ δράματα, αἱ τραγῳδίαι.* Cum Furiis eas prorsus confundit Lucian. Amor. 47: *τὰς Ὀρέστην ἐλαυνούσας Ποινὰς Πυλάδης ἐνόσει μᾶλλον.*

OD. III. Cfr. de hoc Carmine Conzium in Seebode *Archiv.* 1825. p. 659. Struve *Abhandlungen der kön. deutschen Gesellschaft zu Königsberg* 1. *Sammlung.* p. 157.

Ibid. v. 17. *Gratum elocuta consiliantibus Iunone divis*] Simile est deorum concilium in Euripidis Helen. 878. D.: *Ἔρις γὰρ ἐν θεοῖς, σύλλογός τε σοῦ πέρι Ἔσται*

πάρεδρος Ζηνὶ τῷδ' ἐν ἤματι. Ἥρα μὲν, ἥ σοι δυσμενὴς πάροιϑεν ἦν, Νῦν ἐστιν εὔνους κτλ.

OD. IV. v. 2. *Calliope*] Schol. Vatic. ad Rhesum v. 356. (342.): *ἔνιοι δὲ Εὐτέρπης τὸν Ῥῆσον γενεαλογοῦσι καϑάπερ Ἡράκλειτος. φησὶ δέ· Ἑβδόμη δὲ Καλλιόπη ποίησιν εὗρε πάντων*, (Vater *ποιημάτων*, probabilius legas: *παντοίαν.)*

Ibid. v. 41. *Vos lene consilium et datis*] Pind. Pyth. 5, 60: Apollo *δίδωσί τε Μοῖσαν οἷς ἂν ἐϑέλῃ Ἀπόλεμον ἀγαγὼν Ἐς πραπίδας εὐνομίαν.*

Ibid. v. 45. *Ventosum et urbes*] Scholiasta antiquus Franequeranus apud Bosium p. 42. et Comm. Cruquianus monent ordinem hunc esse: „unus qui temperat inertem terram et ventosum mare, et qui aequo imperio regit urbes et tristia regna et divos et mortales turbas."

Ibid. v. 49. *Magnum illa terrorem*] Aristoph. Aves 1251: *καὶ δή ποτε εἷς Πορφυρίων αὐτῷ* (Iovi) *παρέσχε πράγματα.*

Ibid. v. 57. *Contra sonantem Palladis aegida*] Aristides in Minerva p. 15. Dind.: *Λέγεται ὡς ἐπειδὴ οἱ Γίγαντες παρετάξαντο ἐν τῇ Φλέγρᾳ, Ἐγκέλαδον μὲν καὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν κτείνει ἡ ϑεὸς, τοῖς δ' ἄλλοις ϑεοῖς ὀλίγον τὸ ἔργον γίγνεται, ἐπεὶ καὶ τῶν ἄλλων Γιγάντων ὅσον ἦν κράτιστον κτείνει ἡ ϑεὸς, ἅτε καὶ φύσει πολεμίους ὄντας ἑαυτῇ διαφερόντως ἀμυνομένη.*

Ibid. v. 69. *Testis mearum*] Versum hunc cum tota stropha Horatio a Buttmanno aliisque abiudicatum affert Priscianus p. 718. Putsch.

Ibid. v. 72. *Virginea domitus sagitta*] Diphilus in Exc. Grotii p. 785: *Λητοῦς Διός τε τοξόδαμνε παρϑένε, Ὡς οἱ τραγῳδοί φασιν.*

Ibid. v. 76. *Aetnam*] Cuningh. Mitsch. Doer. et Braunhardi Codd. Lips. 1. Dess. 1. *Aetnen*, cui scripturae sane favent etiam Codd. antiquiss. Bernensis B. et Turicensis: *Aethnen.*

OD. V. v. 11. *Vestae*] Vestam *Romani imperii pignus* vocat Seneca Controv. 1, 5. p. 95. Bip.

Ibid. v. 12. *Reguli*] Cfr. etiam Cassii Dionis Excerpta Vatic. p. 168. Ed. Lips.

Ibid. v. 14. *et exemplo trahentis Perniciem veniens in aevum*] Quamvis mei et Pottierii Cod. omnes in hanc lectionem conspirent, tamen Bernhardyum recte praeferre Comm. Cruq. et Canteri *trahenti* nunc arbitror. Genitivus Codd. ortus est ex perantiqua huius participii accommodatione ad prius illud *Dissentientis.* Atque ut de sensu taceam, vel ipse sonus *Dissentientis* — — *trahentis* minus gratus est.

OD. VI. v. 9. *Iam bis Monaeses*] Grotefend in Athenaeo 3. p. 81: „*Die Namen* Monaeses *und* Pacorus *sollen überhaupt das Parthische Heer bezeichnen, weil sich diese Männer unter Antonius von Parthischer Seite besonders rühmlich gezeigt hatten.* — Interpretatur ergo de illo Monaese, quem Antonius alterum Themistoclem vocabat. Plut. Ant. p. 952. D. Fr. Attamen, etsi mirari licet, cur Surenas ille, Crassi victor, ab uno Horatio *Monaeses* appelletur, v. *bis* monstrat poëtam de rebus ita, ut gestae erant, loqui voluisse, et sane post XXX. circiter annos proprium ducis Parthici nomen et nosse et meminisse poterat. Ceterum rectum *Monaeses* exhibet etiam Pottierii Cod. 8072. Sec. X.; reliqui eius omnes *Monaesis.*

Ibid. v. 22. *fingitur artibus*] Quibus placuit falsa lectio *frangitur artubus*, afferre poterant Senecae illud Controv. 1, 2. p. 84. Bip. de virgine: *docetur blanditias et in omnem motum corporis confringitar.*

Ibid. v. 24. *De tenero — ungui*] Proprium est apud Dionys. Long. 44: *ἐξ ἁπαλῶν ἔτι φρονημάτων μονονοὺκ ἐσπαργανωμένοι.*

OD. VII. v. 21. *scopulis surdior Icari*] Eurip. Androm. 537: *Τί με προσπιτνεῖς ἁλίαν πέτραν Ἢ κῦμα λιταῖς ὡς ἱκετεύων;*

Ibid. v. 30. *querulae — tibiae*] Flebilis est tibiae cantus, quem Pind. Pyth. 12, 7. vocat *Γοργόνων οὔλιον θρῆνον.*

OD. VIII. 2. *acerra*] Veram acerrae formam exhibet *Musei Borbonici* V. IX. T. 56.

Ibid. v. 27. *Dona praesentis cape laetus horae*] Pind. Isthm. 7, 13: *τὸ δὲ πρὸ ποδὸς ἄρειον ἀεὶ σκοπεῖν Χρῆμα πᾶν.* Cratinus in Grotii Exc. p. 491: *Ἄνδρας σοφοὺς χρὴ τόγε παρὸν πρᾶγμ' ὡς καλὸν Εἰς δύναμιν εὖ θέσθαι.*

OD. IX. v. 18. *Diductosque*] Cod. Bernensis B., quod me fugit, habet *Deductosque*, perpetuo in his vv. errore, cui favet Hauthalius ad Persii Sat. I. p. 196.

OD. XI. v. 15. *immanis — aulae*] Sic iunxit etiam Naekius in Progr. a. 1821. afferens Accium in Philoct. apud Nonium in v. *immane*: *Phrygiam minorem esse aio immani Graecia.* Nihil tamen inest in hoc *ἐπιθέτῳ* reconditi aut minus usitati, cum Virgilius saepissime idem addat vv. *spelunca, antrum, barathrum, templum* cet.

Ibid. v. 18. *Caput eius*] Huic *eius*, de quo tantas tragoedias excitarunt Critici, prorsus simile est alterum Tibulli 1, 6, 25: *Saepe velut gemmas eius signumque probarem*: quod nulla arte eliminare poterunt: tantum enim abest, ut dubium fiat propter Ovid. Trist. 2, 451. 452. (quemadmodum ratus est Paldamus *Erotik* p. 58.), ut eadem firmissima auctoritate nitatur. Quidni, dum agnoscimus ab optimis quibusque poëtis hanc negligentiam quoad eius fieri posset devitatam esse, fuisse tamen subinde locos, ubi sine graviore sententiae et metri detrimento devitari non posset, libere fateamur?

Ibid. v. 35. *Splendide mendax*] Eurip. Helen. 1633: *καλήν γε προδοσίαν δίκαια δρᾶν.* Seneca Ep. 95: *gloriosum scelus.* Tacit. Hist. 4, 50: *Servus egregio mendacio se Pisonem esse respondit.*

OD. XII. *Μονολογία* per secundam personam est ut Eurip. Electr. 140: *Θὲς τόδε τεῦχος κτλ.* Terent. Phorm. 5, 4, 1: *Enimvero, Antipho, multimodis cum isto animo es vituperandus.*

Ibid. v. 1. *amori dare ludum*] Aeschyl. Pers. 837: *ψυχὴν διδόναι ἡδονῇ.* Pind. Pyth. 4, 295: *θυμὸν ἐκδόσθαι πρὸς ἥβαν.*

Ibid. v. 11. *alto*] Non solum propter analogiam vv. *βαθύς* et *profundus* et propter sonum praeferendum est, verum etiam Codd. antiquissimorum meorum BbT. et quattuor Pottierii auctoritate satis firmatur. Schiller p. 112. et apud hunc Wensch praeferunt *arto.*

OD. XIII. vv. 5. 6. *proelia destinat. Frustra*] Male alii construunt *proelia frustra destinat*, qua ratione perit poëtica loci virtus, quam habet acerbum illud *ἐπιφώνημα.*

Et sic prorsus Od. 3, 7, 21: *Fallax historias movet: Frustra, nam* cet. Sat. 2, 4, 24: *miscebat mella Falerno: Mendose* cet.

OD. XIV. *o plebs*] Cfr. Cic. Verr. Accus. 5, 14: *Floram matrem populo plebique Romanae — placandam.* Servata est formula etiam sub principibus: sic in Augusti testamento apud Tacit. Ann. 1, 8: *populo et plebi.* Plin. Paneg. 52: *partem aliquam populi plebisque Romanae.*

Ibid. v. 5. *Unico — — marito*] Noli calumniari propterea, quod Livia antea nupta fuit Tiberio Neroni; neque comparare Catulli 29, 12: *Imperator unice* de Caesare dictum. — Livia ipsa apud Cassium Dionem 58, 2. semet dicit *ἀκριβῶς σωφρονοῦσαν.*

Ibid. v. 10. *puellae — virum expertae*] Sic apud Eurip. Electr. 481. Clytaemnestra viro iamdudum occiso superstes vocatur *κακόφρων κούρα.*

OD. XVI. v. 1. *Inclusam Danaën*] Hanc fabulam saepe expressisse videntur pictores antiqui. Vide *Museo Borbonico* V. II. T. 36. et V. XI. T. 21.

OD. XVII. v. 13. *Dum potis*] Exemplis a Bentleio et Forcellino allatis adde ex Anthol. Lat. Meyeri N. 1521: *Nam fato raptam non potis eripere.*

OD. XVIII. v. 1. *Faune, Nympharum*] Eurip. Hel. 187: *Νύμφα τις οἷα Ναῒς Ὄρεσι φυγάδα νόμον ἱεῖσα γοερὸν Ὑπὸ δὲ πέτρινα μύχατα γύαλα Πανὸς ἀναβοᾷ γάμους.* Schol. Vatic. ad Rhesum v. 36: *ἐν τοῖς ὄρεσι - - ἔνθα ὁ Πὰν ἅμα ταῖς Νύμφαις συρίζει.* Pulcherrimum Fauni simulacrum Pompeiis repertum contemplator in *Museo Borb.* V. IX. T. 42.

Ibid. v. 2. *Per meos fines*] Eurip. El. 704: *Πᾶνα - - ἀγρῶν ταμίαν* vocat.

Ibid. v. 5. *abeasque parvis Aequus alumnis, si tener pleno cadit haedus anno, Larga nec desunt Veneris sodali Vina craterae, vetus ara multo Fumat odore*] Bernhardy: *Nicht lässt sich nach* alumnis *ein Comma rechtfertigen, so dass* si tener pleno cadit haedus anno *eine Bedingung sei, von welcher die frühere Bitte abhänge; daran hindert aber sowohl das prekäre Asyndeton* vetus ara multo Fumat odore, *als auch der abgerissene Fortschritt zur dritten Strophe; vielmehr hebt mit* Si *die Schilderung des ländlichen Festes in seinen einzelnen Scenen an,* larga nec *bildet den Nachsatz, dem* fumat *in lebhafter Rede sich zugesellt.* In his nonnulla me non satis intelligere fateor. Primum hypotheticum hoc: „*Si tener pleno cadit haedus anno,* tum sollemne illud rusticum utique celebratur;" sed *si non cadit,* quid tum fiet? „Nihil omnino." Deinde unum *nec* in apodosi nunquam equidem vidi pro *non;* deberet saltem esse: *nec desunt larga vina craterae et vetus ara* cet.

OD. XIX. v. 12. *Miscentur cyathis pocula commodis*] In Ed. maiore secutus sum Mitscherlichii interpretationem: „ut cuiusque potoris ingenio ac viribus commodum erit:" nam Doeringianam: „modicis, nec nimis magnis:" arbitrariam esse non me latebat. Nunc autem praefero eam, quam praebet Forcellinus et Freund in Lexicis: „plenis, integris", dummodo primae significationis ratio habeatur: „quibus cum modo quem habere debent convenit;" „qui iustam habent mensuram."

Ibid. v. 16. *Gratia Nudis iuncta sororibus*] Vide pulcherrimam *nudarum sororum* imaginem in pictura Pompeiana *Mus. Borbon.* VIII. Tab. 5. Visconti *Museo Pio-Clem.*

IV. Tab. 13. *Monum. Borghes.* Fasc. I. Tab. 5.; contra Gratias vestitas in *Museo Borbon.* V. Tab. 39.

OD. XXI. v. 4. *Seu facilem, pia testa, somnum*] In Curis novissimis Bentleius iussit distingui: *Seu facilem pia, testa, somnum.* Qua distinctione, ut prope similibus his Croftianis omnibus, nihil prorsus lucratur lector intelligens: nam utcunque distinxeris, hoc dicit poëta: „testa, quae propterea *pia* merito appellabere, ubi facilem nobis somnum adduxeris." Sed ille, ut erat acutissimus indagator logicae veritatis, offendit in *ἐπιθέτῳ*, quod sine commate illo potuisset videri vel „ornans (ut aiunt) dumtaxat", vel etiam falsum, quia testae vel *non piae* vel *impiae* gerunt vel *querelas* vel *rixam.*

Ibid. v. 19. *Post te neque iratos trementi*] Cum his vini laudibus praeter Diphili locum a Mitscherlichio allatum (Exc. Grotii p. 797.) cfr. Aristoph. Equit. 92.

OD. XXIII. v. 1. *supinas — — manus*] Mulierem sic manibus supinis deos adorantem vide in Visconti *Mon. Borgh.* Fasc. I. Tab. 6. — Nihil similius huius Phidylae, quamquam in genere diverso, vidi quam virgines Argivas apud Eurip. Electr. 167. Seidl. — Nomen autem Graecum poëticum suo iure tribuit etiam virgini rusticae Italicae.

Ibid. v. 16. *fragilique myrto*] Eurip. El. 778: *τερείνης μυρσίνης πλόκους.*

Ibid. v. 18. *Non sumptuosa blandior hostia*] Antiphanes in Grotii Exc. p. 617. de ture: *Τὸ δὲ μικρὸν αὐτὸ τοῦτ' ἄριστον τοῖς θεοῖς.* Dio Chrysost. Or. 13. p. 435. R.: *ὅσῳ ἂν εὐσεβέστεροι καὶ ὁσιώτεροι γένησθε, τοσούτῳ ἐλάττων ἔσται παρ' ὑμῖν ὁ λιβανωτὸς καὶ τὰ θυμιάματα καὶ τὰ στεφανώματα, καὶ θύσετε ἐλάττους θυσίας καὶ ἀπ' ἐλάττονος δαπάνης.*

OD. XXIV. v. 10. *Quorum plaustra vagas rite trahunt domos*] Pindarus apud Schol. Aristoph. ad Av. 941: *Νομάδεσσι γὰρ ἐν Σκύθαις ἀλᾶται Στράτων, Ὃς ἁμαξοφόρητον οἶκον οὐ πέπαται.* Seneca Herc. fur. 533: *Intrant Scythiae multivagas domos Et gentes patriis sedibus hospitas.*

Ibid. v. 42. *paupertas — iubet Quidvis et facere et pati*] Eurip. El. 374: *ἔχει νόσον Πενία, διδάσκει δ' ἄνδρα τῇ χρείᾳ κακόν.* Mox scripsit Horatius *deserit arduae*, non (ut volebat Bentleius) *deserere arduae*, scite vitans ingratum litterae caninae sonum.

OD. XXV. v. 2. *quae nemora aut quos agor in specus*] Ad praepositionis positionem lyricam cfr. Eurip. Heracl. 755: *Μέλλω τᾶς πατριώτιδος γᾶς, Μέλλω περὶ δωμάτων - - κίνδυνον - τέμειν.*

Ibid. v. 9. *Exsomnis stupet Euias*] *Exsomnis* est *νυκτιπόλος* illa Baccha Euripidis Ion. 728. Ibidem spectator orgiorum: *εἰ — Λαμπάδα θεωρὸν εἰκάδων Ἐννύχιος ὄψετ' ἄϋπνος ὤν.*

OD. XXVI. v. 7. *arcus*] *Arcus* hic admodum controversi admonent *sagittarum* Sat. 2, 7, 117. aeque *ὑπερβολικῶν.*

Ibid. v. 10. *Sithonia nive*] Eurip. Androm. 215: *Θρῄκην, χιόνι τὴν κατάῤῥυτον.*

OD. XXVII. v. 37. *Unde quo veni?*] Addenda erant exempla. Eurip. Helen. 1543: *Πῶς ἐκ τίνος νεὼς ποτε — ἥκετε;* Ion. 807: *πῶς δὲ ποῦ νιν εἰσιδών;* Ibid. 964: *ποῦ τίς λοχεύει σε;*

Ibid. v. 61. *rupes et — — Saxa*] Seneca Controv. 1, 3, p. 94. Bip.: *Moles abscissa in profundum, frequentibus exasperata saxis.* — Eurip. Androm. 839: *ποῦ μοι πυρὸς φίλα φλόξ; Ποῦ δ' εἰς πέτρας ἀερθῶ κατὰ πόντον ἢ καθ' ὕλαν ὀρέων;*

Ibid. v. 66. *Aderat querenti Perfidum ridens Venus et remisso Filius arcu*] Aeque *perfidum ridens* Venus spectat Peleum, dum Thetidem raptat, apud Millingen *Uned. Mon.* I. Tab. 10. et Cupido Ledam a cygno compressam in pictura Pompeiana *Mus. Borbon.* Vol. X. Tab. 3.

Ibid. v. 71. *Cum — reddet*] Bernhardyus praefert Cod. Bern. antiquissimi lectionem *reddit*, „*jetzt, da er dir preisgiebt;*" verum scite poëta totam rem sic informavit, ut per totas illas Europae querelas et falsus Iuppiter tauri specie sese celans et verus abesset, nemoque eas audiret praeter *εἴρωνας* illos, Cupidinem et Venerem.

Ibid. v. 73. *Uxor — Iovis esse nescis*] Ad constructionem cfr. Eurip. El. 644: *ὕποπτος οὖσα γιγνώσκει πόλει.*

Ibid. v. 76. *tua sectus orbis Nomina ducet*] Nullus interpres, quod sciam, aut explicavit hunc num. plur. *tua — nomina* aut in eo haesit praeter Peerlkampium, qui omnia inde a v. 33., *quae simul* cet. Horatio abiudicavit, hic inter alia adnotans: „Non laudandus est pluralis *nomina* pro *nomen.*" Verum sic videtur interpretatione defendendus: „Ubique, apud omnes gentes, sua cuiusque lingua appellabitur tuo nomine."

OD. XXIX. vv. 49. 50. *Fortuna — Ludum insolentem ludere pertinax*] Iuven. 6, 608: *Secretumque sibi mimum parat* (Fortuna).

Ibid. v. 63. *Tutum per Aegaeos tumultus*] Plutarch. de tranq. an. 17: *Ἐάν τις ἔξωθεν ἀρχὴ πάθους ὥσπερ διαδρομὴ γένηται σπιλάδος, εὐσταλεῖ καὶ κούφῃ κεραίᾳ παρήνεγκεν, ὥς φησιν Ἀσκληπιάδης.*

OD. XXX. v. 1. *Exegi monumentum*] Similiter aeternitatem Lucianus vaticinatur libro suo, qui inscribitur Imagines C. 23. neque abhorret comicum Philoxeni testamentum apud Machaonem in Grotii Exc. p. 851: *Τοὺς διθυράμβους σὺν θεοῖς καταλιμπάνω Ἡνδρωμένους καὶ πάντας ἐστεφανωμένους, Οἷς ἀνατίθημι τὰς ἐμαυτοῦ συντρόφους Μούσας, Ἀφροδίτην καὶ Διόνυσον ἐπιτρόπους.*

Ibid. v. 8. *dum Capitolium*] Cassius Dio Excerpt. Vatic. p. 154: *Σιβύλλης χρησμὸς ἐφάσκετο Καπιτώλιον κεφάλαιον ἔσεσθαι τῆς οἰκουμένης μέχρι τῆς τοῦ κόσμου καταλύσεως.*

LIB. IV. OD. I. v. 3. *bonae — — Cinarae*] „pulchrae" explicat Ruhnkenius ad Ter. Phorm. 1, 2, 37. Vereor, ut recte. Cfr. Epp. 1, 14, 33.

Ibid. v. 10. *purpureis ales oloribus*] Sic etiam Pindarus de quovis nitore et splendore. Cfr. (Pyth. 4, 326. H. Mitsch.) et Nem. 11, 28: *ἐν πορφυρέοις ἔρνεσιν (ἐλαίας).* Redi *nelle Annotazioni al suo Ditirambo. Opere Ed. di Milano* I. p. 282.

Ibid. v. 15. *centum puer artium*] Catull. 12, 8: (Pollio) *leporum Disertus puer ac facetiarum.*

OD. II. v. 7. *Fervet — — Pindarus*] Schol. Pind. ad Olymp. 1, 3. de Pindaro: *θερμός τις ὢν καὶ πολύνους ἐπὶ τὰ νοήματα.* Dionys. Long. 48, 5: *ὁ Πίνδαρος καὶ ὁ Σοφοκλῆς ὁτὲ μὲν οἷον πάντα ἐπιφλέγουσι τῇ φορᾷ κτλ.*

Ibid. v. 27. *apis Matinae*] Aristoph. Av. 737. Bekk.: *Μοῦσα λοχμαία - ποικίλη, μεθ' ἧς ἐγὼ νάπαισι κορυφαῖσί τ' ἐν ὀρείαις ἱζόμενος μελίας ἐπὶ φυλλοκόμου - - Πανὶ νόμους ἱεροὺς ἀναφαίνω - - ἔνθεν, ὥσπερ ἡ μέλιττα, Φρύνιχος ἀμβροσίων Μελέων ἀπεβόσκετο καρπὸν, ἀεὶ φέρων γλυκεῖαν ᾠδάν.*

Ibid. v. 43. *forum Litibus orbum*] Pind. Isthm. 3, 26: *κελαδέννας ὀρφανοὶ ὕβριος.*

Ibid. v. 45. *si quid loquar*] Bernhardy me reprehendit, quod coniunctivum praetulerim indicativo; mihi vero *loquar* et fuit et nunc est futurum indicativi.

Ibid. v. 48. *Teque, dum procedit,*] Reprehendit Bernhardy hanc meam lectionem, quam sane certa quadam difficultate premi ipse haud diffiteor. Sed haec addit: *Nicht bloss* teque *oder* tuque, *auch* dum, *das Horaz nach dem ersten Buche nirgend in den Carmina anwendet und einigemal (z. B. Od. 2, 12, 25. und in Epod. 5, 55. mit den Mss.,* wo cum *für den Begriff* zur Zeit wo *das bessere) zu vertreiben ist, scheint ein Flick statt der ursprünglichen Lesart zu sein.* Sed quid substituendum sit v. *dum*, quomodo totus versiculus legendus, non dicit. Et nova mihi accidit sententia ista de part. *dum*, ab Horatio post Carminum Lib. I. nusquam usurpata: est enim Od. 2, 3, 15. 10, 2. 11, 16. 12, 25. Od. 3, 7, 18. 11, 25. 17, 13. 20, 9. 21, 24. 30, 8. Od. 4, 12, 26: ergo undecies.

OD. III. v. 2. *placido lumine videris*] Pind. Olymp. 7, 11: *ἄλλοτε δ' ἄλλον ἐποπτεύει Χάρις ζωθάλμιος.*

Ibid. v. 16. *dente minus mordeor invido*] Pind. Pyth. 2, 53: *δάκος ἀδινὸν κακαγοριᾶν.*

OD. IV. v. 4. *in Ganymede flavo*] Schol. Vatic. ad Eurip. Troad. 822: *Τὸν Γανυμήδην καθ' Ὅμηρον Τρωὸς ὄντα παῖδα Λαομέδοντος νῦν εἶπεν ἀκολουθήσας τῷ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα πεποιηκότι.* Cfr. Lucian. Dial. D. 4. et egregiam picturam Pompeianam *Mus. Borbon.* Vol. X. T. 56.

Ibid. v. 11. *in reluctantes dracones*] Aquila cum dracone luctans, imago fortitudinis bellicae, est in ocrea *Musei Borbonici* Vol. VII. T. 14.

Ibid. vv. 15. 16.] Cfr. omnino Weberum ad Iuvenalem p. 350.

Ibid. v. 17. *Raetis — sub Alpibus*] In Vanderburgii explicationem lect. *Raeti,* illius adnotatione nunquam visa inciderat etiam Gustavus Schwab, praeclarus poëta, meus amicus. Neuter tamen mihi adhuc persuasit: *Raetum* quidem heroëm nosse poterat Horatius, ut novit Livius; sed positio ipsa non placet *Raeti sub alpibus*, et longe differt *Pacori manus.* Cuninghamius Animadvv. p. 50. adnotat diu ante Bentleium legisse *Raetis* Sarbievium 1, 6, 30: *Pugnata Raetis bella sub Alpibus.*

Ibid. v. 20. *Amazonia securi*] Inspice imagines Amazonum cum securi apud Millingen *Uned. Mon.* I. T. 19. *Mus. Borbon.* Vol. VI. T. 3 et 5. Totum locum cum recentiorum plerisque pro subditicio habet Bernhardy; meam sententiam contrariam nondum mutavi.

Ibid. v. 24. *revictae*] Idem verbum restituendum videtur Ovidio Met. 9, 74: (Hydram) *domui domitamque peremi;* ubi al. *revinxi, reduxi, redegi, resolvi, subegi:* quidni *revici?* cuius v. glossemata sunt illa sex alia.

Ibid. v. 61. *Non Hydra secto corpore firmior*] Eurip. Herc. fur. 1274: *Τήν τ' ἀμφίκρανον καὶ παλιμβλαστῆ κύνα Ὕδραν φονεύσας.* Idem dictum a Cassio Dione (Exc. Vat. p. 50. Lips.) tribuitur Pyrrho: *ὡς τὸ στράτευμα τοῦ Λαβινίου* (Laevini) *πολλῷ πλεῖον τοῦ πρόσθεν εἶδεν, Ὕδρας ἔφη δίκην τὰ στρατόπεδα τῶν Ῥωμαίων κοπτόμενα ἀναφύεσθαι.*

Ibid. v. 65. *Merses profundo: pulchrior exiet*] Eurip. Suppl. 223. de Athenis: *σὴ πάτρις· ἐν γὰρ τοῖς πόνοισιν αὔξεται.* — *Exiet* est apud Tertull. adv. Iud. 13., *redies* apud Appul. Met. p. 419. Acriter reprehendit Bernhardy meum et Meineckii iudicium atque *evenit* longe praefert. Vidento etiam alii.

Ibid. v. 73. *Nil Claudiae*] Tribui haec Hannibali; sic Pind. Olymp. 4. Ergini, non poëtae, verbis finitur, sic Nem. 1. Tiresiae vaticinio.

OD. V. v. 7. *gratior it dies*] Plin. Paneg. 68: *securus tibi et laetus dies exit.*

Ibid. v. 30. *redit*] Alii *venit;* sic pro *rediret* alii *veniret* Epp. 2, 2, 22.

OD. VI. v. 11. *Procidit*] Adde ex Scholiis Vatic. in Troadas v. 14: *Ἀχιλλέα ἐλθόντα ἐπὶ τὸν γάμον τῆς Πολυξένης οἱ περὶ Ἀλέξανδρον ἐν τῷ τοῦ Θυμβραίου Ἀπόλλωνος ἱερῷ λόγχαις ἀνεῖλον.*

Ibid. v. 17. *palam captis*] Buttmanno placebat *palam captor,* vocabulum sane barbarum; nam cum unice legeretur in malo epigrammate Anthol. Burm. 5, 162, 8. ibi Meyerus meus N. 1095. e Cod. Salmas. dedit *raptor.*

Ibid. v. 36. *mei — Pollicis ictum*] *χειρονομοῦντά με.* Cfr. Boissonade ad Aristaen. p. 584.

Ibid. v. 38. *Noctilucam*] Inscr. Musei Kirch. ed. Brunatii p. 10: *BON. DEAE. LVCIFERAE. ANTISTIA. VETERIS. LIB. EVR. D. D.*

OD. VII. v. 25. *pudicum — Hippolytum*] Vide egregiam picturam Pompeianam in *Museo Borb.* Vol. XI. T. 2.

OD. VIII. v. 15. *Reiectaeque retrorsum*] Exemplis adde Plin. Paneg. 58: *retro recurrere.*

Ibid. v. 20. *Calabrae Pierides*] Ennius nominatim in Scipione (quam Satiram ex antiquiore significatione fuisse arbitratur Lersch in Museo Rhen. 5, 3. p. 416.), ubi inter alia haec dicit: *Quantam statuam faciet populus Romanus, quantam columnam, quae res tuas gestas loquatur?*

Ibid. v. 27. *divitibus consecrat insulis*] Seneca de Prov. 2: *Mors illos consecrat, quorum exitum et qui timent laudant.*

OD. IX. v. 29. *Paullum sepultae distat inertiae Celata virtus*] Consulto hic quoque silentio praeterii Peerlkampii suspicionem: *Paullum sepulti* cet. Melius quam ceteri Scholiastae Commentator Franequeranus exposuit locum nequaquam difficilem: „Nihil interest inter celatam virtutem et inertiam; nam virtus carens litterarum monumentis procedente tempore perdit famam et similis fit ignaviae, de qua nemo loquitur."

Ibid. v. 34. *animus — Vindex — Consulque*] Exemplis a Bentleio allatis addas licet Plin. Paneg. 55: *contemptor ambitionis et infinitae potestatis domitor ac frenator animus ipsa vetustate florescit.*

OD. X. v. 3. *deciderint*] Nostram interpretationem firmat Martialis 11, 79: *Tondebit pueros iam nova nupta tuos.* Lucian. Amor. 10: *ὁ Ἀθηναῖος εὐμόρφοις παισὶν ἐξήσκητο, καὶ πᾶς οἰκέτης αὐτῷ σχεδὸν ἀγένειος ἦν μέχρι τοῦ πρῶτον ὑπογραφέντος αὐτοῖς χνοῦ παραμένοντες, ἐπειδὰν δὲ ἰούλοις αἱ παρειαὶ πυκασθῶσιν, οἰκονόμοι καὶ τῶν Ἀθήνησι χωρίων κηδεμόνες ἀπεστέλλοντο.*

OD. XI. v. 9. *Cuncta festinat manus*] Iuvenal. 14, 59: *Hospite venturo cessabit nemo tuorum: Verre pavimentum, nitidas ostende columnas, Arida cum tota descendat aranea tela*, cet.

OD. XII. v. 11. *nigri Colles Arcadiae*] Pind. Olymp. 6, 40: *λόχμας ὑπὸ κυανέας.* Pyth. 1, 28: *Αἴτνας ἐν μελαμφύλλοις — κορυφαῖς.*

CARM. SEC. v. 14. *Ilithyia*] Pindaro (Nem. 7, 1.) est Iunonis filia; contra Eurip. Suppl. 958: *Ἄρτεμις λοχία.* Plut. Sympos. 3, 10, 3: *Οἶμαι καὶ τὴν Ἄρτεμιν λοχείαν καὶ Εἰλείθυιαν οὐκ οὖσαν ἑτέραν ἢ τὴν Σελήνην ὠνομάσθαι. Τιμόθεος δὲ ἄντικρύς φησι· Διὰ κυάνεον πόλον ἄστρων Διά τ' ὠκυτόκοιο Σελάνας.* Bentleii *Genetyllis* elevatur etiam a Luciano Amor. 42: *πᾶς θεὸς ἐπιτρίβων τοὺς γεγαμηκότας, ὧν ἐνίων οἱ κακοδαίμονες ἄνδρες οὐδὲ αὐτὰ ἴσασι τὰ ὀνόματα, Κωλιάδας, εἰ τύχοι, καὶ Γενετυλλίδας κτλ.*

Ibid. v. 27. *Terminus servat*] Servius ad Virg. Ecl. 4, 17. *servet*, sed servat *dictum est. Terminus* est Pindari Pyth. 9, 44: *κύριον πάντων τέλος.* Eurip. Suppl. 616: *θεοὶ - - Πάντων τέρματ' ἔχοντες·* atque omnino his verbis poëta *παραφράζει* Graecorum *Μοίρας τελεσφόρους.* (Dio Chrysost. Or. 7. p. 269. R., ubi cuncta geniturae humanae numina enarrat, omissa tamen, ut par erat, Genetyllide.) Lucan. 2, 10: *(parens rerum) secula iussa ferentem Fatorum immoto divisit limite mundum.*

EPOD. I. v. 20. *Serpentium allapsus*] Silius Ital. 12, 56: *tacito si ad culmina nisu Evasit serpens.*

EPOD. II. v. 27. *Fontesque*] Marklandus pro sua coni. *Frondesque* afferre poterat Quintil. 10, 3, 24: *silvarum amoenitas et praeterlabentia flumina et inspirantes ramis arborum aurae volucrumque cantus.* Ridicule ingeniosa est Praedicowii coniectura *Fontisque lymphis* gen. singul.

Ibid. vv. 69. 70. *Idibus — — Kalendis*] Plutarch. de vit. aer. al. 2: *ἡ αὐτάρκεια οὐδ' ἀναμνήσει τῶν καλανδῶν καὶ τῆς νουμηνίας, ἣν ἱερωτάτην ἡμερῶν οὖσαν, ἀποφράδα ποιοῦσιν οἱ δανεισταὶ καὶ στύγιον.*

EPOD. III. v. 5. *Quid hoc veneni saevit in praecordiis?*] Cfr. Sat. 1, 4, 26. Seneca Ep. 95: *garum non credis urere salsa tabe p r a e c o r d i a?*

Ibid. v. 17. *efficacis Herculis*] Herculem Maximus Tyrius Diss. 3, 7. vocat: *τὸν τῶν πολλῶν καὶ θαυμαστῶν πόνων ὁμιλητὴν καὶ ἀγωνιστὴν καὶ ἐθάδα·* et similius etiam huic loco Diss. 21, 6: *κατορθωτὴν ἔργων.*

EPOD. IV. v. 14. *Appiam mannis terit*] ut *τρίβειν.* Arat. 230: *Μεσσόθι δὲ τρίβει μέγαν οὐρανόν.* Cic. Arat. 2: *caeli mediam partem terit.*

Ibid. v. 18. *tot ora*] Bentleius *aera*; verum non sine causa Bosius p. 47., num *aera rostrata* satis Latine dici possint, dubitat, cum *aes* pro ipso rostro ponatur, ut

Aen. 1, 59: *spumas salis aere ruebant.* De multiplici v. *ora* usu apud poëtas cfr. Marklandum ad Statii Silv. 2, 1, 215.

EPOD. V. v. 26. *Avernales*] De *ψυχομαντείῳ* ad Avernum lege Maximum Tyrium Diss. 14, 2.

Ibid. v. 28. *currens aper*] Post Heinsii et Bentleii *Laurens* Praedicowius proposuit *certans*, Peerlkampius *ruens;* quo quid lucremur non intelligo. Cfr. Virg. Aen. 1, 324: *spumantis apri cursum clamore prementem.* Verbum est in primis aptum propter comparationem cum Sagana itidem domum percurrente.

Ibid. v. 43. *Et otiosa — Neapolis*] Silius 12, 510. de eadem urbe: *Nunc molles urbi ritus atque hospita Musis Otia et exemptum curis gravioribus aevum.*

Ibid. v. 54. *Iram atque numen vertite*] Satis mire Cod. Brodaei *Arcum* cet., quod tamen per errorem ortum est ex v. 52. *Arcanae.*

Ibid. v. 87. *fas nefasque*] Frequens haec compositio. Pind. Olymp. 2, 15: *τῶν δὲ πεπραγμένων ἐν δίκᾳ τε καὶ παρὰ δίκαν κτλ.* Aristoph. Eq. 116: *καὶ δίκαια κἄδικα.* Plut. 225: *καὶ δικαίως κἀδίκως.* Ovid. Met. 6, 585: *fasque nefasque confusura ruit.* Tacit. Hist. 2, 56: *in omne fas nefasque avidi aut venales non sacro, non profano abstinebant.* — Pro Lambiniana difficilis loci interpretatione afferri poterat Seneca Controv. 1, 7: *Magnis sceleribus iura naturae intereunt.* Verum meam retineo.

EPOD. VI. v. 10. *Proiectum odoraris cibum*] Cato Censorius apud Gell. 15, 1. de M. Caelio: *Frusto panis conduci potest, vel uti taceat vel uti loquatur.*

EPOD. VII. v. 14. *albus ora pallor inficit*] Tasso Gerus. 8, 14: *al fero avviso Tingon di bianca pallidezza il viso.*

EPOD. IX. v. 20. *Puppes sinistrorsum citae*] Incredibilis mihi accidit interpretatio Doederleinii Syn. 2. p. 155. *sinistrorsum* esse idem ac *sinistre*, et tropice sic accipiendum: „in deterius citae." Vv. *sinistrorsum*, *dextrorsum* propriam significationem sua natura exuere nequeunt.

Ibid. v. 30. *Ventis — non suis*] Seneca Ep. 71: *Ignoranti quem portum petat, nullus suus ventus est.*

EPOD. XIII. v. 1. *Horrida tempestas*] *Φρίσσοντας ὄμβρους* dixit Pind. Pyth. 4, 81. — Aristides *εἰς Δία* p. 9. Dind.: *ἡ οὐρανοῦ καὶ ὄμβρου συνουσία Διός.*

Ibid. v. 11. *Centaurus*] Adde locis de Achille a Chirone educato Pind. Pyth. 6, 21. Eurip. Iphig. in Aul. 696. Hartung. Ibid. v. 700. educavit eum: *Χείρων, ἵν' ἤθη μὴ μάθοι κακῶν βροτῶν.* De *Ὑποθήκαις Χείρωνος* cfr. Schultz in Mus. Rhen. 5, 4. p. 600.

Ibid. v. 16. *mater — caerula*] Egregiam Thetidis grypocampo per mare vectae filioque novum scutum apportantis imaginem habes in *Musei Borbon.* Vol. X. T. 19.

EPOD. XIV. v. 9. *arsisse Bathyllo*] Maximus Tyr. 24. p. 481. R.: Anacreon *πάντων ἐρᾷ τῶν καλῶν καὶ ἐπαινεῖ πάντας· μεστὰ δὲ αὐτοῦ τὰ ᾄσματα τῆς Σμέρδιος κόμης καὶ τῶν Κλεοβούλου ὀφθαλμῶν καὶ τῆς Βαθύλλου ὥρας.*

EPOD. XVI. v. 41. *Oceanus circumvagus*] absolute ut Ovid. Met. 15, 739: *circumfluus amnis.*

EPOD. XVII. v. 42. *Helenae Castor offensus vicem*] Exemplis Zumptianis Gramm. §. 453. adde Plaut. Trucul. 155: *Quae in nos illosque, ea omnia tibi dicis, Dinarche, Et nostram et illorum vicem.* Tacit. Hist. 1, 29: *imperii vicem doleo.* Bernhardy vitiosum illud *vice* adhuc praefert.

SAT. LIB. I. SAT. I. v. 15. *Si quis deus*] Sat. 2, 7, 24: *Si quis ad illa deus subito te agat, usque recuses:* eadem constructione; unde hic firmatur lectio *nolint.*

Ibid. v. 29. *Perfidus hic caupo*] Caupones cum furibus et fugitivis consociantur apud Iuvenal. 8, 174.

Ibid. v. 31. *senes ut in otia tuta recedant*] Seneca de Brev. v. 4: *Audies plerosque dicentes: „A quinquagesimo in otium secedam, sexagesimus annus ab officiis me dimittet."* Et similiter Epicteti exsul apud Arrian. 1, 10, 2.

Ibid. v. 33. *Parvula — — formica*] Iuvat hic quoque afferre Iulii Caesaris Scaligeri perversum iudicium. Poët. L. 6. p. 875: *Multis etiam locis astrictior et castigatior Iuvenalis est: veluti de formica in sexta:* tamen utile quod sit, Prospiciunt aliquando viri, frigusque famemque Formica tandem quidam expavere magistra. *At Horatius multo tractu orationis:* Parvula - - - futuri.

Ibid. v. 38. *Cum te neque fervidus aestus Demoveat lucro, neque hiems*] Incertus in Grotii Exc. p. 909: *Κέρδαιν', ἑταῖρε, καὶ χειμῶνος καὶ θέρους.*

Ibid. v. 61. *bona pars*] Bernhardy disputans de Od. 4, 2, 42: *„Orelli fasst dort* bona pars *vielleicht übereinstimmend mit denen, welche Sat.* 1, 1, 61. at bona pars hominum, *vom Deutschen verführt von einem* guten Theil Menschen *verstehen; während* bonus *in allen solchen Stellen den* Kern, *die* Blütenlese *ausdrückt.* Hocine igitur dixerit: „flos ac robur hominum perversorum, „Nil satis est", inquit? Et A. P. 297: *bona pars non ungues ponere curat, der Kern und die Blütenlese der verrückten Dichterlinge?* Cras credo; hodie nihil.

Ibid. v. 68. *Tantalus*] Prorsus ut hic, Tantali imago proponitur apud Lucian. Tim. 18.; eandem magis ad voluptatem nunquam expletam quam ad avaritiam refert Maximus Tyrius Diss. 4, 4.

Ibid. v. 77. *Formidare — — servos, Ne te compilent fugientes*] Locus perquam memorabilis de fugitivis est apud Arrian. Epict. 3, 26. initio. Et prorsus ut hic, ibid. eod. 12: *περὶ τῶν δουλαρίων τρέμε, μὴ κλέψῃ, μὴ φύγῃ, μὴ ἀποθάνῃ.*

Ibid. v. 80. *At si condoluit*] Novam explicationem huius loci proponere conatus est Doederleinius Lectt. Horat. XVII.

Ibid. v. 84. *Non uxor salvom te volt*] Dio Chrysost. Or. 17. p. 464: *ἡ πλεονεξία μεγιστόν ἐστιν αὐτῷ τινι κακόν· λυπεῖ δὲ καὶ τοὺς πέλας. καὶ τὸν πλεονέκτην οὐδεὶς ἐλεεῖ δήπουθεν· — προβάλλονται δὲ ἅπαντες καὶ πολέμιον αὐτὸν νομίζουσιν.*

Ibid. v. 90. *Infelix*] Cfr. Hermannum ad Eurip. Ion. 914. Exempla huius significationis („stultus, perversus" ac propterea ad finem suum non perveniens:) haec adde: ter apud Sophoclem *ἄνολβος.* Ant. 1026. 1265. Aiax 1156. Plut. de cohib. Ira. 14: *Οὕτως σοι δοκῶ παντάπασιν ἀτυχής τις εἶναι καὶ ἀνήκεστος,*

ὥστε μὴ νουθεσίας τυχεῖν; Max. Tyr. 2, 3: *τύραννον μὲν τῇ φύσει, ἰδιώτην δὲ τῇ δυστυχίᾳ.*

Ibid. v. 96. *ut se Non unquam servo melius vestiret*] „quam servulos suos." Arrian. Epict. 4, 1, 37. libertus, quem libertatis adeptae poenitet: *τί γάρ μοι κακὸν ἦν; ἄλλος μ' ἐνέδυεν, ἄλλος μ' ὑπέδει, ἄλλος ἔτρεφεν, ἄλλος ἐνοσοκόμει.*

SAT. II. v. 30. *olenti in fornice stantem*] Dio Chrysost. Or. 7. p. 268. R.: *σώματα ἀργυρώνητα ἐπ' αἰσχύνῃ προϊστάντας ἐπ' οἰκημάτων ῥυπαρῶν.*

Ibid. v. 41. *Hic se praecipitem tecto dedit:*] Perquam similia de Peregrino Proteo narrat Lucianus Peregr. 9.

Ibid. v. 83. *Adde huc quod mercem sine fucis gestat, aperte, Quod venale habet, ostendit*] Contraria prorsus de meretricibus Atheniensibus narrat Alexis in Grotii Exc. p. 571.

Ibid. v. 98. *parasitae*] Graphice has describit Hieronymus ad Eustochium suam 22, 29: *Eas virgines et viduas, quae otiosae et curiosae domos circumeunt matronarum, quae rubore frontis attrito parasitos vincunt mimorum, quasi quasdam pestes abiice.*

Ibid. v. 101. *Altera nil obstat: Cois tibi paene videre est, Ut nudam*] Eubulus in Grotii Exc. p. 653: *Ἐξὸν θεωρήσαντι πρὸς τὸν ἥλιον Γυμνὰς ἐφεξῆς ἐπὶ κέρως τεταγμένας Ἐν λεπτοπήνοις ὑμέσιν ἑστώσας κτλ.* Cfr. Athenaeum 13. p. 568., quem locum comparavit iam Scaliger ad Propert. 3, 23, 13. Lachm., unde confer ad huius Satirae v. 127: *Contra, reiecto quae libera vadit amictu - - Non dicet: Timeo; propera iam surgere, quaeso: Infelix, hodie vir mihi rure venit.*

SAT. III. v. 12. *Saepe decem servos*] Octo habebat Horatius in familia sua rustica (Sat. 2, 7, 118.) Dio Cass. 59, 8: *Γάϊος τῷ γε Πείσωνι δέκα δούλους ἐπάγεσθαι ἐπιτρέψας, εἶτ' ἐπειδὴ πλείονας ᾐτήσατο, ἀφῆκεν ὅσοις ἂν ἐθελήσῃ χρήσασθαι κτλ.* Contra infimae sortis plebeius apud Arrian. Epict. 3, 4, 4. indignabundus: „*ἐγὼ δ' οὐκ ἔχω δούλους,*" exclamat: „*ἀντὶ πάντων αὐτὸς, ὅσον δύναμαι, κραυγάσω.*"

Ibid. v. 20. *Nullane habes vitia? Immo alia et fortasse minora*] Comm. Cruq.: „Confiteor me habere vitia, sed fortasse minora." Hinc Vossius: *at fortasse.* Falsa sane modestia de semet ipso Seneca de Vita beata 18: *Haec non pro me loquor; ego enim in alto omnium vitiorum sum:* quam modestam immerito obtrudunt Horatio, qui *haud fortasse* legunt.

Ibid. v. 34. *Denique te ipsum Concute*] Arrian. Epict. 3, 14, 3: *περίβλεψαι, ἐνσείσθητι, ἵνα γνῷς τίς εἶ.*

Ibid. v. 56. *Sincerum cupimus vas incrustare*] Alexis in Grotii Exc. p. 577: *Τὸ καλὸν δὲ χρῶμα δευσοποιῷ χρώζομεν.* Seneca de Provid. 6, 3: *Non est ista solida et sincera felicitas; crusta est.*

Ibid. v. 66. *Communi sensu*] De quo locus prorsus egregius est apud Arrian. Epict. 3, 6, 8.

Ibid. v. 81. *Servum, — qui tollere iussus Semesos pisces tepidumque ligurierit ius*] Epicrates in Grotii Exc. p. 669. loquitur servulus: *Τί γὰρ ἔχθιον, ἢ - - ὁρᾶν (τε)*

κείμενα Ἄμητας ἡμιβρῶτας ὀρνίθειά τε, Ὧν οὐδὲ λειφθέντων θέμις δούλῳ φαγεῖν, Ὥς φασιν αἱ γυναῖκες;

Ibid. v. 85. *habeare insuavis*] Plutarch. Quomodo adul. 2: *Οὐδὲ γὰρ ἀηδὴς ὁ φίλος, - - οὐδὲ τῷ πικρῷ σεμνὸν ἡ φιλία καὶ αὐστηρῷ.*

Ibid. v. 89. *amaras Porrectus iugulo historias captivus ut audit*] Qui *historias* explicarunt *fabellas* vel *convicia* non meminerant lepidae narratiunculae apud Senecam Ep. 95: *Recitator Historiam ingentem attulit, minutissime scriptam, artissime plicatam, et, magna parte perlecta, „Desinam," inquit, „si voltis." Acclamatur: „Recita, recita!" ab his, qui illum obmutescere illico cupiunt.*

Ibid. v. 92. *Aut positum ante mea quia pullum in parte catini Sustulit esuriens*] Philo de profugis p. 237. Pf.: *Ὁ μὲν γὰρ πεσὼν ἐπὶ γαστέρα καὶ πρὸ τοῦ στόματος τὰς ἀπλήστους διοίξας ἐνθυμίας, ἀκόσμως ἐμφορήσεται καὶ τὰ τοῦ πλησίον ἐπισπάσεται κτλ.*

Ibid. v. 100. *Mutum et turpe pecus*] Cfr. Lucian. Amor. 33.

Ibid. v. 125. *sapiens*] De hoc sapientis specimine et exemplo satis comice Baton in Grotii Exc. p. 831: *(τοὺς φιλοσόφους) Τοὺς τὸν φρόνιμον ζητοῦντας ἐν τοῖς περιπάτοις Καὶ ταῖς διατρίβαις ὥσπερ ἀποδεδρακότα.* Plutarch. de tranq. an. 12: *ἔνιοι τοὺς μὲν Στωϊκοὺς οἴονται παίζειν, ὅταν ἀκούσωσι τὸν σοφὸν παρ' αὐτοῖς μὴ μόνον φρόνιμον καὶ δίκαιον καὶ ἀνδρεῖον, ἀλλὰ καὶ ῥήτορα καὶ στρατηγὸν καὶ ποιητὴν καὶ πλούσιον καὶ βασιλέα προσαγορευόμενον, αὐτοὺς δὲ πάντων ἀξιοῦσι τούτων, κἂν μὴ τυγχάνωσιν, ἀνιῶνται.*

Ibid. v. 130. *Alfenius*] Sic scribendum, trisyll. ut *Nasidieni* quadrisyll. Biondi *(Dissertaz. dell' Acad. Rom. d'Archeol.* T. VI. p. 302.) ipse quoque de P. Alfenio Varo, ICto, nato circiter a. u. c. 680. et consule iam a. 715. intelligens haec addit: *che Alfenio fosse stato, se non propriamente calzolaio, almeno figliuolo di un mercatante di cuoi, chiara testimonianza ne fanno Acrone e Porfirione.* Contra Voss praetulit *tonsor*, inspici iubens suam adnotationem ad Virg. Ecl. 6, 7.

Ibid. v. 136. *magnorum maxime regum*] Arrian. Epict. 3, 22: *Τίς, μὲ ἰδὼν, οὐχὶ τὸν βασιλέα τὸν ἑαυτοῦ ὁρᾷν οἴεται καὶ δεσπότην; Ἴδε κυνικαὶ φωναὶ κτλ.* Plutarch. de abs. Stoic. opin. 5: *Ὁ τὴν Στωϊκὴν λαβὼν Ἀμάλθειαν πλούσιος μὲν γέγονεν, ἐρανίζεται δὲ τροφὴν παρ' ἑτέρων καὶ βασιλεὺς μέν ἐστι, μισθοῦ δὲ ἀναλύει συλλογισμούς· καὶ πάντα μὲν ἔχει μόνος, ἐνοίκιον δὲ τελεῖ.* Idem adv. Stoicos 3: *ἆρ' οὖν ἐπὶ τὰ κοινὰ πρῶτα καὶ περιβόητα βαδιστέον, ἃ δὴ παράδοξα καὶ αὐτοὶ - - ἐπονομάζουσι, τοὺς μόνους βασιλεῖς καὶ μόνους πλουσίους καὶ καλοὺς αὐτῶν καὶ πολίτας καὶ δικαστὰς μόνους· ἢ ταυτὶ μὲν εἰς τὴν τῶν ἑώλων καὶ ψυχρὰν ἀγορὰν βούλει παρῶμεν, ἐν δὲ τοῖς ὡς ἔνι μάλιστα πραγματικοῖς καὶ μετὰ σπουδῆς λεγομένοις ποιησώμεθα τοῦ λόγου τὸν ἐξετασμόν; Ἐμοὶ γοῦν ἥδιον οὕτως· τῶν γὰρ πρὸς ἐκεῖνα γενομένων ἐλέγχων τίς οὐκ ἤδη διάπλεώς ἐστιν;* Quae quidem reprehensio etsi iusta in Plutarchi aequales Graecos, in Horatium non cadit.

SAT. IV. v. 3. *malus aut fur*] Sic Aristoph. Plut. 3: *ἱερόσυλοι, ῥήτορες καὶ συκοφάνται καὶ πονηροί.*

Ibid. v. 11. *Erat quod tollere velles*] Interpretes non satis attendisse videntur ad vim v. *velles:* „ipsius Lucilii causa, quem ut insignem poëtam amas, optares, ut delere eius nonnulla tibi liceret, quo lectoribus melior atque elegantior appareret." Ut nos, accepit locum controversum praeter Turnebum etiam Iulius Caesar Scaliger Poët. L. 6. p. 786., ubi iudicat de Maphaeo Vegio: *In Dauni Epicedio multa sunt, quae tolli velis: illa tamen haud prorsus aspernanda:* cet.

Ibid. v. 85. *Hic niger est*] Alexis in Grotii Exc. p. 573: *Δύ' ἐστὶ, Ναυσίνικε, παρασίτων γένη· Ἓν μὲν τὸ κοινὸν καὶ κεκωμῳδημένον, Οἱ μέλανες ἡμεῖς.*

SAT. V. v. 3. *Differtum nautis, cauponibus atque malignis*] Plutarch. de cohib. Ira 12: *πανδοκεῦσι καὶ ναύταις καὶ ὀρεοκόμοις μεθύουσι πολλάκις ὑπ' ὀργῆς συμπίπτομεν, οἰόμενοι καταφρονεῖσθαι.*

Ibid. v. 7. *ventri Indico bellum*] Iulian. Misopog. p. 340. Sp.: *δείνη τις ἐκ παιδαρίου με καὶ ἀνόητος ἀπάτη προλαβοῦσα τῇ γαστρὶ πολεμεῖν ἔπεισεν.*

Ibid. v. 28. *Cocceius*] Biondi *(Dissertaz. dell' Acad. Rom. d'Archeol.* T. VI. p. 286.) non de M. Cocceio Nerva, cos. a. u. c. 718. (ad quem omnes interpretes poëtae verba rettulerunt:), sed de L. Cocceio Nerva, illius fratre, cos. a. u. c. 715., memorato etiam ab Appiano B. C. 60—64., scribere Horatium docet.

Ibid. v. 64. *larva*] h. l. non est simpliciter „persona" *(Maske)*, sed *μορμολύκειον*, persona formidinem incutiens.

SAT. VI. v. 4. *magnis legionibus*] Frustra haec sollicitarunt Wakefieldius et Fea. Cfr. Sal. Catil. 53: *Populum Ro. saepenumero parva manu cum magnis legionibus hostium contendisse.*

Ibid. v. 18. *a volgo longe longeque remotos*] Seneca Ep. 5: *Dissimiles esse nos volgo sciat, qui inspexerit propius.*

Ibid. v. 18. *Ipse mihi custos incorruptissimus*] Oderat enim triste paedagogorum genus, de quo Antiphanes in Grotii Exc. p. 615: *οἱ Σκύθαι — γενομένοισιν — Οὐχὶ μὰ Δία τιτθὰς εἰσάγουσι βασκάνους καὶ παιδαγωγοὺς αὖθις, ὧν μεῖζον κακὸν Οὐκ ἔστιν οὐδέν.*

Ibid. v. 93. *si natura iuberet A certis annis aevum remeare peractum*] Eurip. Suppl. 1080: *τί δὴ βρότοισιν οὐκ ἔστιν τόδε, Νέους δὶς εἶναι καὶ γέροντας αὖ πάλιν;*

Ibid. v. 101. *salutandi plures*] Pro sua explicatione Heindorfius afferre poterat etiam Senecae illud de Brev. v. 2: *Quam multis nihil liberi relinquit circumfugus clientium populus!* Mutuas salutandi molestias egregie describit Lucianus in Nigrino 21.

Ibid. v. 114. *divinis*] Hos ita describit Maximus Tyrius Diss. 19, 3: *οἱ ἐν τοῖς κύκλοις ἀγείροντες, οἳ δυοῖν ὀβολοῖν τῷ προστυχόντι ἀποθεσπίζουσιν.*

Ibid. v. 120. *obeundus Marsya*] Appuleius Florid. 1, 3. p. 12. Oud.: *Marsyas voltu ferino trux, hispidus, illutibarbus, spinis et pilis obsitus.* Longe aliter exprimitur in Picturis Herculanensibus T. I. T. 9. Ceterum emendanda est adnotatio mea ex Boettigeri *kleinen Schriften* I. p. 28.

Ibid. v. 128. *Vita solutorum misera ambitione*] Similiter Epicureorum vitam describit irridetque Arrian. Epict. 3, 24. p. 494. Schw.

SAT. VII. v. 3. *tonsoribus*] Aristoph. Plut. 337: *λόγος γ' ἦν - - πολὺς Ἐπὶ τοῖσι κουρείοισι τῶν καθημένων.*

Ibid. v. 16. *Diomedi Cum Lycio Glauco*] Eadem comparatione quater utitur Maximus Tyr. Diss. 3, 5. 5, 3. 39, 1. 40, 1. Item Plutarchus adv. Stoicos 11. Videtur usitata fuisse in Scholis philosophorum.

Ibid. vv. 19. 20. *par — — Compositum*] Seneca de Provid. 4: *Ignominiam iudicat gladiator cum inferiore componi.*

Ibid. v. 31. *cuculus*]. Cfr. Aristoph. Av. 507. Bekk. proverbium: *κόκκυ, ψωλοὶ πεδίονδε.*

SAT. VIII. v. 9. *Conservus vili portanda locabat in arca*] Apud Furlanettum *Iscriz. Est.* p. 144: *TROPHIMO LIB. FABIANVS. COS.* (*Conservus*, non, ut olim explicabant *Consul.* Cfr. Inscr. m. Lat. N. 2790. cet.)

Ibid. v. 47. *at illae currere in Urbem*] Horti enim Maecenatiani, ubi scena huius tragoediae fuit, extra urbem erant quamquam in proxima vicinia. Philo de Leg. ad Caium p. 1040. Francof.: *μεταπεμψάμενος τοὺς δυεῖν κήπων ἐπιτρόπους, τοῦ τε Μαικήνα καὶ Λαμία· πλησίον δέ εἰσιν ἀλλήλων τε καὶ τῆς πόλεως.* Cfr. Marcilium ad Sat. 2, 6. p. 110. b. Ed. Paris. 1605.

Ibid. v. 64. *Et pressare manu*] V. *pressare* certum exemplum est apud Lucretium 4, 1103: *pressantes dentibus ora;* sic etiam Cod. Pomponii Laeti manu scriptus et a me collatus; nec error subesse potest.

Ibid. v. 71. *sum paullo infirmior*] Simili *εἰρωνείᾳ* Panthea apud Lucian. Pro imagg. 7: *πάνυ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς δεισιδαιμόνως καὶ ψοφοδεῶς ἔχω.*

LIB. II. SAT. I. v. 31. *neque — — unquam Decurrens alio*] Bentleius legit *usquam;* sed cum locus definiatur v. *alio*, praestat, ut etiam tempus significetur v. *unquam; usquam alio* otiosum est. Hoc tamen exemplum Forcellinus affert in v. *usquam*, altera lectione non memorata, ut saepe in exemplis Horatianis; atque omnino perquam optabile esse duco, ut in novo aliquo Latinitatis Lexico componendo accuratius quam adhuc factum est respiciatur Horatius totaque eius *κρίσις.*

Ibid. v. 75. *Infra Lucili censum*] Collato Velleio 2, 29. probabilius est Luciliam, matrem Cn. Pompeii Magni, fuisse filiam fratris poëtae, illius Lucilii fortasse, cuius meminit Cicero de Orat. 2, 70. Cfr. Borghesi *Dissertaz. dell' Acad. Rom. d'archeol.* Vol. VII. p. 177.

SAT. II. v. 2. *Ofella*] Simili huic sapienti rusticano fuit Myro ille Chenensis, quem unum inter Graecos admiratus esse fertur Anacharsis ex vetere fabella apud Maximum Tyr. 31, 1. neque longe remota est ab Ofellae vita tota illa venatorum familia apud Dionem Chrysost. Or. 7., cuius priorem partem *εἰδύλλιον* venatorium, et egregium quidem, merito dixeris. — Ceterum *Ofella* videtur unum de Graecis illis cognominibus apud Romanos usitatis (ut *Orestes*, *Philippus*, *Damasippus*, *Spinther*:) certe *Ὀφέλλαν* memorat Apollodorus Carystius in Grotii Exc. p. 805., contra *Ὀφέλλιον* (gladiatorem, ut videtur:) Arrian. Epict. 3, 22, 27.

Ibid. v. 10. *Romana — Militia*] Plin. Paneg. 81: *Olim haec experientia iuventutis, haec voluptas erat: his artibus futuri duces imbuebantur, certare cum fugacibus feris cursu, cum audacibus robore, cum callidis astu* cet.

Ibid. v. 55. *Si te alio pravum detorseris*] Inter eos, qui maluerunt *pravus*, fuit etiam Vossius. Saepe in talibus haeserunt Critici; ita, cum Eurip. Troad. 228. perquam poëtice dixisset: *Ὁ ξανθὰν χαίταν πυρσαίνων Κρᾶθις*, id est, *οὕτω πυρσαίνων ὥστε ξανθὰν γενέσθαι*, pedestri modo voluerunt *πορσαίνων*.

Ibid. v. 65. *Mundus*] Philippus in Grotii Exc. p. 825: *Μὴ πολυτελῶς, ἀλλὰ καθαρείως, ὅττι ἄν*.

Ibid. v. 79. *divinae particulam aurae*] Cfr. Arrian. Epict. 1, 14. p. 81. Schw. Id. 2, 8. p. 265. Maxim. Tyr. 4, 7: *ἄνθρωπός ἐστιν ζῷόν τι ἐν μεθορίῳ τεταγμένον καὶ παρὰ μὲν θνητῆς πλημμύρας τὸ σῶμα ἔχον, ἐκ δὲ τοῦ ἀθανάτου ἀποῤῥοῆς τὸν νοῦν λαμβάνον*.

Ibid. v. 128. *nituistis*] Sic Diogenes nonnullis, qui eum miserabantur, monstrare solebat *τὸ σωμάτιον στίλβον καὶ συνεστραμμένον*. Arrian. Epict. 1, 24. p. 125.

Ibid. v. 129. *Nam propriae telluris*] Prorsus eandem sententiam ex Stoicorum scholis repetitam proponit Lucianus Nigrin. 26.

SAT. III. v. 11. *Menandro*] Neglectum mansit adhuc Dionis Chrysost. de Menandro iudicium Or. 18. p. 476. R.: *τῶν μὲν δὴ ποιητῶν συμβουλεύσαιμ' ἄν σοι Μενάνδρῳ τε τῷ κωμικῷ μὴ παρέργως ἐντυγχάνειν καὶ Εὐριπίδῃ τῷ τραγικῷ κτλ.* - - *ἥτε γὰρ τοῦ Μενάνδρου μίμησις ἅπαντος ἤθους καὶ χάριτος πᾶσαν ὑπερβέβληκε τὴν δεινότητα τῶν παλαιῶν κωμικῶν κτλ.*

Ibid. v. 19. *aliena negotia curo, Excussus propriis*] *Περιεργίας καὶ πολυπραγμοσύνης* a plerisque insimulabantur huiusmodi Stoici et Cynici; adversus quod crimen ita eos defendit Epictetus apud Arrianum 3, 22: *τοιοῦτος οὐ τὰ ἀλλότρια πολυπραγμονεῖ, ὅταν τὰ ἀνθρώπινα ἐπισκοπῇ, ἀλλὰ τὰ ἴδια.*

Ibid. v. 35. *iussit sapientem pascere barbam*] Similiter in Stoicos iocabatur Mucianus apud Vespasianum: *ὡς ὅτι αὐχήματος κενοῦ εἰσι πεπληρωμένοι· κἂν τὸν πώγωνά τις αὐτῶν καθῇ καὶ τὰς ὀφρύας ἀνασπάσῃ, τό τε τριβώνιον ἀναβάληται καὶ ἀνυπόδητος βαδίσῃ, σοφὸς εὐθὺς, ἀνδρεῖος, δίκαιός φησιν εἶναι καὶ πνεῖ ἐφ' ἑαυτῷ μέγα, κἂν τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο μήτε γράμματα μήτε νεῖν ἐπίσταται.* Dio Cass. Exc. Vat. p. 114. Lips. Similia praebet Lucianus in Eunucho 8.

Ibid. v. 83. *Anticyram*] Eadem scriptura exstat apud Plutarch. de cohib. Ira 13: *τὴν μανίαν αὐτὴ καθ' αὑτὴν ἡ Ἀντίκυρα θεραπεύει.*

Ibid. v. 93. *perisset*] Ipse Bentleius improbabat lect. *periret* a se in contextu relictam.

Ibid. v. 104. *Si quis emat citharas, emptas comportet in unum*] Etiam hoc mirum exemplum ex Stoicorum officina videtur depromptum. Arrian. Epict. 4, 8. p. 632: *οὐδεὶς ἐρεῖ, Ἐγὼ μουσικός εἰμι, ἂν πλῆκτρον καὶ κιθάραν ἀγοράσῃ.* Dio Chrysost. Or. 10. p. 302. R.: *ἀλλὰ κιθάρᾳ χρήσαιτο ἂν ὁ ἄμουσος; ἢ ἐπιχειρῶν οὐκ ἂν εἴη καταγέλαστος; κτλ.*

Ibid. v. 129. *servosve, tuo quos aere pararis*] Sic re vera est in Ed. Ascensiana 1519. sive e Codice desumpta est lectio, sive recta fuit coniectura. — Omnino his verbis utebantur cum significarent sibi in servos quidquid licere. Cfr. Arrian. Epict. 1, 13. p. 80. dominus de servis suis: *ἀλλ' ὠνὴν αὐτῶν ἔχω, ἐκεῖνοι δ' ἐμοῦ οὐκ ἔχουσιν.*

Ibid. v. 155. *hoc ptisanarium oryzae*] Mnesimachus in Grotii Exc. p. 661.: patruus *Ἐπεξεπάτα με· τοὺς μὲν ἰχθῦς μοι καλεῖ Ἰχθύδιον· ὄψον δ' ἂν λέγῃς ἕτερον, καλεῖ Ὀψάριον.*

Ibid. v. 216. *Pusillam*] Furlanetti *Iscriz. Est.* p. 159: *CVSONIA M. F. POSILLA.*

Ibid. v. 254. *Polemo*] Rem ita narrat Themistius in *Προτρεπτικῷ* p. 365. D.: *ὁ Πολέμων ὁ Ἀττικὸς, ὁ κώμοις τε καὶ αὐλοῖς καὶ μέθαις πολλὰ πρότερον ἐντρυφήσας, ὅτε τὴν Ξενοκράτους σύνοικον φιλοσοφίαν προσέβλεψεν, αὐλοὶ μὲν ἐκεῖνοι φροῦδοι καὶ κῶμοι καὶ ἔρως ὁ πάνδημος τῆς Πολέμωνος ἐκπεσόντες ψυχῆς ἠμελήθησαν, ὁ δὲ τὸν ἔρωτα τὸν καθαρώτατον τῆς φιλοσοφίας ἀντιλαβὼν εἰς τοσοῦτον τῷ πόθῳ προὔκοψεν ὥστε καὶ τελεταῖς τοῦ θεοῦ τιμηθῆναι.* Erat omnino ex illis exemplis in philosophorum scholis allatis, quorum semel certe quasi pudebat pigebatque Epictetum, cum dixit: *μηκέτι παλαιοῖς ἐν τῇ σχολῇ παραδείγμασι χρώμεθα* (Arrian. 1, 29. p. 162. Schw.).

Ibid. v. 291. *Iuppiter — — Mane die, quo tu indicis ieiunia*] Dies hunc a septem dis designandi morem admodum communem factum esse apud Romanos demonstrant praeter h. l. Tibull. 1, 3, 18. Dio Cass. 37, 18. et VII. dierum pictura Pompeiana in *Museo Borbonico* Vol. XI. T. 3.

SAT. V. v. 69. *Nil sibi legatum praeter plorare suisque*] Lucian. Tim. 22. de eo, qui heredipetas similiter testamento decepit: *τοὺς μάτην κεχηνότας ἐκείνους, ἐς ἀλλήλους ἀποβλέποντας καταλιπὼν ἀληθὲς ἄγοντας τὸ πένθος.*

Ibid. v. 92. *Stes capite obstipo*] Incertus in Grotii Exc. p. 911: *οὐκ ἐπίσταμαι - - κατακεκλασμένος, Πλάγιον ποιήσας τὸν τράχηλον, περιπατεῖν.*

SAT. VI. vv. 23. 24. *Eia — — urge*] Sic apud Philon. Leg. ad Caium 26. Helicon ad semet ipsum: *Νῦν ὁ καιρός ἐστιν, Ἑλίκων· ἐπέγειρε σαυτόν.*

Ibid. v. 36. *De re communi*] His verbis utebantur alterum attentiorem reddituri. Sic Plaut. Aul. 2, 2, 22: *est quod te volo De communi re appellare mea et tua.*

Ibid. v. 111. *Cum subito ingens Valvarum strepitus*] Prima enim luce servi solebant verrere triclinii pavimentum. Lucian. Dial. Deor. 24: *ἕωθεν μὲν γὰρ ἐξαναστάντα σαίρειν τὸ συμπόσιον δεῖ καὶ διαστρώσαντα τὴν κλισίαν εὐθετίσαντά τε ἕκαστα παρεστάναι τῷ Διί.*

SAT. VII. v. 83. *Quisnam igitur liber?*] Locum hunc egregie pertractat Dio Chrysost. Or. 14. p. 437. R.

Ibid. v. 110. *cessator*] Dio Chrysost. Or. 66. p. 354. R.: *Τὸν οἰκέτην ἀνειμένον καὶ παίζοντα ὁ δεσπότης περιπεσὼν κλαίειν ἐποίησε.*

SAT. VIII. v. 88. *anseris albae*] Genus femininum probavit etiam Bentleius in Adnotatt., etsi in contextu *albi* reliquit.

EPP. I. I. v. 106. *sapiens uno minor est Iove*] Quid, quod longius etiam progressus est Chrysippus contendens: *ἀρετῇ τε οὐχ ὑπερέχειν τὸν Δία τοῦ Δίωνος, ὠφελεῖσθαί τε ὁμοίως ὑπ' ἀλλήλων τὸν Δία καὶ τὸν Δίωνα, σοφοὺς ὄντας, ὅταν ἕτερος θατέρου τυγχάνῃ κινουμένου.* (Plutarch. adv. Stoic. 33.) — ?

II. ANALECTA EPIGRAPHICA.

Paucis ante mensibus quam immatura morte exstinctus est optimus ille Kellermannus, quem omnes Corpus Inscriptionum Latinarum prioribus longe perfectius aliquando editurum esse speraveramus, Roma mihi misit emendationes mei selectarum *Συντάγματος*, ex *αὐτοψίᾳ*, quae mihi concessa non erat, vel ex certis aliorum testimoniis desumptas. Has, quas gratissimo animo accepi, ne pereant, hic cum huius disciplinae amatoribus fideliter communicabo.

Num. 3. Exscripsi in Vaticano. — 9. Exscr. in Mus. Kircheriano.

13 et 14. Exscr. in Amphith. Flaviano.

24. Simillimae inscr. fragmentum mense Mart. 1835 ad Columnam Phocae effossum est; quod quum ita fractum sit ut totum latus sinistrum desideretur, de dedicatione nihil constat. Probianus praefectus urbi fuit non a. 377, verum a. 416.

42. Emendanda e Burghesio, qui in Memorie d. Instit. archeol. p. 259 dedit e collatis inter se codicibus Marconovae, Card. Canalis, Vallicellianae (B. 104.) et Vaticanae (5278. p. 4). Hae schedae marmor collocant Romae prope Capitolium in pavimento ecclesiae S. Martini ad Marforium. . . . . || P. MARTIVS *v.* 4: DCCCC XLII. ID. OCT || v. 6: MARTI. VERI || L. ATTIDIVS. — || SATVRNINO. ET. GALLO. COS || v. 9: DCCCCL. PR. ID. DEC || v. 10: PROPVGNATORIS || IN. v. 11: ATTIDI. v. 14: DCCCCLII. IIII. ID. APR || v. 16: FVNCTI || . . . . ATRIVS. CLONIVS.

69. iterum 3549.

74. Exscripsi. BIS || TRIB - MAXIME MATRI || KARISSIMAE. || VIBIA — C. F. mihi est clarissima femina.

87. In Castello Moscano, Tufici effossa. Bellenghius in Atti d. Acad. Rom. IV. p. 130. — CAMVRENAE || C. F. || CELERINAE || FLAM. FERONIAE || MVNICIP. SEPTEMP. || MVNICIP. ET. INCOLAE || TVF. VTRIVSQVE. SEXVS || OB. MERITA. EIVS || H. A. I. R.

88. Ibid. Bellengh. l. c. L. MVSETIO || - MVNICIP. || TVFIC - CAPRENS.

90. Non legitur ap. Vermigl.

106. Exscr. mihi Ambrosch et Bunsen. Quarta eiusdem Sallii inscr. hoc anno Amiterni effossa est, mox in Bull. d. Inst. edenda.

112. IMP || - NVMINI || - PO DALIRIO ||
124. not. 1. Recte Nibbyum hoc affirmare auctor mihi est Abeken, qui lapidem Lavinii in castello exscripsit.
134. iterum 3858 et multo quidem correctior.
136. Exscr. mihi Scheppig. v. 2. COS. III P. P. IMP. II || COLONIAE.
208. Exscr. in Vatic. PATRONVS - PERPETVS. (sic.)
255 not. 1. Est A COMMentariis COnSularis ut in lapide edito a Societate Antiquar. Franciae III. p. 517 n. 21.
256. Grut. 398. 6. (non 408. 6.)
402 not. 5, vel potius consularis, ut 2105: IM. COS. GERM. SVPERIORIS.
486, iterum 785. — 487, iterum 3409.
502. In parte lapidis aversa legitur inscr. T. Vettii Augustalis decurion. Salonit., ut mihi constat e litteris a Furlanetto ad Lanzam datis.
504. Exscr. in Vatic. DM || - COH V PR PV || - EQ SING ||
530 not. 2. Legio vero XII *Fulminata* appellata est, non *Fulminatrix*. Vid. Bull. d. Inst. 1830. p. 198.
537. Exscr. in Vatic. — *inv*ADERENT. CAPITOLIVM — . . . . EXIT
549. Exscr. in Capitol. Nunc vero ita se habet: . . . . . . ANO . . . . . , || . . . . DEXEMET. LECIONE . . . . . || . . . XIMOSQVE. MACISTR . . TOSL . . . . . . || . . . . OVEM. CASTREIS. EXFOCIONT MACE . . . . . || . . . . VCNANDOD. CEPET. ENQVE. EODEM. MAC . . . . . . || . . . . EM. NAVEBOS. MARID. CONSOL. PRIMOS. C . . . . . . || . . . LASESQVE. NAVALES. PRIMOS. ORNAVET. PA . . . . . || . . . CVMQVE. EIS. NAVEBOS. CLASEIS. POENICAS. OMI . . . . || . . . VMAS. COPIAS. CARTACINIENSIS. PRAESENTE . . . . . . || . . . DICTATORED. OI . . . OM. INALTOD. M . . RIDPV C . . . . . || . . . IQVE. NAVE . . . . . . T. CVM. SOCIEIS. SEPTER . . . . . || . . . . QVE. TRIRESMOSQVE. NAVEIS. X. . . . . || . . . . . M. CAPTOM. NVMEI. CD CD CD D C . . . . || . . . . TOM. CAPTOM. PRAEDA. NVMEI. ccIↄↄ ! . . . . || . . . . . CAPTOM. AES ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ || . . . . . ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ || . . . . OQVE. NAVALED. PR. AEDAD. POPLOI || . . . CARTAC . . . . NVOS. D . . . .
562. Frascati exscr. Scheppig. — SER. N. COS || AETOLIA
571 et 572. Burghes. Giorn. Arcad. XII. p. 392. minime de sinceritate dubitat.
577. Exscr. — 586. Exscr. in Vatic.
589. Exscr. Bunsen. Prioris censoris nomen iam non apparet. MVROSQVE || AE SOLO - COERAVE - PROBAVERE || IN - ALTVM. XXXIII || IN
592, not. 1. Cardinal. l. c. habet TRIB. MIL. BIS. Q
599. Exscr. in aedib. congreg. de propag. fide.
664. Pinae exscr. Bobrouski misitque Appeudinio.
696. Exscr. in Vatic. Corrige igitur notam 2241.

715. Exscr. in aedib. Barberin. v. 4: V̄. IM... v. 5: PO.... v. 8: GENTESQVE·B... v. 9: INDIC....
719. Exscr. in Villa Altieria. DIVI. CLAVDI || AVGVSTI. LIB ||
743. Grut. 244. (non 245.)
764. Exscr. in Vatic. Prior inscr. nunc muro tegitur. PR ... LVTE - || H. DRIANI - P. XΞ CVR. Not. 2. Praetulerim: C*entum Virorum,* Vejisque allatam crediderim.
781. Exscr. mihi Ambrosch et Kramer.
790. Exscr. in Vatic. — DACICI N̄ || Singula verba punctis distincta sunt.
794. Exscr. in Vatic., ubi bis repetitum exstat. - TRICLINIARCH - IDVS - TREIECTAE uterque lapis - COLLEGII PONTIFIC.
799, iterum 3048.
801. Exscr. in Capitol. PRAETORIIS. — 809. Nota 2. ante not. 1. posita est.
822. *Plaetorius.* Ita Fabrett. 748. 535 et simillima quae a. 1833 ad Montem Testaceum effossa est. Cfr. Bull. d. Inst. 1833. p. 88. et Guarin. Comm. XIV. p. 19. (Moneo tamen ipsum me hanc inscriptionem, quae sola litem dirimere potest, nondum vidisse. Burghesius Platorium appellat.)
894, iterum 2705. Not. 3. *LiBens Solvit.* — 904. Exscr.
915. Exscr. v. 1: PARTH. v. 2: IMP. v. 3: IMP. Verba inde a ĪĪĪ (incl.) usque ad finem versus reliquis posteriora sunt, erasis iis quae antea incisa fuerant. v. 4: IMP - AVRELI - PII. v. 5: PARTHICI posterius, itidem BRITANNICI§ MAXIMI§ v. 6: ARGENTARI - BOARI - LOCI. QVI INVEHENT minoribus litteris scripta sunt; apparet vero verbum quod antea maioribus litteris scriptum hunc locum occupaverat: LOCI.
922. not. 5. Clarissima Femina. — 925, iterum 1276. — 941, not. 3. Piae Vindicis. — 945. Exscr. in Vatic. Apparent adhuc vestigia nominis Macrini erasi: MACRINO.
955. Maggiore, Breve Comment. p. 7: .... XANDRI PII FEL || AVGVST ET CASTROR.
995. Exscr. in Via Clivi Grylli. Q. HERENNIO. ETRVSCO. MESSIO. DECIO || NOBILISSIMO. CES. PRINCIPI. IVVENTVTIS || COS. FILIO. IMP. CAES. C. MESSI. Q || TRAIANI. DECI. PII. FELICIS. INVICTI || AVG. ARGENTARII. ET. EXCEPTORES || ITEMQ. NEGOTIANTES. VINI. SVPERNAT. || ET. ARIMIN || DEVOTI. NVMINI. MAIESTATIQ. EIVS.
1049. Exscr. in Vatic. — 1069. Exscr. v. 2: .. FILIO (non I. FILIO) v. 3: ... INVICT (non ... I. INVICT) v. 4: T. DIVI. . AXIM. . ANI. SEN.
1114. Iam Neti in Sicilia, ut constat e Torremuzza p. 41. 35, qui v. 3 CVLTORI legit pro RECTORI.
1119. Exscr. mihi Bunsen et Kramer. Est columna milliaria. XXXXII || DDDNNNFFFLLL|| VALENTINAIN (sic) || O - GRAT || IANO - TRIVMPHATORIB||VS SEMPER AVGGG BO||NO RPN || VOTIS X || MVLTIS XX.
1130. Exscr. — 1172. Grut. 1028. 5. (non 454. 3.)
1174. Vid. Bull. d. Inst. arch. 1831 p. 49. SEMITA (non SENTA) - AD SVPEROS - HILARVS - IPSE.

1175. Exscr. in Villa Pamphili. v. 11: A. LELIO. APELITI — *ΠΗΛΟΝ ΠΟΙΗ*CEIC. Nota 9: *ΕΙΠΕ ΟΤΕ ΟΥΚ ΗΝ* habet lapis.

1185. Corrigenda e Fea, Mon. pubbl. p. 10. — Ammonizione antiquaria p. 71. — Framm. di Fasti n. 54.

1187. Exscr. in Villa Casaliorum. v. 3: QVAESTT. PRAET — Q § FAB § MEMM § — || VC.

1188. Exscr. ibid. VC — PRAET § PONTIF — CONSVLARI — QVAESTORI § INTRA. PALATIVM || PRAEF. PRAET § ITERVM § COS § ORD § — Q § FAB — VC — OPTIMO.

1200. Exscr. in Vatic. LÉCTORQVE - LÉCTOR - MÓRE. IN. COR||RVPTÓ - SONÓ - EXIGVÓ - HÓC - A - OPTTIISTOR LIIVITIIR.

1214. Quidni *Dolicheno?* — 1228, iterum 3726.

1234. nota 1. fort. leg. FECIT, vel quod magis placet FEC. M'.

1239, iterum 3346. — 1250. Exscr. mihi Scheppig et Kramer; — MVNICIPVM || ARAM || D. D.

1256. De hac inscr. omnino cf. Borghes. in Mem. d. Inst. arch. p. 299. Ipse eam exscribens nominum erasorum vestigia detexit:

PRO. SALVTE. ET. REDITV. D. N. IMP. CAESARIS [ ]
[C. Iulio Vero. Maximino PIO FELICI]
[INVICTO. AVG.] DOMITIVS BASSVS. 7. FR cet.

Verum iam Maximini nomini nomina Alexandri Severi et Mammaeae cedere debuerant, quorum vestigia non effugerunt peritissimos Borghesii oculos:

PRO. SALVTE. ET. REDITV. D. N. IMP. CAESARIS. M. AVR
SEVERI. ALEXANDRI. AVG. ET. IVLIAE. MAMMAEAE. AVG. MATRIS
AVG. ET. CASTR DOMITIVS. BASSVS. 7. FR. cet.

Cetera recte se habent apud Grut.; delendi igitur || post REDVCIS.

1282. Exscr. mihi Scheppig. LIBERT || SACRVM || POSTVM AEDIL ||

1285. Grut. in fine addit S I. — 1378 not. 2. Q Quintorum duorum lib.

1386. Exscr. in Vatic. D. LAELIO BALB || C. ANTISTIO VET || COS.

1409. DEO MERCVRIO Annal. für Nassauische Geschichtskunde. I. p. 16.

1411. Consules sunt anni 14. ante Chr. n., vigiles vero sex tandem annis post Chr. n. ab Augusto instituti sunt. Quodsi igitur inscriptionis sinceritatem vindicare volueris, necesse erit dicas sermonem esse aut de vigilibus ante Augusteos Romae institutos (quorum Appianus obiter meminit), aut de vigilibus municipalibus.

1434. Exscr. in Vatic. CVRAVIT || — 1448. Spalati in aedib. episcop. Exscr. e sched. Boghetichianis n. 40. — 1453. Exscr. in Vatic. — SACRVM || — || PLARIANVS. — 1488. Exscr. in porticu S. Mariae trans Tiberim. Lapis genuinus est. v. 4: LIBER ITER BROMIO.

1493. Exscr. in Vatic. BELSIANÆ - FRVGIFERE || ARISTIGERE. In latere sinistro legitur: PAX CEREREM NVTRIT || PACIS ALVMNA || CERES; in dextero: BELSIA SEMPER ERIT || LIBER ET ALMA || CERES. Diu de sinceritate dubitavi neque adhuc mihi liquet. Litterae formae pulcherrimae, marmor ita conservatum, ut heri ex officina exisse dixeris.

1502. Exscr. in aedib. Rondaniniis. — 1537. Exscr. in Villa Santaulaire ad Portam Salariam. — 1547. Exscr. mihi Ambrosch. — 1549 not. 2. Fort. EX S. C. ut 2129: S. C. TRIB. MIL. — 1551. Adulterinum huius inscr. exemplar inveni in Vatic.

1554. Conferendi fortasse CALBIENSES DE COH III n. 1924. — 1555. Exscr. in Capitolio. Est sincerrima. — 1574. Exscr. in Vatic. SACRVM || PROBVS. FICTORI. FAVSTI || MINISTER. ITERVM. ANNI. XXXI.

1621. Salerni in aedib. episc. exscr. Scheppig. CVRVLL - ACCENSVS || CONSVLI - EST. FASTIGIVM ||

1659. Borghetti haud longe ab Interocrea. Giorn. Arc. XXIX. e Sched. Donomelli. — 1711. Exscr. in Vatic. — FAMILIAE - CAES. N || SER EPAPHRODITIANVS DISP.

1739. Falsae inscriptiones et totum monumentum, teste Gerhardio qui vidit. — 1754. Exscr. in Vatic. FORTVN. PRAETORIAE || SACRVM. || — CN. COPONIVS. EPAGATVS || CVRATOR.

1790. Exscr. in Vatic. — COH. I. — in fine: L L

1791. Exscr. in Vatic. Sincerrima. — SANCTE - AVRELIVS || - KARC*erarii* (vid. Vigiles meos) - VRB || D. D. (fort. D. P.). In lat. dext. DED || KAL IAN.

1795. Exscr. in Vatic. — RESTITVIT . . . - MVLLIS — 1797. Exscr. in Mus. Kirch. — LIB || — 1799. Exscr. mihi Scheppig - ET || ROMAE (Monum. d. Inst. 1850. tab. 15. falso AC).

1800. Omittendi Grut. 105. 7. et Mur. 1099. 5, qui inscr. non habent.

1860. Exscr. in Vatic. Est sincerrima. — 1888. Exscr. in Vaticano.

1925. Exscr. in Vatic. LVNAE || - C. VETTI - LIB || — 1929. Albani. Panvin. Civit. p. 600. Spon. Misc. p. 270. — 1933. Exscr. in Vatic. Est ara triangularis quae in fastigio basim parvulam rotundam habet, cui statua superposita fuit. — 1944. Exscr. in Vatic. — CELE || - DO. NA. PO - Quattuor pedum plantae - FI ||

1960. Exscr. in Vatic. SATVRNO (fig. Sat.) MARTI (fig. Mart.). Remus mihi cognomen est. Not. 5. Unice explicand. Piae Vindicis.

2059. Annal. für Nassauische Alterth. I. p. 14. — GEM. P. F. ALEXAND || D. D. D. FORTVNAE. VO||TI. COMPOS De cognomine legionis eraso vide Memor. d. Inst. Arch. p. 298. — 2120. Spalati (non Spoletii). Habeo e sched. Boghetich. Idem error redit Grut. 16. 9; 86. 5. — 2154. Exscr. ad Columnam Phocae. — 2155. Exscr. in S. Pauli. DIS. MANIB || - LVCII || AELII. - || DALMATAR.

2175. not. 1. *Dignitati* mihi quoque cognomen est, verum de una tantum muliere duobus cognominibus praedita sermonem esse credo, et lego: COMINIAE *Lucii* FIL*iae* VIPSANIAE DIGNITATI Clarissimae Feminae.

2185. iterum 3905. Nota 4. Gruteri lectionem praetulerim, qua nobis DECVRIO TRID*enti* offertur, ut mox DECVRIONI BRIXIAE.

2207. Exscr. in Vatic. Prius COS iam non apparet in marmore. — HOENII - ANNI. LARGI. FLAMINIS. v. 4 et 5: omissi sunt L. SALVI. KARI. FLAMINIS || T. FVNDANIVS VITRASIVS POLLIO. LOCO || - HEREN . . IANO - RVFVS LO*llianus* *Centia*NVS || LOCO PONTI. F*a*LCO*nis* . . . || *q*VINTI*l*IO *Maximo* . . . . .

2241. „Ipsi quoque Marinio." Scilicet Marinius credidit ad exemplum Gruterianae 23. 10. fictam esse nostram inscriptionem. De Sacerdote Vestali non potuit dubitare cui quotidie ante oculos erat sincerrima illa Gruteriana (supra num. 696. non dubitavit Orell.) quam et ego in Vaticano exscripsi.

2248. Mur. l. l. c. c. hanc inscr. non habet. — 2253. Falsum huius inscr. exemplar inveni in Vaticano. — 2255. Exscr. in Vatic. - INSIGNI || LVPERCO || - CONDITORI. — 2260. Exscr. in Vatic.

2274. Exscr. in Vatic. v. 1: M SERVILIO Q F HO*r*. — v. 2: FABIANO cet. - INFERI || - PROVIN. ASIAE. PRAE*t* || - Q̄ || - HONORATVS || - LEGI . . . . , ita ut appareat plures numeros fuisse adiunctos. In fine additur: . . . . AMIC*o* . . . .

Pag. 394 num. 2276. (non 2275) — 2354. Exscr. in Villa Matthaeiorum - KAL. FEBR ||

2362. Exscr. in Vatic. D § M || MES. SO. RI. || MYS. TAE. || BΛ. THY. LI. || A. NEN. SES. (Hic lituus insculptus est.)

2369, iterum 2760. — 2377, iterum 2702. — 2414. Exscr. in Vaticano: XXXIV - PIISSIMO.

2441. Exscr. Frascati in Villa Tusculana. — TVSCVLANIO - AEDITV || CASTORIS - AVGVSTALIVM - RECEPTVS || FRATRI.

2457. Exscr. in Vatic. — PHILEMA. — 2470. Exscr. in Mus. Kirch. — CLAVDIAE || - DIVI. AVGVSTI.

2490. Epist. Furlanetti ad Lanzam: „Nella lin. 7 la pietra ha CETERA, cioè *ceteroquin*, e nella fine della 10ma non occorre la S, che neppure vedesi nella pietra."

2536. Flaviani quoque Amphitheatri subsellia nomina dominorum continent. Quae supersunt collegi Syllogo meo inserenda.

2550. Prius fragm. emendavi ad marmor quod in Vaticano inveni.

2575. not. 1. Recte. Ita habet marmor quod in coenobio S. Pauli exscr.

2619. Exscr. in Villa Altieria. — REMPVBL . . . . || - MANC . . . . || GREGVM. DO . . . . || AVGG . . . . || ET . . . . . . 2631. not. 2. Explica: *Opto vo*S AD SVPEROS. BENE. *va*LERAE. Cfr. Bull. d. Inst. arch. 1853. p. 47.

2653. Exscr. in Villa Borghes. - GLAPHYRI. — 2654. Exscr. in Vatic. ET ultima vox est, nihil fractum neque detritum. — 2658. Exscr. in Vatic. || ICONIVM. L. || — 2661. Exscr. in Vatic. — 2664, iterum 4661. Milianae exscr. Stendardius secundum Cantinium, Iscr. dell' Accad. Colombaria I. p. 143.

2688. Exscr. in Vatic. A. F || CELERIS. FECIT || — 2700. Exscr. in Vatic. Explicaverim potius BVLL*ato*. — 2715. Exscr. in Vatic. — 2719. Exscr. in Vatic. — 2720. „SALVINVS." Fabrettianam Muratorius 849. 4. mutilam esse indicat sub finem versus primi; fortasse igitur legend. SAL. VINI*i* vel VINC*ii*. — 2732. iter. 4269.

2739. Exscr. in Vatic. SALLVSTIAE - SANCTITATIS || MATRONAE ET - || MAEQ. CONIVGI || CREPEREI. — 2783. Exsc. in Vatic. — 2861. itidem.

2892. Exscr. in aedib. Torloniorum. — PIISSIMO - IN F. P. IX. INAG. P. VIIII.

2896. Exscr. in Vatic. MANIB || TYCHICO. IMP - ARCHITECTO CRISPINII || TI - OSSVARIAM || DONAVIT. — 2899. Exscr. in Vatic. - || VM N. SERVO CASTE || — 2909, iterum 3539. — 2914.

Exscr. in Villa Saintaul. DIS - CAPITOLI - ANN — 2922. Exscr. in Vatic. Nunc desiderantur: || T. FLAV. - || EPICLET - || A - Lapis habet: HIC. SITVS. EST || . . . VNC. TITVLVM. - VXOR. CONIVGI. — 2930. Exscr. in Vatic.

2945. Exscr. in horto Nobb. de Columna. — A CVB. — 2965. Exscr. in Vill. Altieria Not. 2. Haud scio an praeferenda sit explicatio, quae verbis EX. HERMAEO contineri loci et simul officii Philodespoti definitionem doceret.

2985. Exscr. mihi Scheppig et Kramer. — CLINICVS. CHIRVRGVS || OCVLARIVS. VI. VIR || HIC. — REM. P || - . HERCVLIS. DEDIT. HS IIII IIII IIII || - IN || PVBLICVM. DEDIT. HS IIII IIII IIII II CD CD || - PATRIMONI || HS CD IↃ IIII IIII.

2986. Exscr. in Vatic. — PISIANACTE. PATRE. N. LIBERTO || — || LIB. ADIVT. ARAT. CONIVG. || B. M.

Pag. 565. Ut ineditam habet etiam Gius. Berini, Indagine sullo stato del Timavo, Udine 1826. 4° (quod opus bibliopolis commissum non fuit) pag. 8ª. Marmor exstat in presbyterio ecclesiae S. Ioh. Bapt. et ita a Berinio datur: S. A. S. PRO SAL || AQVILINI || VILICI AVGG || ET. TITI. IVLI || AQVILINI || IVLIA || STRATONICA || V. S. Post ea quae Marin. Fr. Arv. p. 542. scripsit, dubium nemini erit, quin legendum sit *Silvano Aug. Sacr.*

3049. not. 2: Flaviae Felicis, ut patet e Vigilib. meis, App. n. 59.

3070. Exscr. in aedib. Fianis. VRB - MIL. AN. — 3085. Exscr. in Vatic.

3089. Ad oppid. Podii S. Laurentii in Sabinis (non Romae) Fabrett.

3093. Exscr. in Vatic. — PIISSIMAE - IDEMQVE || CONIVX - FRVMENTARIÆ || ET LEGVMENTARIA - TRIB. ESQ.

3100. „Hominem duarum tribuum." Operae pretium erat explicare inscript., quam saepe in Capitol. legi (Guasc. II. 160), ubi occurrit: L. ENNI. L. F. POM||PTINA. OPTATO || DERTONA TRIB || SCAPTIA. VETERA||NVS cet.

3134. Exscr. in Vatic. v. 1: OV*f* — v. 3: PRAETOR . . - CANDIDATO ||

3142. Exscr. Frascati in Villa Tusculana. — M'. - M'. F - PRO. COS - SACR.

3149. Pescinae exscr. Bunsen et Melchiori qui possidet. Pro C. ORESTIO uterque COMODESTO (Bunsen addit secundam litteram fort. esse punctum) - VRBIS FERIARVM || LATINARVM QVAESTO || - AETRVR - || CVR REI. P. SPLENDIS|| SIMAE CIVITATIS || - TEM||PORI - || ET ALIAR (pro ALIAR vel ALIM Sartius coni. AEMIL.) - AB . . || NENTISS . . . . . PAT . . . .

3157. not. 1. „ad Antonini tempora." Et recte quidem; lapis enim secundum Alterthümer in der östr. Monarchie 1829. n. 298. ita se habet: M. GAVI . . . || MAXIMO . . || PRAEFECT . . || PRAETOR . . || L. CAMMIV. . . || SECVND . . || P. P. PRAEF. LEG . . || PROC. AVG || AMICO.

3161. Exscr. in Vatic. — ADVLESCENTIAE - BELLOQVE - MILITIAE - MILITVM - SACRII || - ADQVE - SINGVLARIS. INLVSTRIS - DETVLERVNT - CONLOCARIQVE.

3171. Exscr. in Vatic. Priores duo versus iam non leguntur in marmore; videntur autem tabulae insculpti fuisse dextero lapidis lateri immissae, cuius foramen adhuc exstat - - || T. ARRVTENII || T. ARRVTENIO - VC § || - CONSVLARI ||

PICENIANNO - AMPLIS || - ACILIVS || GLABRIO FAVSTVS VC LOCI - || § LIBENS OPTVLI §

5176. Locus revera est Albacina. Vid. Bellenghium in Atti d. Acc. Rom. IV. p. 129, qui inscr. ita exhibet: C. CAESIO C. F. OVF. || SILVESTRI P. P. || PATRON. MVNICIP. || CVRAT. VIARVM || ET. PONTIVM. VMBRIAE || ET. PICENI. ALLECTO. AB || OPTIMO IMPER. T. AELIO || ANTONINO AVG. PIO || LIBERTATI. PATRONO || OPTIMO. AC DIGNISSIMO || L. D. D. D.

5178. Conieceram TRIB. MILIT: postquam autem lapidem Vaticanum vidi (Vigil. n. 242.), qui idem compendium offert: EQ R. IIII. MIL. PER. O||MNIA. BONO. VIRO cet., aliter explicandum esse animadverti. Fortasse ad exempl. Fabrett. 116. n. 297. (MILITIA. PRIMA) explicari potuerit IIII *(quattuor)* MILIT*iarum*.

5180. Exscr. in Capitol. M. F || - ROMAN || — || 7 FR. Est 7 frumentariorum; legio XI. CL. FRetensis non fuit unquam. — Guasc. p. 217.

5189. Exscr. mihi Gaye. FL (?) GORGONIVS - COMITI LARGI||TIONVM PRIVATA||RVM EX. P. PRET. FIE. SIBIIVS.

5200. Exscr. in Vatic. COIVGI - || EOR — 5221. Exscr. in Vatic. BENEMERENTI || FECIT.

5245. Exscr. in Mus. Kirch. — MANIB - POLYCLETI. Mur. 751. 1. et 981. 1.

5247. Exscr. in coenob. S. Pauli (non in Capitolio). 5253. Exscr. in Tabulario.

5315. Berini, Stato del Timavo p. 37 initium sic habet: . . . . . . TRAIANVS. HADRIANVS PIVS FELIX. — 5329. „Spon. corrupte." Nihil interest inter exempl. Spon. et Gud., nisi quod apud priorem AV illud abundat.

5336. Fabr. 56, 176 (non 177). — 5345. Exscr. in Villa Altieria. - || QVI FVIT AB EPISTVLIS || - APHRODISIA.

5366. Exscr. mihi Scheppig et Kramer. C. ALFIO. C. FIL||SER. CLEMENTI || MAXIMO. IIII. VIR. I. D || AEDILI. Q. PECVNIARVM || PVBLICAR. Q. ALIMENTOR || PVERI. ET. PVELLAE. QVI EX || LIBERALITATE SACRATIS||SIMI. PRINCIPIS ALIMENT || ACCIPIVNT. CONSENSV || PARENTIVM. EX. AERE || CONLATO || S. C. L. D.

5371. Mirum revera videtur viros doctos de hac inscr. non dubitasse. Mihi quidem sufficit ad suspicionem movendam nota illa „in agro Tudertino", de fraude vero certus sum ubi adiicitur „ex sched. Vatic." Tuder per longissimum temporis spatium domicilium erat fraudatorum vaferrimorum, et collectio inscriptionum Tudert. quam ante aliquot annos cum Instituto arch. communicavit Ciccolinius referta est, immo constat ex fraudibus manifestissimis. Sapientissime igitur Borghesium adolescentem per litteras admonuit Marinius „cautissime accipienda omnia quae Tuderte profecta sint impostorum patria." Non igitur cogitandum est de prava descriptoris lectione in inscriptionibus Tudert. suspectis, verum omnino sunt reiiciendae, praesertim si rem aliquam novam obtrudere nobis conantur.

5375. Unice retinenda lectio Gudiana, quam ipse saepissime in marmore vidi quod in aedib. Matthaeiorum exstat. Murat. e more suo inscriptionem emendando

vitiavit, quum ipsi haud constiterit quinam fuerint XXVI viri. De his autem vide Dionem LIV. 26. et Vigiles meos n. 250.

3381. Casertae. — 3391. Exscr. mihi Kramer. — ITAL. || DIVITE.

3394. Bonnae exscr. Gerhard. — MARTIVS || - SEVERIANAE || ALEXANDRI ||

3406. Exscr. in S. Mariae trans Tiberim. — || T. F. VEL - || COH. XIIII - || 7. VINDICIS - || ANNIS XXXVIII. Post annorum numerum additur: MILITAVIT. AN || XX. FECIT. HERES || B. M.

3407. Exscr. in Vatic. — PP. FRATRI - V. E. — 3416. Exscr. in Vatic. — TVR. VLPI - MIL. A || XIII - VICTORINVS || VIXILARIVS (sic) H̄. ET. T. FL. - OPTIMO || — 3417. Lapis: CLAVDIO C. F. PVLCHRO. — 3434. Exscr. mihi Kramer. — 3436. Exscr. in Vatic. V. ultim. NVSS. FILI.

3437, iterum 3860. — 3453. Exscr. in Capitolio. M. BLOSSIO || Q. F. ANI (non igitur de Fano patria cogitandum) - MACEDONIC. DONATO AB || - ARMILL. PHALER || - DIEM || CONSVMMATIONIS - OPTVMO || - ET. LIBERTIS. ET || LIBERTABVS. SVIS. POSTERISQVE || EORVM. LONG. P. XXX. LAT. P. XVII.

3461. C. LVCILLIVS Grut. — 3462 not. 2. optionibus valetudinar*ii* et arcar*ii*.

3474. In omnibus paene exemplis sunt FR*umentarii Legionum*.

3491. Exscr. in Vatic. - AEMILI. — 3493. Exscr. in Capitol. SEGO*ntio* || LIBRATORIS. ET. TESSERAR. . . . . AVGVS . . . . ||

3509. Exscr. in aedib. Albanorum. — 3520. Exscr. in Vatic. Supra vir exsculptus est cornu canens. D. M || M. ANTONIVS || M. F. IANVARIVS || - COH. V̄I̅I̅ - ANN. XXXII. — 3528. Exscr. in Vatic. In fine additur: CVM EOΘ. PVER. CAIVS. EIVS. — 3529, iterum 3590. — 3532 not. 3. Potius COM*manipulari*.

3564. Certus esse velim non idem cum hac inscr. accidisse Dorowio atque mihi accidit cum alia inscriptione ad Viam Appiam prope sepulcrum Caeciliae Metellae effossa: C. MVRDIV. . || FORTVNATVS || NVMQVA FELIX || MILIT. A. . . Supplendum enim credidi MILIT*iAe*, simillimamque nostrae inscriptionem invenisse me ratus sum. Quum autem duobus annis post mihi contigisset ut ipsum marmor manibus tractarem et accurate examinarem, eiusmodi ultima verba esse inveni: || MILIT ANN . . . . || COH . . . . .

3557. Exscr. in Vatic. D. M. || P. AELIO - MONNI - XXXVI - || AVRELIVS SEXTIANV.§ — Habet iam Grut. 517. 9. — 3559. Exscr. in Capitol. D. M. in lapide neque est neque fuit. — 3569. Omnino corrigenda ex Amadut. Anecdd. IV. p. 525; Fea Fasti p. 86. — 3574. Corrigenda e Vigilibus meis n. 42.

3594. Urbini apud Fabrettum. — 3657. Aquileiae. — 3658. Grut. exemplar pessimum; sequendus erat Morcellius St. p. 328. qui inscriptionem ex *αὐτοψίᾳ* exhibet. — 3669, Correctio: 4906. — 3672. Exscr. in Villa Matthaeia. — POPVLONI || - PRAEFECTVRAE - INTRA.

3699. Aquilae exscr. Bunsen. T. TITSIENO. OCI . . . VI || . . . . ORFIO FVLCINIO, C. IECIO. AED || PRAEFECTVRA — Pro PRO REDITV quod praeferendum videtur, Bunsen: PPC . . . T*DIIN* - AVG || FORTVNA.

3705. Exscr. mihi Ambrosch. — 3722. Exscr. mihi H. Bunsen. — ELAINI. - COLL. FABR. - ANNONAM. PERPETVO || - L. D. D. D. C. A. T. VARIO. SEVERO.

3746. Fabr. 184. 401: - IV. LIO MA||R. CO - OMN MVNERI - A||NNIS XII. MSIBVS DVOBVS D||IEBVS. Exscripsi in Vaticano.

3785. Aletri unde mihi misit Tomeius gubernator. — 3786. Lanuvii.

3794. LANVV||INORVM Giov. — 3810, iterum 4050; lapis fractus est initio versuum primi et sexti; Iorio p. 30.

3888. Exscr. in Vatic. — AVGVRI LAVR || - COLLEGIA FABRVM. - CLEMENTIS || - COL||LEGIOR. QVI. AB. IPSIS. OB. LATV. — 3929. In Castello Fusano exscr. Kramer. — AVGVSTALIS QVINQVENN || - AVGVSTALI. IDEM.

3949, iterum 4100. — 3970. Exscr. in coenob. S. Pauli: . . . . P. CORNELIVS.

3982. Aquilae exscr. mihi Ambrosch et Kramer. — 4001. Exscr. mihi Ambrosch; v. 4: CASIN. — 4023. Grut. 1123. 2. non legitur cognomen *Legio.* — 4033. Cum Forcellinio s. v. *Iduarius* lege: *Kalendariorum et Iduariorum.* Inscriptionem quae cognomen *Iduarius* exhibet (Donat. 401. 3.) exscr. ego in Vaticano. — 4059. Exscr. mihi Ambrosch.

4077. Exscr. in Vatic. — D. M. S || C. SENTIO REGVLIANO. EQ. R. || DIFFVS OLEARIO EX BAETICA || CVRATORI EIVSDEM COR||PORIS. NEGOT. VINARIO. LVGV||DVN IN CANABIS CONSISTEN || CVRATORI ET PATRONO EI||VSD. CORPORIS. NAVTAE ARARI||CO PATRONO EIVSD. CORPORIS. || PATRONO. IIIIII VIR LVGVDVNI. || CONSISTENTIVM. L. SENTIVS || REGINVS AVG. ET VLATTIA. || METRODORA FILI. EIVS|| DEM PONENDVM CVRAVERVNT. || PROCVRANTE DIONYSIO ET || BELGICIANO ET (Nihil deest.)

4090. Marinii inscr. haec est:

. . . .
: AVSTORIBVS IN CVPA. VNA. NVMM. XXX.
: TABVLARIIS IN SINGVLIS. APOCIS NVMM XX
: EXASCIATORI IN CVPA VNA NVMM. X
: FALANCARIIS QVI DECICONIIS AD TEM-
: PLVM CVPAS REFERRE CONSVERVNT
: NVMM . . .
: CVSTODIBVS. CVPARVM . . . .
: DEAMPVLLIS. PLACVIT VT POST DEGVSTATI
: POSSESSORI REDDANTVR . . . . . .
: PROFESSIONARIIS. DECICONIIS STATIM VT
: ADVENERET
: VINVM IN VNA CVPA NVMM. CXX.
. . . .

Miserum Fragmentum huius inscr. in Vatic.. inveni, quod monstrat falso a Marinio superne et manu sinistra fracturam indicatam esse. Ita enim se habet:

AVSTORIBVS IN CVPA VN...
TABVLARIIS IN SINGVLISA..
EXASCIATORI IN . . . .
FALANCA . . . .
. . . .

4132, iterum 4433. — 4155. Exscr. in Vatic. — FAVSTI || - FORTVNATI - FECERVNT || - ET LIBERTIS § LIBERTA || - POSTERISQVE § EOR||VM.

4165. Exscr. in Vatic. D. M. non est in lapide. — L. FVRIVS || L. L. - DE || SACRA - L. F || TERTVLLAE. Subtus in duabus tabellis parvulis marmori iuxta duas arbores insculptis legitur |PVSILLV . . . et | NIMPHIS |

4181. Exscr. in Mus. Kirch. — IVCVNDÆ || - CORINTHIS - ENP. EST (non EMP) * ◡I◡ M̄ ARGENT. — 4184. Exscr. ibidem. — ALLIVS (?)

4186. Sched. Boghetich. habent MAVRENTIVS. — 4196. Exscr. in Vatic. Nunc versus primus paene erasus est; litterarum residua cum lectione Gruteriana conveniunt. V. 5. legi HOR. VIII. MEVIVS.

4217. Exscr. in Vatic. P. CALVIVS. P. F||IVSTVS || MANCIPS || OFICINARVM || QVINQVAE || ITEM. FLATVRAE || ARGENTARIAE || HOC. MONVMENTVM || CVM. AEDIFICIO || ME. VIVVS. FECI. MIHI. ET || CALVIAE || ASCLEPIADI || CONIVGI. — 4225. Exscr. in Vatic. — 4230. Itid. PYE. — 4235. Itid. - RECTOR || IMM. II. HON. - || MESORIBVS - QVIB. EX. S. C. COIR. LIC. || - D. D. || - OB - . * II. - || QQ. II. || DEDIC. XV. KAL. IVN. (passim insculpti sunt accentus.)

4240. Exscr. in Vatic. — ET. P||RVBRIVS AGATHO SOLARIVM - ITEM PAVIMENTVM|| - || CIRCVMITVM. — 4249. Excsr. in coenob. S. Pauli. — 4255. Exscr. in Vatic. - DIS. Ultimum versum ego quidem in lapide non vidi.

4270. Exscr. in Mus. Kirch. - VOLCACI. — 4272. Berini, Stato del Timavo p. 25. Effossa est a. 1778 „alla punta Barbariga, dirimpetto a Pola," deinde Venetias transvecta in Mus. Nanium. Edita est a Gravisio in dissertatione operibus comitis Carli inserta. Berini diversam habet versuum distributionem; praeterea omittit D. M.; v. 3. legit HYSTRIAE, similiter v. 6; v. 5: CISSÆNS; v. 7: T. CORYLL. CRYSOMALVS; v. ult.: LIBER.

4333, iterum 4790. Exscr. in Vatic. Non termino, verum protomae feminae insculpta est. Effigies est dimidiata et parvula; supra caput telum extenditur; ad sepulcrum pertinuisse videtur. - IVSSERIT lapis.

4334. Exscr. in Villa Altieria. C. IVLIVS CAN||DIDVS LIB. SAMIARI . . || QVINTIANI - AESCINIANO - || LÆVA. AMONIMENTO - INTRORVRSV || — || SAMIARIS DORYPHORION. — 4338. Postea edita in Annal. d. Inst. arch. 1851. p. 387. una cum duobus maioribus fragmentis.

4360. Exscr. in Vatic. — IVLIANII. V. . . . || — || HONORIFICENTIAE . . . . N - REQV . . . || MVS - TESTAMENTV . . || FECI - ET HOC IPSV. EXPL. - ETNO||HABT - POSSEDEAT || — 4370. Vidi in Mus. Kirch., tempus vero describendi defuit. — 4379. Exscr. in Vatic. - HEREDEM NON. — 4388. Exscr. in S. Mariae trans Tiberim. - SIBI. ET. SVIS.

4391. Exscr. in Vatic. TRANSIENS non est in marmore. - MONIMENTVM || SIVE SEPVLCHRVM QVOD || — || VIVVS ET IVNIA. — IIS.

4403, not. 1. Mihi est: Cum Consilio Collocutus, ut in lapide Capitolino (Vigiles n. 13) qui Vigil. Praefectorum interlocutiones continet.

4429. Spalati. Emendavi e sched. Boghetich. — ET || CENT - P. M. LI. MENS. V̄. D. X || - IANVVARIE - * XXV || — 4436. Exscr. in Vatic.

4530. Exscr. in aedib. Rondaninis. - AN. XVIII. M. VIIII. || D. XVI - FEC . . . nunc abest, itidem totum fragm. alterius inscr. — 4532. Exscr. in Vatic. - CONPARAVIT - POSTERIS || EORVM.

4549. Exscr. in Villa Altieria. V. E. || (non V. C||) - CONPARAVERVNT - ET HORTVLO - IS LM. IL N (sic).

4559. Exscr. in Vatic. D. M || CLAVDIAE. FOR||TVNATAE F. DVL||CISSIMAE B. M || IN AGRO P. IIII || IN LATITVDINE || P. II || FECIT CLAVDIA || CHARITE MAT || VIXIT ANN. XI. || MX.
4561. Exscr. in coenob. S. Pauli.
4698. Exscripsi. — C. POBLICIO - MONVMENTO - Parte intuentibus dextera repetitur inscriptio, ita vero muro tecta est, ut nonnisi duae primae litterae legantur: C. P . . . . .
. . . . .
4749. not. 2, potius NATVS.
4760. Exscr. in Vaticano.
4774. Mihi quoque suspecta. Quod vero ad praenomina attinet, proposuerim legere M'. FLORVS M'. FL. F. M'. FL. PRONEPOS.
4775. Exscr. in Capitolio. Not. 5. Lapis habet ut Grut.
4781. Exscr. in Vatic. - FELICVLÆ || - MERENTI. - || POTERISQVE. (sic) - TVMVLVM - SIT legi pro SET.
4786. Exscr. in Vatic. - INQVITARE - || CONPARABIT — Non ornamenta obscoena, verum Genius facem tenens et biga vectus.
4821. Exscr. in Vaticano.
4831. Exscr. in Villa Aldobrandina.
4838. Salerni exscr. Ambrosch.
4877. „ipsi lapidi insculpta?" Ipsi lapidi. Conservatur nunc in Museo Capitolino iuxta tabulas Arvalium. Ita vero muro affixa est columna, ut nonnisi Maxentii inscriptionem oculis legere possis; graecam digitis legas necesse est.
4927. Exscr. in Vaticano. Abest nunc prima littera.
4928. Exscr. in Vaticano. — || LAVDIVS (sic, non CLAVDIVS) Fortasse lapis Vaticanus recens exemplum inscriptionis antiquae est, id quod forma quoque litterarum monstrare videtur. Alioquin legerem: L AVDIVS (L. Avidius).
4935. Exscr. in Vaticano. - PATRIS. PYRGENSIS.
4949. Omissum est: Ibid. p. 469, 15.
4952. Tibure cippus inventus est, exstat Maceratae.
4983. Annal. für Nassauische Alterthumskunde I. fasc. 2 et 3. p. 18. — CONLABSVM|| RESTITVERVNT - MATTIACORVM - HI. QVORVM - CVR BIS (pro C. VRBIVS). v. 6. Maximini nomen scalpro paene erasum est.
4994. Habui e sched. Lanzii.
4995. Itidem. In fine D. XX.
4996. Itidem. Not. 1. Quidni *Miles?*
5005. Exscr. in Vaticano. — QVAESTORI || - M. *Au*RELI - PII - MONETALI. Nominis erasi tres priores litterae optime distinguuntur: COM||||||||||
5015. Exscr. in Vaticano.
5031. Secundum Bull. d. Instit. archeol. 1832. p. 167. legendum est: NARIÆ || NOV. SAN||TIÆ || T. FRONTIN || HIBERNVS || V. S. L. M.
5048. Exscripsi in coenobio S. Pauli. — ADITVM NON HABEB. ET. *(habebit)*.

3314. Supra omisi. Exscr. in Vaticano. Singula verba punctis distincta sunt. - MANIPRETII || - NE||GOTIANTIVM - QVAE. AT||TINGVNT. EIDEM - || IIVIRATV . . . . . IVI . .

4947. Exscr. in Vaticano. Supra exsculptus est puer clava armatus, ad cuius sinistram panthera, ad dextr. cervus. || MILIARIVM. SECVNDVM. ET. III || - PRAEDIS - COLLEGI. EIVS DE IVLIA. MONIME || ET. SOCIS - MONIMES || - SAGRIFICIA (sic) - ITA LICLAT *(sic)* - || . . . . IPSINE - || . . . . I SVNT || . . . .

* * *

Inter libros epigraphicos nuper in Italia editos praeter Kellermanni Vigiles et Iosephi Brunatii *Musei Kircheriani inscriptiones ethnicas et christianas in sacras, historicas, honorarias et funebres distributas, Commentariis subiectis Q. I. M. D. G. C.* (quod in maiorem dei gloriam cedat.) *Mediolani, ex typographia Poliania* 1837. 8. eminent 1) *Le antiche lapidi del Museo d'Este illustrate. Padova, Minerva* 1837. 8. dono mihi missae a doctissimo editore, Iosepho Furlanetto, de quibus nonnullas excerpam.

Pag. 1. Optimis argumentis defendit Insc. m. Lat. 1584., quae mihi subditicia visa erat, atque emendatiorem ita exhibet:

IANO. PATRI
AVG. SACRVM
C. IVLIVS. C. F. SER
AETOR *(sic)*. AED
DONATVS. AB. TI. CAES
AVG. F. AVGVSTO. TORQ
MAIORE. BELLO DELMA
TICO. OB. HONOREM
II. VIRATVS. CVM. LIBERI
SVIS POSVIT

Pag. 15 seqq. correctiores quam antea editae sunt, exhibet sex Inscriptiones Capuae repertas, a Borghesio sibi missas admodum memorabiles propter vocabulorum nonnullorum scriptionem: exempli causa:

N. PVMIDIVS. Q. F — M. RAECIVS. Q. F
M. COTTIVS. Q. F — N. ARRIVS. M. F
M. EPILIVS. M. F — L. HEIOLEIVS P. F
C. ANTRACIVS C. F — C. TVCCIVS. C. F
L. SEMPRONIVS L. F — Q. VIBIVS. M. F
P. CICEREIVS. C. F — M. VALERIVS L. F
HEISCE. MAGISTREIS. VENERVS *(sic)*
IOVIAE. MVRVM. AEDIFICANDVM
COIRAVERVNT. PED. CCLXX. ET
LOIDOS. FECERVNT SER.
SVLPICIO. M. AVRELIO. COS

(a. u. c. 648. Sic in similibus a. u. c. 648—650: CERERVS. et LOEDOS. (sic). Praeterea in secunda memoratur A. GARGONIVS. quam gentem olim apud Ciceronem et Horatium corruperant in *Gorgonius,* et in tertia P. PACTVMEIVS., pro quo nomine etiamnunc nonnulli in Horatii Epod. 17, 50. volunt vocabulum nimis comicum *partumeius.* Tres consules *Pactumeios* collegit Cardinalius in *Diplomi - - militari* p. 190.

Pag. 25. Ex inscr. Aponi reperta: *A. A. C.* (sic) *Cluentius C. F. Romul. Proculus Ateste aedilis II. vir. quaestor aerarI bis. pontifex V. S.* colligit veram scripturam huius tribus fuisse *Romulia,* ut est apud Festum, non *Romilia*, nec (addo ego) *Romulea,* ut edidit Zumpt in Cic. Verr. p. 69.

IBID.

C. LARTIVS. C. L.
FELIX
vI. V. S. L. M

Et ipse et Borghesius ab eo consultus notam illam vI. se interpretari non posse libere fatentur; *vivus* enim in lapide votivo ineptum esse recte viderunt. Quid, si est: *sextum,* (zum sechsten Male, per la sesta volta) *votum solvit libens merito?*

Pag. 29. *a*)

.....S. Q. F. PRO. COS
TERMINOS. FINIS. QVE EX
SENATI. CONSVLTO. STATVI
IOVSIT. INTER. ATESTINOS
ET PATAVINOS

b)

L. CAEICILIVS. (*sic*) Q. F. PR
O. COS. TERMINOS
FINISQVE. EX. SENATI
CONSVLTO. STATVI IVSIT
INTER. ATESTINOS
PATAVINOSQVE

Demonstrat Borghesius referendam esse inscriptionem *a*) ad a. u. c. 613. et *L. Caecilium Q. F.* in ea memoratum esse L. Caecilium Metellum Calvum cos. a. u. c. 612. Aliquanto posterior est mera eiusdem in eodem lapide repetitio *b*), ubi notabis mutatam scripturam *IVSIT*, pro antiquiore *IOVSIT,* et variationem particularum ET. QVE., quae illi, qui priorem repetendam curavit, sane synonymae videbantur.

Pag. 59.

VIA PRIVA
TA. C. Q. LAR
GIS. L. F. ET. C.
OLI. SALVI
ITER. DEBET
VR. FVNDO
ENIANO. ET
. . . .

Via privata. Caio, Quinto Largiis Lucii filiis et C. Olio Salvio iter debetur fundo Eniano et . . .

Pag. 69. Correctiorem quam ego N. 3926. potui dare ex Muratorio, ex *αὐτοψία* dat hanc:

T. ARETIVS. T. C. L. L
APIOLVS. IIIIII. VIR
IDEM. AVGVSTALIS
SIBI. ET
ARETIAE. MODES
TAE. LIB. SVAE. ET
T. ARETIO. PROCVLO
SPVRIO. MODESTAE
LIB. FIL
V. F
H. L. S. H. N. S.

Titi, Caii, Lucii libertus - - Vivus Fecit; Hic Locus Sepulturae Heredem Non Sequitur.

Pag. 81. Vicetiae:

L S
L. TVRRANI. L. F
VALENTIS
INF. P. XXX. RET. P LX
CIRCVMITVS. MACE
RIAE SESQVIPEDES

Pag. 91. correctius quam apud Grut. p. 568. 2.

A. VETVRIO. A. F. PATRI
PETRONIAI. A. F. TANNIAI. MATRI
TERENTIAI. T. F. SECVNDAI. VXORI
C. VETVRIVS. A. F. LEG. V. VRB
TESTAMENTO. FIERI IV....

Est ex Augusti aetate post pugnam, ut videtur, Actiacam; et notabilis partim propter formas in AI, partim propter *Legionem quintam urbanam.*

Pag. 101. correctius quam apud Murat. p. 818. 3.

L. CALTIVS
SEX. F. ROM
LEG. XII. SIGINI FER (sic ex quadratarii errore pro *signifer.*)

Pag. 111:

OSSA
L. TALPONIO. C. F
ANN. XIIX. ET
L. TALPONIO. C. F. C. N
FIRMO. MENISER
XIIII.

Mirum quadratarii errorem *MENISER* recte explicavit Borghesius: *MENS. I. DIER. XIIII.*

Pag. 114:

D. M
CRISPINILLAE
FILIAE. DEF. ANN. III I
INNVPTAE INFELIC I
CRISPINVS ALVMN E
ET. FORTVNAT MATE R
ANTICIPATE AETATIS
INFELI. PO.......

Pag. 140:

OCTAVIAE. T. F
SECVNDAE
T. LIVIVS. C. F
POSIT

Museo Obiciano al Catajo. Memorabilis vel propter T. Livii nomen in illo tractu Patavino post historicum conservatum et propter formam alibi quoque repertam *posit*, *posiit*.

2. Alius liber a Gervasio V. Cl. mihi dono missus inscribitur: *Sopra una iscrizione Sipontina osservazioni di Agostino Gervasio accademico Ercolanese. Napoli, Saverio Giordano* 1837. 4°.

Inscriptio ipsa haec est:

DMS
LIBERALIS COL
COL SIP SER ARCKAR (*sic*)
QVI ET ANTE EGIT RATIONEM
ALIMENTARIAM SVB CVRA
PRAEFECTOR ANNIS XXXII
VIVOS SIBI FICERAT (*sic*) DEDIT AVGVRINO
REIP SER VERNAE MESORI FILIO SVO KARISSIMO
QVI VIX ANN. XXIII M VI D X

— *Colonorum Coloniae Sipontinae Servus Arcarius - - Rei publicae Servo Vernae Mensori.*

Pag. 14. correctius quam est apud Reinesium pag. 429. dedit lapidem Neapolitanum, in quo *magistri*, *ἄρχοντες* illius urbis memorantur:

D. M.
MARCIAE MELISSAE
CONIVGI INCOMPA
RABILI. FELIX. ARK
REIP. NEAPOLITANORVM
L. D. EX. PER. MAGIST.
ET. MARTIVS. FELIX. MATRI B. M. P

Pag. 15. Cigoli in Sabinis:

PRO. SALVTE. ORDINIS. ET. POPVLI. SIGNA
SERAPIS. ET. ISIDIS. CVM ERGASTERIIS. SVIS
ET AEDICVLAM. IN SCHOLAM. PERMIT
TENTE. ORDINE
APRONIANVS. R. AEQVICVL. SER. ARK
CVM AEQVICVLA. BASILIA. ET. AEQVI
CVLO. APRONIANO. FIL. PEC. SVA. FECIT
L. D. D. D.

Pag. 25. Correctius quam apud Grut. 418, 6. et Inscr. m. Lat. N. 3720:

C. HERBATIO. MAE. ROMANO
DEMARCHISANTI. II. ALI
MENTORVM. QVAEST. CVR
SACRAE. PECVN. CVR. II. FRVM
COMPAR. SE VIVO FECIT
QVI. OB. PROMISSAM. VENAT. PHRETIS
DIVISIT. QVINA. MIL. NVM

Demarchisanti, *δημαρχήσαντι*, nunc primum prodit.

Pag. 45. Lesina nella Provincia di Capitanata:

GEORGIAE
CONSERVAE
V MARSVA. PONDER
V EPAPHRA. SALTVAR
V CONIVGES FECER
V EPAPHRIONI. PONDER
V ORINE' DELPHIDI
V
FILIIS
V CLAVD. ARIADINE (*sic*) CLAVD
V HELPIDI. FILIAE

Hinc primum prodit voc. *ponderarius*, „qui pondera (et trutinas?) conficit."

Pag. 56. Decretum Herculanense correctius quam apud Reinesium p. 484. et Rosini in *Dissertazione isagogica ai Papiri Ercolanesi* p. 54.

Vers. 1. Pridie Kal. Martias in curia adfuerunt cuncti. 2. Quod verba facta sunt. M. M. Remmios Rufos patr. et fil. II. Vir. iter. ex sua pequunia 3. pondera et chalcidicum et scholam secundum municipii splendorem fecisse. quae tueri 4. publice deceret. D. E. R. I. C. placere huic ordini. quum (*sic*) M. M. Remmii patr. et fil. II. Vir. 5. iter. in edendis muneribus adeo liberales fuerint ut 6. eorum monumenta decori municipio sint. adeo diligentes ut viteis [1]) ponderum occurrerint 7. id. que (*sic*) in perpetuum providerint. 8. Placere decurionibus M. M. Remmios Rufos patr. et fil. dum eei veivcrent. eorum 9. ponderum et scholae et chalcidi(*ci*). quae ipsi fecissent. procurationem dari. ut que servos [2]) 10. quei redemptus erit. eei negotio praeponerent. neque inde abduci sine 11. Decur. decreto. M. M. Remmiis Rufis patr. et fil. publice gratias agei. quod 12. iterationi honori [3]) eorum non ambitionei neque iactationi suae dederint. sed 13. in cultum municip. et decorem contulerint.

[1]) l. *vitieis*. [2]) l. *servom*. [3]) l. notante iam Giordano: *iterationem honoris*.

3. *Diplomi imperiali di privilegj accordati ai militari raccolti e comentati da Clemente Cardinali. Velletri, Domenico Ercole* 1835. 4⁰.

Horum diplomatum nota nunc sunt XXXII. (v. p. 326.); quorum XXX. collegit atque egregie illustravit Cardinalius. Ex inscriptionibus antea vel nondum editis vel per varia opuscula et diaria Italica sparsis, quas multis locis inseruit (omnes sunt DCXXXVIII.) in Appendicem Inscriptionum mearum selectarum has in primis recipiendas esse duco:

Pag. 22. C. GARGILIVS. HAEMON. PROCVLI || PHILAGRI. DIVI. AVG. L. AGRIPPIAN. F || PAEDAGOGVS. IDEM. L || PIVS. ET. SANCTVS || VIXI. QVAM. DIV.

POTVI. SINE. LITE || SINE. RIXA. SINE. CONTROVERSIA || SINE. AERE. ALIENO. AMICIS. FIDEM || BONAM. PRAESTITI. PECVLIO || PAVPER. ANIMO. DIVITISSIMVS || BENE. VALEAT. IS. QVI. HOC. TITVLVM || PERLEGIT. MEVM — Reperta a. 1821. in columbario prope Ecclesiam S. Agnetis. Nota formas *divitissimus*, qua usus est etiam Cicero, et *hoc titulum*, ex alia Inscr. apud Fabrettum p. 8, 47. a Furlanetto iam Forcellini Lexico insertam. Ceterum propter totum genus dicendi, in quo facile honesti paedagogi ingenium agnoscas, est ex iis, quae si unice ex Schedis, puta, Ligorianis aut similibus innotuisset, facile pro subditicia haberetur, etsi prorsus sincera est. Idem valet de hac:

Pag. 34. DIS. MANIBVS. MAEVIAE. SOPHES || C. MAENIVS. CIMBER. CONIVGI. SANCTISSIMAE || ET. CONSERVATRICI. DESIDERIO. SPIRITVS. MEI || QVAE VIXIT. MECVM. AN. XIIX. MENSES. III. DIES. XIII. || QVOD. VIXI. CVM. EA. SINE. QVERELLA || NAM. NVNC. QVEROR. APVT. MANES. EIVS. ET. FLAGITO || DITEM. AVT. ET. ME. REDDITE. CONIVGI. MEAE. QVAE || MECVM. VIXIT. TAN. *(sic)* CONCORDE. AD. FATALEM. DIEM || MEVIA. SOPHE. IMPETRA. SIQVAE. SVNT. MANES. NI *(sic)* || TAM SCELESTVM. DISSIDIVM. EXPERISCAR. DIVTIVS || HOSPES. ITA. POST. OBITVM. SIT. TIBE *(sic)*. TERRA. LEVIS. VT. TV || HIC. NIHIL. LAESERIS. AVT. SIQVIS. LAESERIT. NEC. SVPERIS || COMPROBETVR. NEC. INFERI. RECIPIANT. ET. SIT. EI. TERRA. GRAVIS. — Amendolae.

Pag. 46. VEDIOVEI. PATREI || GENTEILES. IVLIEI || LEGE. ALBAANA. DICATA. — Bovillis.

Pag. 59. D. M || L. VALERIVS. L. F. FYRMVS || SACERDOS. ISIDIS. OSTIENS || ET. M. D. TRASTIB. FECIT. SIBI. — Ostiae. Explica: *Et Matris Deum Trastiberinae.*

Pag. 90. T. CLODIO. M. F. FAL || EPRIO. MARCELLO || COS. II. AVGVRI || CVRIONI. MAXIMO || SODALI. AVGVSTALI || PR. PER. PROCOS || ASIAE. III || PROVINCIA CYPROS. — Capuae. Est Eprius ille Marcellus, orator eloquens, sed sceleratus, notissimus ex Tacito. Pertinet ad a. post Chr. LXX.

Pag. 94. L. VIRIVS. AVCTVS || V. A. XXIII || QVOD. TV. MI. DEBEBAS || FACERE. EGO. TIBI || FACIO. MATER. PIA. — Romae.

Ibid. QVOD. A. TE. MIHI. FIERI || CYRILLE || INIQVA. FORTVNA. INVIDET || HOC. EGO. TIBI FECI || MATER. INFELICISSIMA. — Romae.

Pag. 128. NINVS. SACERDOS || PENATIVM || VITALI. VICARIO. VIX A . . .

Pag. 136. SABINO. SACER || DEVM. PENAT || VIX. AN. XXXIII || NINVS. FRATRI || BENE MERENTI. Ambae repertae sunt in introitu villae Borghesianae et memorant duos sacerdotes deum Penatium, qualium vix alibi mentio fit.

Pag. 141. IMP. CAESAR. DIVI || NERVAE. F. NERVA || TRAIANVS. AVG. || GERM. DACICVS || PONT. MAX. TR. POT. XIII || IMP. VI. COS. V. P. P || AQVAM. TRAIANAM || PECVNIA. SVA || IN. VRBEM. PERDVXIT || EMPTIS. LOCIS || PER. LATITVD. P. XXX. — Bracciani.

Pag. 147. Apud Tacit. Hist. 4, 26. edunt *Gugernorum;* 5, 16. Codex Ma. exhibet *Cugernique;* iam diploma militare, in quo scribitur *Cugernorum*, litem dirimit.

Pag. 183. D. M. S || OSSA. MECILLAE. BALBILLAE. LANVVII || SAC. QVAE. IN. AEDIS. IVNONIS. S. M. R || SCVTVLVM. ET. CLYP. ET. HAST. ET. CALC || RITE. NOVAVIT. — Civita Lavinia. Cfr. Cic. de N. D. 1, 29. Explica: *Sospitae Magnae Reginae.*

Pag. 195. Tessera patronatus a. p. Chr. 403., in qua tamen Dii Penates memorantur, reperta Lunae a. 1825., nunc Bononiae asservata:

IELIA || POSTCONSSDDNNARCADIIETONORII || AVG. VALFORTVNATOETAVR || SILVANOQQVERVAFACTASVNT || DECOOPTAN || DOPATRONOFL. SVCCESSO-HORNAT. ETEX || PLENDIDOVIROQVOD T... AFA || MILIARITATEET... *indu*-STRI || ASVASINGVLOSV*ni*BERSOS || QVETVEATVRETOBEATPLA || CETIGI-TVRHVICTABVLAA || AEREINCISVMPERVIROSPRINCIPALIS || OFFVERRIET-APVTPOENATESDOMVS || HVIVSDEDICARICENSVERVNT.

Pag. 325. D. M || POSITVS EST HIC LEBVRNA || MAGISTER MIMARIORVM || QVI. VIXIT. ANNOS. PLVS. MINVS. CENTVM || ALIQVOTIES. MORTVVS || SVM. SET. SIC. NVNQVAM || OPTO. VOS. AD. SVPEROS. BENE. VALERE. Pesti.

4. Nuper doctissimus amicus, Ioannes Labus, mihi ex Schedis Romae in Bibliotheca Vallicelliana asservatis has misit:

I.

D. M.
M. VLPIVS. LIBERALIS
NATIONE. HELVETIVS. EQ. SING. T. SILVINI
MIL. ANN. XXV. VIX. ANN. XLVII
*sibi faciundu*M. CVRAVIT. POSTERISQVE. SVIS

2.

Altera est subditicia et plus quam Ligoriana, apta tamen, ut huius generis complures, ad detegendas occultiores fraudes falsariorum:

II.

MATRI. DEVM
XV. VIR. PHOEBI. CORONATVS. SACERDOS
CRESCENS. DIVINVSQVE. LEONTIVS. SAPIENTES. VIRI
ALTER. QVIDEM. AB. ORIENTE. ALTER. VERO. AB. OCCIDENTE
RITVS. SIMVL. PERAGENTES. DEAE. OMNIPARENTE (*sic*) CYBALE (*sic*)
CRIOBOLII. VICTIMAE. ET. TAVROBOLII. OPTIMAE
SANGVINIBVS. SACRIS. ARMA. EREXERE

5. Anno M.DCCC.XXXII. in pago Muri prope Bernam, diverso a monasterio Murensi in Argovia, hae inscriptiones repertae sunt dearum *τοπικῶν*. In basi:

1.

DEAE ARTIONI
LICINIA SABINILLA

Super hac basi erat sigillum aereum deae sedentis, dextera pateram, sinistra multos flores et fructus in gremio retinentis, Pomonae igitur vel Abundantiae similis.

In basi:

2.

DEAE
NARIAE
REG. ARVRE
CVR. FEROC. L

Explicarunt *Nariae Reginae*, sed probabilior est expositio: *Regio Arure* s. *Arurae*, ad Aaram fl. sita, ut *NAVTAE AVRVRANCI* memorantur in Inscriptione amphitheatri Aventicensis (Inscr. m. Lat. 365.). Quartus versus sane exponendus: *Curante Feroce liberto.*

Ceterum Dea Naria nota iam erat ex Insc. m. Lat. N. 5031., quam nunc correctiorem exhibere possum:

NARIAE
NOVSANTIAE
T. FRONTIN
HIBERNVS
V. S. L. M

6. Osopo nel Friuli 1826.

VIANAE
CONSERVAE KARAE
GARDINA
SINIS

de quo titulo mirificus antiquarius, Hieronymus Asquinius, hunc libellum conscripsit: *La giardiniera suonatrice* ecc. *Verona, Bisesti* 1830. 4. Vide *Bibl. Ital.* 1830. *Dicembre* p. 360. Equidem explico SINI *(Sinii) Serva.*

I, II [illegible]
[illegible]

[illegible]